

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta  
Obor: Veřejná správa a regionální rozvoj  
Katedra práva**



**Diplomová práce**

**Domácí násilí a jeho právní úprava v České republice**

**Bc. Jana Černá, DiS.**

© 2018 ČZU v Praze

# ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Černá, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Domácí násilí a jeho právní úprava v České republice

Název anglicky

Domestic violence and its regulation in the Czech Republic

---

### Cíle práce

Hlavním cílem práce je právní úprava problematiky domácího násilí se zaměřením na analýzu problematiky domácího násilí, formy, druhy domácího násilí, možnosti ochrany proti domácímu násilí z pohledu nové právní úpravy. Praktická část práce je aplikací teoretických poznatků v praxi.

### Metodika

- nastudování odborné literatury a souvisejících právních předpisů
- konzultace s vedoucím práce
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků a jejich vyhodnocení

#### Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

#### Klíčová slova

domácí násilí, institut vykázání, agresor, psychické týrání, fyzické týrání, intervenční centrum

---

#### Doporučené zdroje informací

- BEDNÁŘOVÁ, Z., Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, c2009. ISBN 978-80-254-5422-0.
- BUSKOTTE, A. – VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, L. Z pekla ven : žena v domácím násilí. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6.
- ČÍRTKOVÁ, L., Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
- DALIGAND, L., BEDIN, V., Násilí v partnerských vztazích. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0718-4.
- ROSA. Cesta z násilí. Vídeň: ROSA, 2008
- ŠEDIVÁ, M., Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí. V Praze: Bílý kruh bezpečí, 2007. ISBN 978-80-239-9449-0.
- ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N., Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
- VOŇKOVÁ, J., Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku. V Praze: Bílý kruh bezpečí, 2007. ISBN 978-80-239-9448-3.
- VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2., přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3.
- VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: proFem, 2006. ISBN 80-903626-4-8.
- 

#### Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

#### Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

#### Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2016

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 03. 2018

### **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Domácí násilí a jeho právní úprava v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne .....

.....  
Bc. Jana Černá, DiS.

## **Poděkování**

Ráda bych touto cestou poděkovala především své vedoucí JUDr. Janě Borské, PhD. za laskavý přístup, čas, ochotu a předání mnoho cenných rad a informací, dále bych chtěla poděkovat své rodině a nejbližším za jejich trpělivost a ohleduplnost, kterou se mnou sdíleli po celou dobu studií a při přípravě a zpracování diplomové práce. Na místě je také poděkování i řadě odborníků, kteří se problematikou domácího násilí zabývají, a jenž mi také poskytli spoustu cenných rad.

# Domácí násilí a právní úprava v České republice

## Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou domácího násilí a jeho legislativní úpravou na území České republiky a ve své teoretické části se snaží čtenářům přiblížit základní informace o onom celospolečenském problému, včetně jeho forem, znaků, mýtů a předsudků. Pozornost je taktéž věnována aktérům domácího násilí, pomoci obětem a výsledkům statistického šetření. Nedílnou součástí práce je rovněž pohled na stávající právní úpravu, kdy toto jednání je rozebíráno, jak z pohledu trestněprávního, tak i občanskoprávního.

V praktické části tato práce poté srovnává legislativní úpravy vybraných zemí a nabádá čtenáře k zamyšlení nad možnou stávající legislativní úpravou v České republice. Dále jsou v této části rozebírány kazuistiky a možné způsoby řešení, jak domácí násilí eliminovat.

V závěru této práce jsou zhodnoceny cíle, které byly při výběru tématu stanoveny a autor se na základě zjištěných výsledků snaží zamyslet nad nejrůznějšími způsoby eliminace domácího násilí.

## Klíčová slova:

- agresor
- domácí násilí
- formy domácího násilí
- intervenční centrum
- legislativa
- oběť
- prevence
- trestní zákoník
- trestný čin
- týrání
- vykázáni

# **Domestic violence and its regulation in the Czech Republic**

## **Abstract**

The thesis deals with issues of domestic violence and its legal regulation in the Czech Republic. In the theoretical part tries to bring to the readers the basic information about this social problem, including its forms, features, myths, and prejudices.

The attention is also devoted to actors of domestic violence, assistance to victims and the results of statistical surveys. In the practical part, the thesis focus on existing legal regulation, i. e. keeping in mind criminal and civil law, as well as compares the legislative changes of chosen countries and encourages the readers to reflect on the possible changes in existing Czech legislation.

Furthermore, the case studies and possible ways how to avoid the domestic violence are discussed. In the end, the goals that were selected are evaluated and the author according to the results tries to come up with the various ways how to eliminate domestic violence.

## **Keywords:**

- offender
- domestic violence
- forms of domestic violence
- intervention center
- legal regulation
- victim
- prevention
- the Criminal Code
- the crime
- abuse
- expulsion





# Obsah

|   |           |
|---|-----------|
| <b>1 Úvod.....</b>  | <b>12</b> |
| <b>2 Cíl práce a metodika .....</b>                         | <b>15</b> |
| 2.1 Cíl práce .....   | 15        |
| 2.2 Metodika .....  | 15        |
| <b>3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA .....</b>                        | <b>19</b> |
| 3.1 Vymezení základních pojmů.....                          | 19        |
| 3.1.1 Domácí násilí .....                                   | 19        |
| 3.1.2 Typické znaky domácího násilí .....                   | 20        |
| 3.1.3 Formy domácího násilí .....                           | 21        |
| 3.1.4 Fáze domácího násilí .....                            | 23        |
| 3.1.5 Příčiny domácího násilí .....                         | 25        |
| 3.1.6 Jednofaktorové teorie.....                            | 26        |
| 3.1.7 Multifaktorové teorie .....                           | 26        |
| 3.2 Aktéři domácího násilí .....                            | 27        |
| 3.2.1 Agresor.....  | 27        |
| 3.2.2 Oběť domácího násilí.....                             | 30        |
| 3.2.3 Žena jako oběť domácího násilí.....                   | 30        |
| 3.2.4 Muži jako oběť domácího násilí .....                  | 31        |
| 3.2.5 Senior jako oběť domácího násilí .....                | 31        |
| 3.2.6 Dítě jako oběť domácího násilí.....                   | 32        |
| 3.3 Mýty a předsudky o domácím násilí .....                 | 32        |
| 3.4 Dopady domácího násilí na psychickou stránku oběti..... | 34        |
| 3.4.1 Posttraumatická stresová porucha.....                 | 34        |
| 3.4.2 Stockholmský syndrom.....                             | 35        |
| 3.4.3 Psychosomatické následky .....                        | 35        |
| <b>4 Pomoc osobám ohroženým domácím násilím.....</b>        | <b>36</b> |
| 4.1 Intervenční centra.....                                 | 36        |
| 4.1.1 Asociace pracovníků intervenčních center .....        | 37        |
| 4.1.2 Bílý kruh bezpečí .....                               | 37        |
| <b>5 Výskyt domácího násilí v České republice.....</b>      | <b>38</b> |
| <b>6 Legislativní úprava domácího násilí.....</b>           | <b>40</b> |
| 6.1 Trestní zákoník.....                                    | 41        |
| 6.1.1 Týrání osoby žijící ve společném obydlí .....         | 41        |
| 6.1.2 Týrání svěřené osoby .....                            | 42        |

|          |  |           |
|----------|--|-----------|
| 6.1.3    | Znásilnění.....  | 43        |
| 6.1.4    | Pohlavní zneužití.....   | 45        |
| 6.1.5    | Ublížení na zdraví.....  | 45        |
| 6.1.6    | Vražda a zabití .....  | 46        |
| 6.1.7    | Ohrožování výchovy dítěte .....  | 46        |
| 6.1.8    | Omezování osobní svobody.....  | 47        |
| 6.1.9    | Porušování domovní svobody.....  | 48        |
| 6.1.10   | Vydírání .....   | 49        |
| 6.1.11   | Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru ..                        | 50        |
| 6.1.12   | Nebezpečné vyhrožování .....   | 51        |
| 6.1.13   | Nebezpečné pronásledování (stalking) .....   | 52        |
| 6.1.14   | Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání .....   | 54        |
| 6.2      | Občanské právo .....   | 54        |
| 6.2.1    | Občanský zákoník.....  | 55        |
| 6.3      | Zákon o zvláštních řízeních soudních .....   | 56        |
| 6.3.1    | Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí .....                               | 56        |
| 6.3.2    | Výkon rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí.....                                | 57        |
| 6.4      | Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím<br>58          |           |
| 6.5      | Zákon o Policii České republiky .....  | 58        |
| 6.5.1    | Podmínky a náležitosti vykázání .....  | 59        |
| 6.5.2    | Povinnosti a práva vykázané osoby .....  | 60        |
| 6.5.3    | Poučení ohrožené osoby .....   | 60        |
| 6.5.4    | Povinnosti vykazujícího policisty .....  | 60        |
| 6.6      | Zákon o sociálních službách .....  | 61        |
| 6.7      | Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých<br>přestupcích ..... | 62        |
| <b>7</b> | <b>APLIKAČNÍ ČÁST .....</b>  | <b>64</b> |
| 7.1      | Komparace zahraniční a české právní úpravy v oblasti domácího násilí.....                  | 64        |
| 7.1.1    | Rakousko .....   | 64        |
| 7.1.2    | Německo .....  | 67        |
| 7.1.3    | Itálie .....   | 68        |
| 7.1.4    | Velká Británie .....   | 69        |
| 7.1.5    | Čína.....  | 70        |
| 7.2      | Kazuistika.....  | 72        |
| 7.2.1    | Kazuistika č. 1.....   | 72        |
| 7.2.2    | Kazuistika č. 2.....   | 73        |
| 7.2.3    | Kazuistika č. 3.....   | 75        |
| 7.2.4    | Kazuistika č. 4.....   | 75        |

|           |   |           |
|-----------|---|-----------|
| 7.2.5     | Kazuistika č. 5.....  | 76        |
| 7.2.6     | Shrnutí a zhodnocení kazuistik.....   | 78        |
| 7.3       | Prevence proti domácímu násilí.....   | 79        |
| 7.3.1     | Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 | 80        |
| 7.3.2     | Projekt „Mlčení bolí“ .....   | 80        |
| 7.4       | Návrhy na právní úpravy.....  | 81        |
| 7.4.1     | Zvýšení trestních sazeb a prodloužení délky doby vykázání.....                  | 81        |
| 7.4.2     | Specializace u orgánů činných v trestním řízení .....                           | 82        |
| 7.4.3     | Majetkové vypořádání .....  | 83        |
| <b>8</b>  | <b>Shrnutí výsledků a diskuze.....</b>  | <b>84</b> |
| <b>9</b>  | <b>Závěr.....</b>   | <b>87</b> |
|           | <b>Seznam použitých zdrojů .....</b>  | <b>90</b> |
| <b>10</b> | <b>Přílohy .....</b>  | <b>94</b> |

## Seznam obrázků

|                 |    |
|-----------------|----|
| Obrázek 1 ..... | 24 |
|-----------------|----|

## Seznam tabulek

|                 |    |
|-----------------|----|
| Tabulka 1 ..... | 40 |
|-----------------|----|

## Seznam grafů

|               |    |
|---------------|----|
| Graf 1 .....  | 39 |
| Graf 2 .....  | 42 |
| Graf 3 .....  | 43 |
| Graf 4 .....  | 44 |
| Graf 5 .....  | 48 |
| Graf 6 .....  | 49 |
| Graf 7 .....  | 50 |
| Graf 8 .....  | 51 |
| Graf 9 .....  | 52 |
| Graf 10 ..... | 53 |
| Graf 11 ..... | 66 |
| Graf 12 ..... | 67 |
| Graf 13 ..... | 68 |
| Graf 14 ..... | 70 |

# 1 Úvod

Domácí násilí je sociální jev, který provází naši společnost od samého počátku existence usídleného způsobu života. Lze tedy říci, že násilí mezi blízkými osobami je zřejmě stejně staré jako lidstvo samo.

Úrodnou půdu domácí násilí našlo patrně před tisíci lety zpět, v dobách, kdy světu ještě vládlo jediné právo – „právo silnějšího“. I ten, kdo nejsilnější nebyl, zatoužil ovládnout jiného slabšího člověka a dokázat si tak svou moc. Což zároveň také vysvětluje, proč byly, a dodnes jsou, nejčastějšími oběťmi domácího násilí ženy, děti a senioři. Ženy měly svůj osud určený i patriarchálním náboženstvím, které ženský prvek naprosto podřadilo mužské síle. Vždyť ještě historicky donedávna převládal model, podle něhož ženy rodily děti, obstarávaly domácnost, starostlivě opečovávaly muže a mlčky byly poslušné svému muži - živiteli.

Vzhledem ke skutečnosti, že domácí násilí, jak ostatně již jeho název naznačuje, probíhá za zavřenými dveřmi domova a zůstává většinou, nebo po delší dobu – mnohdy i několik let, utajené. Takové násilí se dotýká jen omezeného okruhu osob, nikoho dalšího mimo tento okruh se většinou nedotýká, a proto dlouho zůstávala společnost k tomuto problému zcela lhostejná. První diskuse na toto téma se ve světě začaly objevovat až ve druhé polovině minulého století a teprve v jeho poslední třetině řada států tento negativní jev začala bytostně vnímat jako závažný společenský problém a hledat cesty k jeho eliminaci.

Ani Česká republika pochopitelně nezůstala ušetřena a negativnímu společenskému jevu domácího násilí se nevyhnula a nevyhýbala se tak ani hledání řešení tohoto nikoliv bezvýznamného problému. Domácí násilí zde páčáno bylo, ale stávající právní úprava byla v oblasti nabízených prostředků a možnosti ochrany před domácím násilím naprosto nedostatečná.

Nejprve bylo nutno definovat základní pojmy. Tyto byly podrobně definovány v důvodové zprávě k zákonu č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Domácí násilí je v této důvodové zprávě výstižněji definováno jako „označení pro násilné jednání, kterým dochází k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, a to v bytě nebo domě společně obývaném násilnou osobou i osobou, proti níž takový útok směřuje. Domácím násilím se rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním,

v důsledku, kterého dochází nebo hrozí, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, mezi osobami, které jsou či byly spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu a žijící ve společně obývaném bytě nebo domě. V rámci domácího násilí lze jednoznačně identifikovat osobu násilnou i ohroženou, proti níž takové útoky nebo výhrůžky útokem směřují.“

Tato důvodová zpráva vysvětluje rovněž pojem vykázání jako „zásah do soukromého vztahu“ v podobě možnosti vykázat násilnou osobu na dobu určenou z bytu nebo domu společně obývaného s ohroženou osobou, jakož i z jeho bezprostředního okolí. Jde o rozhodnutí Policie České republiky (dále jen“ Policie ČR) (podle navrhovaného §21a zákona o Policii ČR) nebo předběžného opatření soudu (podle navrhovaného § 74b o.s.ř.). Svěření tohoto oprávnění právě policii se v důvodové zprávě vysvětluje takto: „Tuto pravomoc se navrhuje svěřit policii zejména v návaznosti na její stávající úkoly při ochraně života, zdraví a majetku (§ 2 zákona o Policii České republiky) a také proto, že je to právě policie, kdo již nyní často vyjíždí k zásahům proti domácímu násilí, aniž má dostatečné nástroje k tomu, aby zabránila v jeho opakování. Přitom policie je ve srovnání s jinými orgány (např. soudy, státními zastupitelstvími, obecními úřady) v tomto směru jediná dostatečně operativní k okamžitému řešení vzniklé situace a disponuje nejširší databází relevantních informací (dřívější výjezdy, přestupky, trestné činy, držitelé zbraní apod.). Domácí násilí úzce souvisí s trestnou činností, s jejímž řešením má policie dostatečné zkušenosti, takže po předpokládaném proškolení a při náležitém metodickém vedení je schopna rychle a spolehlivě posoudit, zda je nutný zákrok v podobě vykázání či v podobě jiného opatření).

Uvedený zákon, který byl přijat v roce 2006 a v účinnost vstoupil dnem 1. 1. 2007, kromě dalších zákonů novelizoval i tehdy platný zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR.

Vložením ustanovení § 21a - § 21d do zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR tak rozšířil oprávnění tohoto bezpečnostního sboru o oprávnění rozhodnout o vykázání ze společného obydlí a vstupu do něj. Oprávnění vykázání zůstalo i v novém zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který vstoupil v účinnost dnem 1. 1. 2009. Oproti předchozí právní úpravě, ve které byl institut vykázání pojatý jako správní rozhodnutí, nová právní úprava jej pojala podle jeho charakteru jako faktický úkon. Pro posílení právního postavení vykazané osoby nová právní úprava zavedla možnost podat námitky.

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, kromě zavedení institutu vykázání do zákona o Policii ČR, změnou občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963, ve znění pozdějších předpisů) zakotvil také úpravu výkonu rozhodnutí o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným nařízením předběžného opatření příslušným soudem a rovněž doplnil do trestního zákoníku novou skutkovou podstatu trestného činu „maření úředního rozhodnutí“.

Z hlediska potřeby kriminalizace domácího násilí a nastavení adekvátní právní legislativy k jeho postihu je tedy možno konstatovat, že se v případě zákona č. 135/2006 Sb. jedná o velice přínosný zákon. Nicméně represe jako nástroj k eliminaci fenoménu domácího násilí by však rozhodně sama o sobě nestačila. Důležitou úlohu k řešení problematiky domácího násilí zaujímá tak i cesta prevence.

Cílem mé práce je tedy především porovnat oba tyto směry řešení otázek s domácím násilím spojených z hlediska efektivity, pokusit se vyhledat a upozornit na současné nedostatky v systému realizovaných opatření a nastínit můj osobní náhled na současné a budoucí možnosti optimalizace adekvátního a účinného řešení postupu při potírání patologického jevu domácí násilí.

Jeden z hlavních důvodů pro mě však, ale nejpodstatnější, proč jsem si toto dané téma vybrala je, že já sama osobně jsem chtěla získat více informací o této problematice, poněvadž se jsem ve svém okolí setkala s případem domácího násilí, a to mě pobídlo k tomu, abych se začala více zajímat o různé možnosti řešení či na koho se mohu obrátit.

## 2 Cíl práce a metodika

### 2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je komplexní zpracování právní úpravy problematiky domácího násilí a stávající legislativy na území České republiky z pohledu obětí domácího násilí.

Cílem teoretické části je sledování domácího násilí se zaměřením na charakteristiku agresorů, forem domácího násilí, znaků a možných příčin domácího násilí. V této části práce jsou rovněž sepsány nejčastěji aplikovatelné právní úpravy, které se týkají problematiky domácího násilí.

V aplikační části jsou ověřovány teoretické poznatky v praxi rozbořem vybraných kazuistik, a jak se právní úprava promítá do jejich řešení. Taktéž je zde popsána prevence z pohledu státu a státních a nestátních neziskových organizací, subjektů.

K naplnění jednotlivých sledovaných částí hlavního cíle aplikační části je možno stanovit dílčí cíle, jejichž účelem je přiblížit problematiku domácího násilí, ale také související eliminace onoho „fenoménu“ domácího násilí.

- 1. dílčí cíl** – zjistit počet obětí domácího násilí na území České republiky a hlavního města Prahy.
- 2. dílčí cíl** – navrhnout řešení, která by napomohla k eliminaci domácího násilí.
- 3. dílčí cíl** – komparovat legislativní úpravu vybraných zahraničních zemí se stávající legislativní úpravou v ČR
- 4. dílčí cíl** - navrhnout legislativní úpravy.

### 2.2 Metodika

K naplnění dílčích cílů diplomové práce bude postupováno metodou sběru dat, vhodné literatury, právních norem, dostupných písemných materiálů vztahujících se k tématu práce, jejich studiem, rozbořem zjištěných výsledků a vyhodnocením.

Teoretická část práce bude objasňovat pojem domácího násilí a bude se taktéž zabírat pomocí obětí domácího násilí. V další části práce budou popsány jednotlivé formy násilí, jeho znaky a fáze, přičemž budou vymezeny role, se kterými se setkáváme v rámci domácího násilí. V následující části budou interpretovány nejčastější aplikovatelné legislativní normy, které souvisí s kvalifikací trestného činu, příp. přestupku.

Metodou excerptce a analýzy budou vymezeny základní pojmy domácího násilí a bude zpracován pohled na domácí násilí z pohledu určitých zakořeněných předsudků a mýtů ve společnosti.

Obecně bude problematika domácího násilí zpracována metodou analýzy, tj. rozčleněním do dílčích ucelených celků, kdy tento zavrženíhodný společenský fenomén je popisným způsobem představen z titulu jednotlivých odvětví pozitivního práva, počínaje trestním, občanským i rodinným právem. Účelem je soustředit, představit, nalézt a vyhodnotit vzájemné souvislosti k vymezení jasně deklarované politiky státu vůči domácímu násilí, respektive jeho klíčového rozhodnutí, že domácí násilí bude akceptováno jako legitimní důvod pro vstup státu a jeho institucí do privátní sféry rodiny. Metodou komparace bude konjunkcí a syntézou logických řetězců a vazeb soustředěných informací a teoretického východiska, spočívajícího v aktuální legislativní základně, domácí násilí zpracováno a pojato jako specifický problém vyžadující specifická opatření.

Získaná data budou zanesena do příslušných tabulek, nad kterými bude provedena analýza. Mezi daty budou hledány souvislosti a detekovány vzájemné závislosti. Výsledek bude prezentován graficky s patřičným komentářem u každé jednotlivé otázky zvlášť.

V praktické části se ve své práci pokusím, dokladovat společné praktické opakující se znaky této formy násilné trestné činnosti, tj. opakování a postupný nárůst intenzity jednotlivých incidentů. Úkolem je hledat a nalézt ucelený a diferencovaný systém opatření, který by postihl různé podoby a stupně domácího násilí a ochránil oběť. Prevence i intervence garantovaná státem by měla začít u tří uzlových bodů, kterými jsou informovanost, ochrana oběti a konfrontace pachatele s oficiální reakcí.

V diplomové práci bude rovněž posuzován dopad domácího násilí na psychiku člověka. Jako prameny pro diplomovou práci je zvolena česká literatura, internetové zdroje, právní normy. Mezi podstatné zdroje jsou řazeny především webové stránky Bílého kruhu bezpečí, Asociace pracovníků intervenčních center a Policie České republiky.

Vzhledem k tomu, že problematika domácího násilí je stále palčivým aktuálním tématem, bude **prvním dílčím cílem** zjištění orientačního počtu obětí domácího násilí na území ČR a hlavního města Prahy, k jehož naplnění bude použita kvantitativní sekundární analýza dat. Nástrojem při této analýze bude analýza dat dostupných na webových stránkách Bílého kruhu bezpečí, Asociace pracovníků intervenčních center



a Policie České republiky. Porovnání se bude vztahovat na území hlavního města Prahy a bude zkoumat počet obětí domácího násilí a počet vykázaní v porovnání časových řad.

Na základě zjištěných dat, bude **druhým dílčím cílem** navrhnout řešení, která by napomohla k eliminaci domácího násilí. K naplnění tohoto cíle bude postupováno kvantitativní metodou rozboru sekundárních dat zdrojů dostupných na webových stránkách kupříkladu Policie České republiky.

K naplnění **třetího a čtvrtého dílčího cíle** – součástí práce byla provedena komparace vybrané zahraniční a české právní úpravy. Pro lepší znázornění budou zjištěná statistická data zanesena do grafů. V praktické části byla rovněž vybrána kazuistika a její řešení. Na základě zjištěných skutečností a na základě výsledků budou navrženy možné legislativní úpravy a cesty směřující k řešení eliminace domácího násilí. Závěrečná část zhodnotí výsledky praktické části a bude vyvozen závěr.

V závěru diplomové práce tak bude použita metoda komparace, zhodnocení, syntézy a indukce získaných dat, které budou prezentovány.

Pomocí kvalitativní metody jsem se v neposlední řadě zabývala informačními zdroji relevantních informací a statistickými údaji, jež jsem kromě oficiálních pramenů a statistik například Bílého kruhu bezpečí čerpala zejména z databází a statistik Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, státních i nestátních neziskových organizací.

Interní legislativní rámec Policie ČR, zahrnující jednotnou úpravu postupu policistů, je stanoven interními akty řízení, konkrétně například k zajištění jednotného postupu příslušníků Policie České republiky v případech vykázaní a řešení incidentů se znaky domácího násilí byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázaní, a na něj navazující prováděcí metodická příručka ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR č. 1/2010, ve znění pozdějších novel.

Dále se jedná v souvislosti s domácím násilím o interní akty řízení a metodiky, kterými jsou zřízeny například pracovní týmy a skupiny, jejichž úkolem je sledování a analýza bezpečnostní situace a navrhování konstruktivních opatření nebo týmy posttraumatické intervenční péče a pomoci obětem trestných činů. Legislativní oporu k právní jednoznačnosti vydávaných rozhodnutí je policistům umožněno čerpat rovněž z vydaných výkladových stanovisek odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra. Gestorem a garantem Policie ČR za problematiku domácího násilí je ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia ČR, na každém krajském

ředitelství policie je také určen jeden hlavní styčný specialista na tuto problematiku. Do expertních skupin jsou začleněni i erudovaní odborníci zařazení ve službě kriminální policie a vyšetřování.

Mnohé bezesporu cenné a užitečné výstupy z osobních konzultací s těmito specialisty, které jsem při zpracovávání práce oslovila, však do této práce nemohu bohužel v plné šíři uvést, neboť jsou svým charakterem určeny pouze pro vnitřní potřebu a nelze je tak tedy v této práci nikterak zveřejňovat.

## 3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

### 3.1 Vymezení základních pojmů

V úvodu své diplomové práce bych se ráda zaměřila na objasnění některých základních termínů, které s domácím násilím souvisí, a taktéž bych se chtěla zabírat následnou pomocí, kterou oběť potřebuje, a kdo ji u nás v České republice nabízí a jak může oběť těchto služeb využít.

#### 3.1.1 Domácí násilí

„Naděje je nejhorší zlo, protože prodlužuje lidské utrpení.“  
Friedrich Nietzsche

Pojem domácí násilí je často slyšet z různých stran, ale co ve skutečnosti tento pojem znamená a jak se dá tento pojem definovat? Již z označení pojmu domácí násilí se dá vyrozumět, že se jedná o násilí páchaném doma a může se tak jednat o každého člena domácnosti, který s agresorem žije. Každý z nás i mnoho autorů si vykládá tento význam po svém. Konkrétní definice pro tento pojem není. Literatury, která se zabývá onou problematikou domácího násilí, je nespočet. Já jsem zvolila tuto definici domácího násilí, tj.: *„opakované, dlouhodobé a zpravidla eskalující násilí fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu.“*<sup>1</sup> Tato definice obsahuje typické znaky domácího násilí, které jsou dále charakterizovány v samostatné podkapitole.

Akcí plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015–2018 označuje domácí násilí jako *„veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického, ekonomického či dalších forem násilí, k němuž dochází v rodině nebo v domácnosti anebo mezi bývalými či stávajícími manžely, partnery či osobami blízkými, bez ohledu na to, zda násilná osoba sdílí nebo sdílela společnou domácnost s osobou ohroženou tímto násilím.“*<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, DÁVID, R., KORNEĽ. *Právo proti domácímu násilí*. C.H.Beck, 2011. s. 5

<sup>2</sup> Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 [online]. [cit. 2016-06-03 Dostupné z: [http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015-\\_2018-126943](http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015-_2018-126943)

Z tohoto tedy vychází, že se vždy jedná o násilí, které páchá, ať už jedna osoba či například i více osob a toto násilí použijí buď vždy vůči manželce, manželovi, partnerce, dětem ba dokonce i prarodičům, kteří s agresorem žijí ve společné domácnosti.

### 3.1.2 Typické znaky domácího násilí

Aby se mohlo jednat o domácí násilí, musí toto násilí vykazovat 4 základní znaky, které vymezila Aliance proti domácímu násilí; to jest:

- **Dlouhodobost a opakovanost** – je zde důležité si uvědomit a sledovat násilné chování agresora, neb z jednoho násilného útoku nelze určit, že se jedná o domácí násilí, zpravidla tomu, ale tak bývá. Násilí se musí opakovat a často tomu tak bývá i v délce několika let, kdy oběť musí snášet veškerá jednání agresora.
- **Eskalace** – tento znak jasně prokazuje násilné chování agresora. Násilí se stupňuje a v počátku nejprve začíná ponižováním, urážkami až k tomu, že agresor je ochoten fyzicky napadnout osobu ohroženou, ba dokonce se uchýlí k závažnému trestnému činu, např. jako ublížení na zdraví, znásilnění či vraždě.
- **Rozpoznatelné role oběti a agresora** – v případě domácího násilí musí být jasně stanovena osoba, která je násilníkem a osoba, která je obětí domácího násilí. Nejedná se zde klasické výměny názorů, hádky ale o neměnicí se stav, kdy agresor má dominantní pozici vůči ohrožené osobě a opakovaně ji využívá.
- **Soukromí** – agresor zpravidla svoji moc využívá v soukromí, kdy není nikdo nablízku, tak aby nikdo neviděl, jaké agresivní sklony a jednání má. Proto občas dochází k tomu, že i my sami nevíme, co se může dít u našich blízkých, až dokud nejsou viditelné jiné znaky např. jako modřiny, zranění, myšlenky na sebevraždu atd. <sup>3</sup>Oběti se snaží před okolím tvářit, že je vše v pořádku, ačkoliv mají pocit strachu, bezmoci a doufají v to, že agresor své chování změní, nebo, že najdou sílu a odejdou samy. Takové rozhodnutí je pro ně velmi těžké a často se neobejde bez podpory rodiny a nejbližšího okolí, zde je ale otázka, zda-li o tom okolí vůbec ví, poněvadž oběti často z pocitu studu nic neříkají a raději násilí snáší dále.

---

<sup>3</sup> ŠEVČÍK, D, ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011.

### **3.1.3 Formy domácího násilí**

Domácí násilí může mít různé formy a může být mezi sebou vzájemně kombinováno, což tomu ve většině případů bývá.

#### **Fyzické násilí**

Fyzické násilí je častou formou domácího násilí a vyznačuje se tím, že násilná osoba záměrně fyzicky napadá oběť, tak aby jí ublížila a například jí potrestala za určité chování, mnohdy napadne oběti i zcela bezdůvodně. Fyzické násilí je na ohrožené osobě zjevné ve formě různých tělesných poranění a zahrnuje bití rukama, kopání, škracení oběti, údery do obličeje, tlučení hlavou kupříkladu o zeď, svazování, tahání za vlasy, bití různými předměty, přičemž násilné osobě vždy jde o to, aby způsobila oběti fyzickou újmu.

Mnohdy se také stává, že tato násilná osoba ohrožuje osobu použitím zbraně nebo nožem, jen proto, aby jí mohla způsobit bolest a viděla, jak je mu pod hrozbou násilí podřízená.

#### **Psychické násilí – emocionální násilí**

Psychické násilí se neproказuje tělesnými poraněními ale psychickými bloky a „bolestmi duše“ člověka. Agresor týranou oběť vědomě psychicky týrá, ponižuje, zesměšňuje, slovně ji vyhrožuje a nadává. Agresor se i v eskalující fázi chová k oběti velmi nadřazeně a je schopen osobě vyhrožovat i zabitím. Bohužel znám jeden případ, kdy agresor nejen fyzicky napadal osobu mně blízkou, ale i jí psychicky týral, což na člověkovi zanechává stopy, které se těžko hojí. Myslím, že tato forma domácího násilí způsobila na její duši největší šrám a až dodnes tím trpí. Agresor může i záměrně osobě ničit věci, tak aby osobě jen působil psychickou bolest a snažil se jí jen utvrzovat v tom, že je, jen „bezvýznamnou osobou“. Tomuto násilí se také dost často říká neviditelné.

Týraná osoba ze začátku toleruje a snaží se agresora omlouvat, bohužel, ale v mnoha případech se násilí eskaluje a na týraných osobách je znát i celkový psychický stav.

### **Sexuální násilí**

Sexuální násilí se nejčastěji vyskytuje mezi osobami blízkými, kdy mohou být zneužíváni jak muži, ženy ale i děti. Sexuální násilí agresor využívá k tomu, aby osobu ponižil tím, že jí ukazuje svoji moc v sexuální rovině a donutil jí vykonávat nechtěné a ponižující aktivity, které by týraná osoba za normální situace dělat nechtěla. Násilnou osobu uspokojuje pocit sexuálního násilí na osobě, jelikož si tak prokazuje svoji nadvládu nad osobou, kterou týrá. Dochází k omezování svobody jedince či dokonce k tomu, že osoba může být znásilňována.<sup>4</sup>

### **Ekonomické násilí**

Ekonomického násilí se násilná osoba dopouští tím, že omezuje přístup týrané osobě tím, že jí odepírá přísun peněz, přehnaně kontroluje účty, příjmy a výdaje týrané osoby či se jí dokonce i snaží přinutit k tomu, aby nepracovala, což vyústí v to, že osoba ztrácí kontakt s prací, ale hlavně to, že agresor získá veškerou kontrolu nad její osobou a může s ní zacházet jako se svým majetkem tím, že osoba nepracuje a je jen „v rukách agresora“.<sup>5</sup>

### **Sociální násilí**

Touto formou násilí se často agresor snaží, izolovat oběť od jejího okolí tak, aby oběť ztratila veškeré kontakty s rodinou i jejím blízkým okolím. Násilná osoba si tím získává moc a kontrolu nad týranou osobou tím, že jí zakazuje tento kontakt. Agresor se postupně stává „kontrolorem“ všech kontaktů a hovorů týrané osoby a snaží se osobu zmanipulovat. Mnohdy oběť doprovází i na různé společenské akce, k lékaři, na úřady jen, aby měl dohled.

---

<sup>4</sup> ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, 2008, s. 10

<sup>5</sup> DUFKOVÁ, I.; ZLÁMAL, J. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha. Střední policejní škola Ministerstva vnitra, 2005, s. 9.

### **3.1.4 Fáze domácího násilí**

Jak už je v textu uvedeno výše, u domácího násilí vždy dochází k eskalaci a střídají se v něm různé fáze. Nelze s přesností určit co je typickým spouštěčem násilí, jelikož je každý případ trochu jiný. Může to být vliv alkoholu, chorobné žárlivosti nebo se i dokonce může stát, že násilná osoba kdysi sama bývala týranou a nyní tento prožitek přenáší na další osobu. Přesto, ale existují tři fáze, které se opakují a jsou časté u případů domácího násilí.

#### **Fáze I. – vytváření napětí**

Tato fáze je předchůdcem násilí a už zde se projevují různé příznaky toho, že ve vztahu mezi agresorem a týranou osobou není něco v pořádku. Agresor je zpravidla agresivní, nevrlý, podrážděný a začíná se projevovat jeho násilná povaha. Násilník často používá vulgární slova na adresu týrané osoby, „lomcuje s ním vztek“, snaží se osobu „psychicky srazit“ atd. Ohrožená osoba si je vědoma agresivity tohoto člověka a snaží se osobu omlouvat nebo se snaží předcházet situacím, které osobu rozčílili. Častým projevem obav ohrožené osoby je i to, že se neustále snaží mu ve všem vyhovět ba dokonce se mu i omlouvat za věci, které násilníka naštvaly.

Zde už agresor využívá té situace, že se oběť omlouvá za své chování a je si plně vědom toho, že je osoba pod jeho vlivem. Ohrožená osoba se snaží obviňovat samu sebe a častokrát plní úkoly, které jí agresor zadá, jen aby zamezila zlobě agresora.

#### **Fáze II – období týraní**

Zde už je agresor ujištěn v tom, že má vliv na ohroženou osobu a ztrácí tím tak své zábrany, a vědomě začíná ubližovat osobě druhé. Ze začátku se snažil ohroženou osobu psychicky zlomit, a když dojde do fáze, že si je jist tím, že je osoba jen „v jeho rukách“ začne jí psychicky ještě víc týrat, ale v mnohých případech i fyzicky napadat. Agresivní chování se projevuje fyzickým napadnutím, kdy ohrožená osoba utrpí modřiny, zlomeniny, rány do obličeje, kopance, škrcení a mnohdy je takovéto napadení tak veliké, že je nutné vyhledat lékařskou pomoc, kterou ale oběť ani agresor vyhledat nechce. Agresor může být i tak násilný, že osobu je ochoten popálit nebo ji sexuálně zneužít, jen aby si získal nadvládu nad týranou osobou.

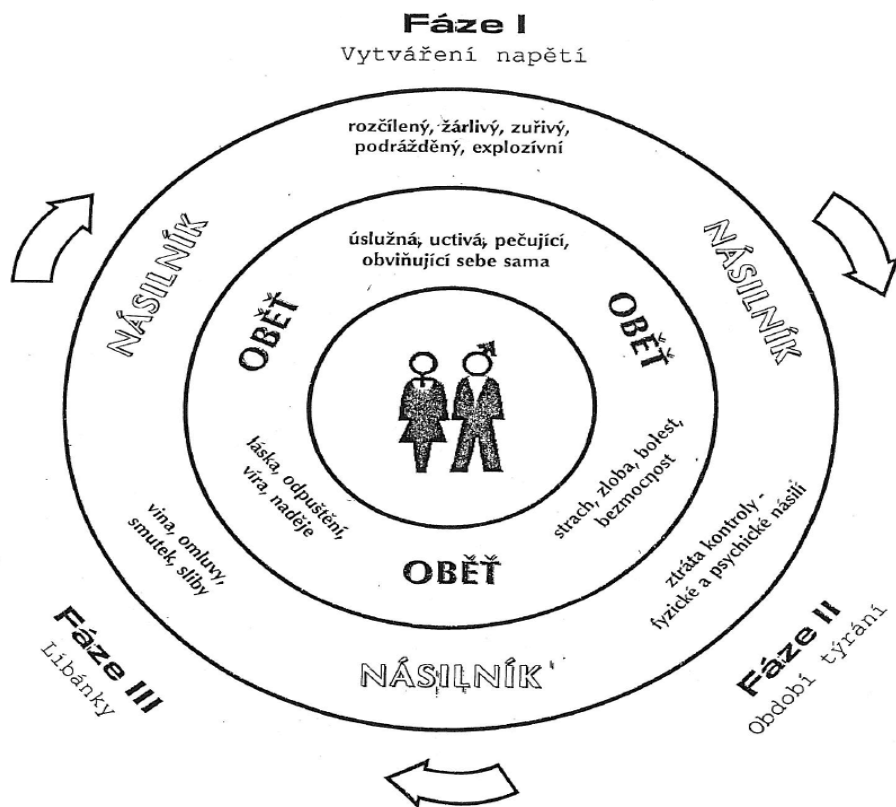
Agresorovi dělá dobře, když vidí, že je jeho oběť zcela pod jeho vlivem a on si užívá své kontroly a moci nad ní. Oběť mnohdy všechno ze začátku toleruje, snaží se shazovat tím, že si to mnohdy i zaslouží, a zůstává i tak nadále „ve spárech“ násilníka. Násilník vidí, že si tato oběť nechává, všechno líbit, a tak je schopen příště použít i horší způsoby týrání. Spoustu osob se bojí říci, že je někdo takto týrá, a tak raději zůstávají, tam kde jsou, což mnohdy dopadá velmi špatně.

### **Fáze III – líbáňky**

V této fázi se násilník omlouvá za své činy a snaží se týrané osobě naslibovat to, že se jeho agresivní chování nebude opakovat, a že se pokusí změnit. Agresor si je vědom, že by osoba mohla odejít či dokonce prozradit jeho násilné chování, takže se jí snaží usmířit tím, že ji kupuje dárky, dělá romantická gesta a chová se, jak tak by si týraná osoba přála. Dle mého názoru tím, že je oběť zmanipulovatelná nebo velmi zranitelná, uvěří všem těmto jeho slibům a znovu mu odpustí. Bohužel toto je „častým kamenem úrazu“ a všechny tyto fáze se znovu opakují. Agresor chvíli toto své klidné chování vydrží a snaží se jí utvrzovat v tom, že už k tomuto násilí nedojde. Násilník po čase chce, ale zase získat svoji kontrolu a moc nad týranou osobou, a tak tedy znovu dochází k týrání, které může trvat až několik let, dokud si to týraná osoba nechá líbit.

*Obrázek 1*





**Zdroj:** Interní materiály - prezentace Policie ČR

### 3.1.5 Příčiny domácího násilí

Jednoznačně nelze uvést příčiny domácího násilí, jelikož v každém případě figurují odlišní partneři a jejich minulost, která i tak může ovlivňovat chování násilníka. Vždy se jedná o souhru různých podnětů, vlastností člověka a prožitků, které zapříčiní domácí násilí. Publikace „Právo proti domácímu násilí“ uvádí, že „k domácímu násilí dochází podle odborníků obvykle z důvodu přílišné intenzity emocí mezi blízkými členy rodiny, u nichž se mísí často láska a nenávisť. Averze, animozity a konflikty, které propuknou v domácnosti, mohou vést k daleko větším problémům než v kterémkoli jiném společenství. Svoji roli nepochybně hraje také přezívání různých stereotypů v rodinách, tabu, mýty o nedotknutelnosti soukromí atd.“<sup>6</sup>

<sup>6</sup> KRÁLÍČKOVÁ, Z., ŽATECKÁ, DÁVID, R., KORNEĽ. *Právo proti domácímu násilí*. C.H.Beck, 2011. s. 7

Dle publikace „Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky“ je vznik domácího násilí ovlivněn několika faktory. Stanovení konkrétní příčiny u páchaného násilí nelze přesně stanovit, poněvadž zde „hraje roli“ více vlivů.<sup>7</sup>

V současné době mezi nejčastější příčiny domácího násilí řadíme

- stres
- kulturní postoje
- naučené chování z dětství
- nezaměstnanost, finanční potíže
- závislost na alkoholu, návykových látkách
- porucha osobnosti, zvýšená agresivita u násilné osoby
- nemoc jednoho z partnerů
- chorobná žárlivost
- partnerské rozepře

### 3.1.6 Jednofaktorové teorie

Jednofaktorové teorie, které se používaly dříve, se zabíraly analýzou vzácných a ojedinělých případů. Jednofaktorové teorie jsou rozlišeny do tří skupin, a to psychologické teorie domácího násilí, sociologické teorie domácího násilí a biologicko-genetické teorii domácího násilí. Vzhledem k tomu, že se tyto teorie nedívaly na domácí násilí jako na komplexní spektrum skutečností ve věci domácího násilí, přestaly se tyto teorie využívat.<sup>8</sup>

### 3.1.7 Multifaktorové teorie

Jako vysvětlení příčin domácího násilí se tedy nyní využívají multifaktorové teorie. Jednou z nich je i kauzální model D. G. Duttona, jenž pracuje se čtyřmi rovinami zdrojů a příčin domácího násilí:

---

<sup>7</sup> ÚLEHLOVÁ, D. a kol. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. s. 116.

<sup>8</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Domácí násilí ve faktech a teoriích. *Gender a výzkum*, 2002, č. 1. [online]. [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/cs/issue/21-rocnik-3-cislo-1-2002>

- **Makrosystém** – uvádí se, že příčinou domácího násilí ve společnosti je převládající patriarchální hierarchie hodnot založená na nadvládě a dominanci mužů.
- **Exosystém** – v této rovině zdrojů a příčin domácího násilí se jedná o prožité životní situace násilníka, které ho nějakým způsobem ovlivnily. K těmto příčinám řadí například nezaměstnanost, finanční tíživá situace. Exosystémem rozumíme životní a sociální okolí jedince, špatná dostupnost navazovat sociální kontakty a nízká úroveň vzdělání.
- **Mikrosystém** – jako příčiny uvádí postavení rodiny a jejich vztahy mezi jejími členy. Záleží na typu rodiny, kdo má jasně svojí vymezenou roli a znalosti ohledně členů rodiny, kdy každý z nich ví, jak druhého potěšit, povzbudit ale i jak mu ublížit.
- **Ontogenetická rovina** – tato rovina vidí příčiny domácího násilí v osobnostních vlastnostech násilné osoby i osoby týrané. Jako příčinu uvádí specifický vývoj násilníka, jenž si při své cestě životem vytvořil a naučil násilné chování, jako prostředek k řešení problému.<sup>9</sup>

## 3.2 Aktéři domácího násilí

„Všechny šťastné rodiny jsou si podobné,  
každá nešťastná rodina je nešťastná po svém.“

Lev Nikolajevič Tolstoj

V této kapitole je důležité si vymezit pojmy a role, s kterými se setkáme v rámci problematiky domácího násilí. Jedná se o agresora, oběť, ale mnohdy i svědky domácího násilí.

### 3.2.1 Agresor

Nelze přesně vytvořit typický vzorec chování násilné osoby, jež páchá domácí násilí. Každý z nás má své vlastnosti, lišíme se nejen pohlavím, ale i věkem a povahou. Násilného chování se většinou i dle statistik dopouštějí muži, ale i ženy či mladiství

---

<sup>9</sup> LEVOVÁ, Jana, ed. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. Brno: Spondea při ČČK Brno, 2010. s. 29 - 30

na starších osobách. Násilná osoba má tendence mít „dvojí tvář“, poněvadž se jinak chová ve společnosti, a jinak za zavřenými dveřmi. Tento agresor ohrožuje oběť svým agresivním chováním, neustálým kontrolováním, dominancí a nadvládou nad onou obětí.

Nejčastější okolnosti, které doprovázejí chování násilné osoby, jsou:

- **stres a jeho spouštěče** – mezi stresové situace, které přispívají k násilnému chování, patří – ztráta zaměstnání, finanční problémy a s nimi i spojené dluhy, tragická nehoda či těžké onemocnění, rozvod, úmrtí blízké osoby, problémy s výchovou dětí atd.,<sup>10</sup>
- **frustrace** – příčinou násilného chování může být i to, že jedinec, který páchá násilné chování, může být nespokojen se stávajícím vztahem v partnerství, rodině. Žádná činnost mu nepřináší radost a tento jedinec si neví rady, jak se dál pohnout z místa či jak tento problém frustrace vyřešit. Násilné chování vůči jiné osobě nemusí vždy znamenat, že za toto neuspokojení může osoba ohrožená, ale násilník využívá té situace, že mu je osoba ohrožená násilím podřízená, a on si na ní „jen vybijí svůj vztek z toho, že není spokojen“,
- **strach z ohrožení** – důvodem násilného chování může být i to, že jedinec má strach z ohrožení, ponížení, anebo odmítnutí. Jedinec se projevuje agresivně v důsledku toho, že se cítí ohrožen a projeví se vždy v dané situaci, kdy se necítí bezpečně,<sup>11</sup>
- **charakteristika vztahu** – nedílnou součástí příčin k domácímu násilí je i charakteristika vztahu dané násilné osoby a osoby ohrožené. Vždy se jedná o dvě roviny, kdy se dané osoby milují a neumí si představit to, že by spolu nebyly, a druhá rovina zase vykazuje to, že není něco v pořádku. Jedinci jsou si vědomi, že jsou na sebe vázáni, a přitom jim jejich vztah jen škodí,
- **partnerské neshody** – každý vztah v určité fázi prochází neshodami v partnerství, ale vždy záleží na tom, jak tyto osoby snáší stres z neshod a jestli jsou ochotny problém racionálně vyřešit či se uchýlí k násilí,
- **boj o moc** – zde se projevuje jeden ze znaků domácího násilí. V tomto případě násilník využívá své moci a snaží se týrané osobě ukázat, že on je velitel rodiny a rozhoduje o všem, co se za zavřenými dveřmi děje. Násilná osoba si je moc dobře

---

<sup>10</sup> ŠEVČÍK, D, ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. s. 61

<sup>11</sup> ŠEVČÍK, D, ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. s. 62

vědomá své moci, a tak jí využívá k tomu, aby mohl svojí vybranou oběť domácího násilí týrat. Jedinci, jež by rádi získali moc nad osobou druhou, často páchají sexuální násilí, tak aby týrané osobě dokázali, že jsou schopni si ji podmanit, ponížit či zastrašit,

- **vzory a modely chování** – zde se projevuje výchova násilné osoby a také to v jakém prostředí vyrůstala. Tito jedinci často převzou model chování, ve kterém vyrůstali a považují to za běžný projev chování,
- **identifikace s agresorem** – další příčinou agresivního chování může být i to, že sám jedinec byl kdysi v minulosti týrán a „přenesl“ si tento způsob chování dále do svého dalšího života. Tato osoba už nikdy nechce být týranou osobou, a tak se snaží svůj pocit bezmocnosti projevovat násilím, aby se tohoto pocitu zbavil,
- **závislost na alkoholu a omamných látkách** – z mnoha případů je známo, že násilná osoba před výkonem svého násilného chování, požila alkohol či jinou omamnou látku, tak aby se posílila na svůj čin. Po tomto vykonaném násilném aktu se jedinci omlouvají za svůj projev násilí tím, že své chování maskují za požitý alkohol či drogy, anebo už jim ani mnohdy nedochází, že v rámci svého opojení se chovají jinak,
- **různá onemocnění a poruchy osobnosti** – zdravotní stav hraje velkou roli při chování agresora a další důležitým faktorem je zde je porucha osobnosti. U osob, které trpí poruchou osobnosti, se projevuje agresivita; jsou velice impulzivní a nemají pocit sebeobviňování, že by spáchaly něco, co není v souladu s normálním chováním, anebo jim ani mnohdy v rámci jejich zkratového jednání nedochází, co páchají,<sup>12</sup>
- **dnešní velká tolerance ve vztahu k násilí** – tento poslední bod příčin násilného chování jedince považuji za velice důležitý a myslím si, že je dnes opravdu velký problém v tom, že je násilí propagováno, jak v televizích, filmech, videohrách, ale každý se dnes především stará sám o sebe, a ne o ostatní, a o možné projevy domácího násilí.

---

<sup>12</sup> ŠEVČÍK, D, ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. s. 62-65

### 3.2.2 Oběť domácího násilí

Obětí domácího násilí je ta osoba, jež je týrána agresorem, a trpí jeho násilné chování. Obětí se může stát žena, muž, dítě ale senior. Tyto oběti domácího násilí většinou žijí ve společné domácnosti, anebo spolu měly intimní či rodinný vztah. Osoby ohrožené domácím násilím se často snaží předcházet situacím, které by vedly k agresivitě násilné osoby. Snaží se přizpůsobit, plnit jejich přání, požadavky a také omlouvat i jejich násilné chování. Ze začátku týraná osoba chování omlouvá, ale časem dospěje k tomu, že si je vědoma, že se tento stav nezmění, a naopak chování agresora se bude jen vzestupovat. Mnoho osob v této fázi vyhledá pomoc a radu, jen aby se dostaly ze „začarovaného kruhu násilí“.

Jedinci často trpí depresemi, sníženým sebevědomím, studem za násilné chování, strachem, obavami, pocity viny, hledají odpovědi na možné agresivní chování u sebe, a proto je nesmírně důležité dbát na jejich psychické rozpoložení a podporovat je.

Pokud tyto oběti dlouhodobě trpí domácím násilím je možné, že se u nich projeví posttraumatická stresová porucha.

### 3.2.3 Žena jako oběť domácího násilí

Jak je známo, mezi osoby, které jsou nejvíce ohroženy domácím násilím, patří bezesporu ženy. Je to zpravidla proto, že většinou násilníkem je manžel, partner nebo bývalý manžel, který zná všechny slabosti své ženy, manželky. Průzkum z roku 2012 o výskytu a důsledcích domácího násilí v České republice prokázal, že minimálně 40 % žen, což je 1 780 000 se v průběhu svého života stalo obětí domácího násilí.<sup>13</sup>

Několik autorů uvádí, že i ženy ukazují „dvojí tvář“. Na veřejnosti se projevují v dobrém psychickém stavu, i když u nich samotných, dochází k vnitřnímu boji mezi strachem a hněvem. Ženy si kladou otázky, co s nimi bude, když odejdou, co bude s dětmi, co příště násilník provede?

---

<sup>13</sup> DALIGAND, L., BEDIN, V., *Násilí v partnerských vztazích*. Praha: Portál, 2014. s. 10

### 3.2.4 Muži jako oběť domácího násilí

O tom, že by se i muži mohli stát oběťmi domácího násilí, se moc nehovoří. Stejně tak jako ženy, tak i muži jsou vystaveny násilnému chování, které může mít stejný dopad na psychiku muže. Muži doufají, že násilné chování ustane a neohrozí tak chod rodiny, nedojde ke ztrátě jejich dětí, a i oni sami si dávají za vinu násilné chování, kterému nedali podnět. Důvodem proč se o tomto problému týrání mužů v domácím násilím nemluví, je to, že spoustu mužů se stydí, přiznat násilí na nich samotných, anebo naopak mají strach z toho, že se tato situace otočí proti nim, a oni sami budou označeni za násilníka.

Muži se obávají negativních reakcí ze strany okolí a bývají oběťmi sociálního stigma, tedy v tomto případě, že muž má být hlava rodiny a nechává se bít ženou.

V České republice problematika domácího násilí páchaného na mužích není zatím dostatečně analyzována, ale zajímavostí je, že v roce 2004 byl uspořádán výzkum kolektivem autorů v čele s J. Buriánkem, kteří se podíleli na knižní publikaci „Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech“. Tento výzkum byl proveden v jihočeském kraji a z jeho výsledků se můžeme dočíst, že z celkem 458 respondentů, 30 % zažilo ve vztahu slovní agresí ve formě nadávek a 4 % mužů uvedla, že v jejich vztazích dokonce došlo k fyzickému napadení.<sup>14</sup>

### 3.2.5 Senior jako oběť domácího násilí

V poslední době vzrůstá tendence násilí na starších osobách, kteří se mnohdy stydí nahlásit násilné jednání. Důvodem proč senioři tuto skutečnost neoznámí je to, že mají strach z toho, že ztratí zájem osoby, která se o ně stará, a to i v případě, že osoba, která se o něj stará, ho týrá. Další příčinou je i to, že starší osoba je zvyklá na místo, kde bydlí, a má tak strach, že bude muset opustit svůj domov a odejít například do domova pro seniory nebo do léčebny dlouhodobě nemocných. Senioři se stávají oběťmi agresivity svých dětí, vnoučat, ale i osob ze zdravotnických zařízení. Starší osoby vyžadující péči a jsou citově zranitelnější, což může pro ostatní působit jako podnět k tomu, aby získali nadvládu nad starší osobou a využívali tak její zranitelnosti. Mluví se o tzv. syndromu EAN (Elder Abuse and Neglect), tj. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného

---

<sup>14</sup> LEVOVÁ, Jana, ed. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. Brno: Spondea při ČČK Brno, 2010. s. 37-38

seniora.<sup>15</sup> Prvotní zprávy o tomto syndromu byly zaznamenány již v roce 1975, kdy tento termín byl poprvé použit v *British scientific journals*.<sup>16</sup>

Senior se často obává, co s ním bude dále, neb i navzdory tomu, co mu provedl agresor, je na něm citově závislý, leckdy závislý i po finanční stránce.

### **3.2.6 Dítě jako oběť domácího násilí**

Děti se společně se ženami řadí mezi nejčastější oběti domácího násilí.

Děti jsou nejen často svědky domácího násilí, ale v mnoha případech bohužel i oběťmi. Tyto negativní zkušenosti s násilím v dětech často vyvolávají pocit bezmoci, ztrátu bezpečí a jistoty u rodičů. Zkušenost ovlivněná domácím násilím ovlivňuje i rozvoj dětského mozku a jeho dalších činností s ním spojených. Děti pak mají problémy s koncentrací v rámci učení, rozvíjením dalších vztahů s kamarády a dalšími osobami. Co dítě, to jiné vyrovnání se situací. Vždy záleží na věku, pohlaví a intenzitě násilí. Často děti trpí pocity strachu, jež doprovází i noční můry. Bohužel jsou spousty případů, kdy si dítě převezme toto chování i do budoucna a dopouští se stejného druhu násilí a myslí si, že je tak akceptovatelné, že řeší problém agresivitou a násilím. Děti se těžko vyrovnávají se vzniklou situací, a i ony samy si kladou za vinu násilné chování.

### **3.3 Mýty a předsudky o domácím násilí**

Přestože je v dnešní době domácí násilí bráno jako závažný společenský problém, i tak se ve společnosti nachází spousta mýtů a předsudků, které brání obětem násilí situaci řešit, poněvadž mají obavu, s jakým přístupem se u lidí setkají, a zda je mimo jiné neodsoudí. Společnost je mnohdy také neinformovaná, tudíž má zkreslené představy o domácím násilí.

---

<sup>15</sup> Život 90. [online]. [cit. 2018-01-18 Dostupné z: <https://www.zivot90.cz/202-senior-telefon/223-tyrani>

<sup>16</sup> CIMRMANNOVÁ, Tereza. *Krise a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha: Karolinum, 2013. s. 82



Mezi nejčastější mýty patří:

**Oběť si může za vše sama, vyprovokovala ho.**

Mnoho lidí se domnívá, že oběť je spouštěčem agresivního chování a mají ten názor, že oběť agresora vyprovokovala svým jednáním, který ji v důsledku toho ublížil. Panuje zde ten názor, že za násilí mohou vždy oba dva, tudíž není nikdo bez viny. Zpravidla oběti, které trpí ono domácí násilí, se snaží naopak vyvarovat jakémukoliv důvodu, kdy by mohly agresora vyprovokovat k nepřiměřené reakci, může se jednat třeba o nesdělování vlastního názoru, plnění rozkazů agresora.

**Neměla bych se do této věci plést, není to má záležitost.**

Dalším mýtem, s kterým se můžeme setkat, je, že domácí násilí je soukromá záležitost, a tudíž do této věci nikomu nic není a násilí mezi partnery, si musí vyřešit oni sami. Tento mýtus mnohdy lidi nutí k tomu, aby zavírali oči před domácím násilím, přičemž se setkáváme s mnoha případy, kdy naopak soused, který zaslechl hluk z vedlejšího bytu nebo viděl násilné chování agresora, se odhodlá zavolat na tísňovou linku a ohlásit celou záležitost Policii ČR. Oběti mají obavy si zavolat o pomoc samy a někdy je bohužel nutné zakročit místo nich a pokusit se jim pomoci z násilí ven.

**Kdyby to bylo tak strašné, odešla by.**

Pro většinu lidí je nepochopitelné, proč oběti domácího násilí od agresora neodejdou a myslí si, že oběť si některé skutečnosti zveličuje, a není to přitom, tak strašné. Zamyslel se někdo, proč tomu tak je? Nemůžeme soudit oběti bez toho, aniž bychom věděli, co je skutečně přimělo k tomu, aby nadále snášely domácí násilí. Je nespočet důvodů, proč oběť zůstává ve vztahu a jedná se například o strach, bezmoc, finanční závislost, citový vztah k agresorovi, snaha zachování rodiny, omlouvání.

**To není domácí násilí, mají pouze italskou domácnost.**

Zde je důležité si uvědomit rozdíl mezi tím, co je domácí násilí a občasné partnerské neshody. Při hádkách se vždy jedná o konflikt dvou osob, které mají nějaký problém a neumí ho jinak řešit, než například zvýšením hlasu nebo prosazením svého

názoru. Násilí ale vždy páchá jeden z dvojice, kdy nedává druhé osobě možnost se nějak vyjádřit, vyhrožuje ji, používá fyzické násilí či oběť psychicky vydírá.<sup>17</sup>

### **Za násilí může alkohol.**

Ano je spoustu případů, kdy agresor bývá závislý na alkoholu, popřípadě na omamných látkách, ale není tomu tak vždy. Násilí se dopouští i osoba, aniž by byla pod vlivem nějaké takovéto látky. Své násilné chování se agresor snaží, omluvit tím, že byl pod vlivem oněch látek, a to mnohdy způsobí, že oběti se snaží takto i jejich chování omluvit, neboť by to přece neudělal, kdyby nebyl opilý. Je zapotřebí brát zřetel na to, že alkohol není příčinou domácího násilí, ale pouze odbourává hranice agresora.

### **To není možné, vždyť ve společnosti se jeví jako dobrý člověk.**

Agresor mnohdy může na veřejnosti působit jako dobrý otec, manžel, pracovitý zaměstnanec, ale to může být vše jen přetvářka, poněvadž na veřejnosti chce každý působit v pozitivním světle. Doma je poté jiný a může si naopak na oběti vylívat zlost ze svého pracovního neúspěchu.

## **3.4 Dopady domácího násilí na psychickou stránku oběti**

Oběti domácího násilí zažívají dlouhodobý stres a v důsledku toho se jejich psychický stav neustále zhoršuje. Oběti trpí depresemi, úzkostmi, poruchami chování, mají mnohdy nepřiměřené reakce chování a často vliv domácího násilí způsobí, že začnou mít psychické poruchy. V těchto případech je nutné vyhledat odbornou pomoc, poněvadž, pokud budeme potlačovat naše psychické problémy, může to vyústit až k sebevražedným sklonům ba i dokonané sebevraždě. Mezi dopady domácího násilí se nejčastěji řadí posttraumatická stresová porucha, stockholmský syndrom, neurózy, závislost.

### **3.4.1 Posttraumatická stresová porucha**

Nejčastější diagnózou u obětí, které se staly oběťmi domácího, je posttraumatická stresová porucha. K této poruše dochází po traumatizující události, v domácím násilí jich

---

<sup>17</sup> Autor neuveden. *Intervence v případech domácího násilí – manuál pro zdravotníky*. Praha. Rosa. 2016. s. 16

může být nespočet. Psychické problémy oběti se neustále prohlubují a projevují se například emoční nestabilitou, zdravotními obtížemi, poruchou spánku a přesvědčením o sobě samém v negativním smyslu. Oběti se tedy takto neustále vrací špatný zážitek ve formě strachu, vzpomínek představ a není schopna se vrátit na nejrůznější místa, stává sociálně izolovanější, připadá si sama pro sebe bezpomocná.<sup>18</sup>

### 3.4.2 Stockholmský syndrom

Oběti domácího násilí mohou mít analogické symptomy, jako oběti, které byly drženy v zajetí, kupříkladu oběti únosů. Stockholmský syndrom se vyznačuje tím, že je život oběti v ohrožení, tato osoba pociťuje náklonnost k agresorovi, je izolována a žije v přesvědčení, že není v úniku. Za předpokladu, že jsou všechny výše uvedená kritéria splněna, si oběť utvoří speciální vztah s násilnou osobou. V případě, že agresor ukáže i své lepší stránky, kdy se k oběti bude na chvíli chovat hezky a přátelsky, oběť si pomyslí, že nakonec agresor nemusí být tak špatný, a dá mu ještě jednu možnost, lépe řečeno šanci. Oběť si vlastně utváří víru v to, že se projevy agrese sníží a agresor nemusí být nakonec tak špatný.<sup>19</sup>

### 3.4.3 Psychosomatické následky

Vzhledem k tomu, že oběti domácího násilí jsou v neustálém stresu, vede toto jejich napětí k celkovému fyzickému i psychickému vyčerpání. Mezi nejčastější projevy patří bolesti hlavy, zažívací potíže, třes, návaly horka, potíže se spánkem. Pokud je oběť takto oslabena, hrozí jí, že bude více náchylná k různým nemocem ba dokonce i svým stresem může docílit i závažnějších onemocnění, například problémům se žaludkem.

Je proto důležité vždy vyhledat pomoc a pokusit se zbavit těchto projevů, neboť v dlouhodobém hledisku se dají psychosomatické problémy opravdu projevit na fyzickém zdraví člověka.

---

<sup>18</sup> Autor neuveden. *Posttraumatická stresová porucha v kontextu domácího násilí – mezinárodní konference Praha 2011, sborník přednášek* Praha. CSSP. 2011. s. 10

<sup>19</sup> Autor neuveden. *Intervence v případech domácího násilí – manuál pro zdravotníky*. Praha. Rosa. 2016. s. 17

## 4 Pomoc osobám ohroženým domácím násilím

Řešení domácího násilí je pro oběti velmi složité, a především je to dlouhodobý proces, při kterém je nutné oběti psychicky podporovat, ale i jim prakticky pomoci.

Tato pomoc by měla zahrnovat:

- **právní pomoc** – tyto osoby potřebují poradit v oblasti právního poradenství, opatrovnictví dětí, majetkoprávních záležitostí atd.,
- **psychickou pomoc** – důležité je obětem ukázat to, že za nimi někdo stojí a že mohou kdykoliv využívat poradenských služeb, psychologických služeb k nalezení sebejistoty a sebedůvěry,
- **materiální pomoc** – tyto oběti často ztrácí střechu nad hlavou, a tak je pro ně důležité nalézt bydlení, ve kterém by se cítili bezpečně a také dostatek finančních prostředků na obstarání základních životních potřeb nejen svých, ale i dětí.<sup>20</sup>

### 4.1 Intervenční centra

Intervenční centra jsou definována jako „*specializovaná zařízení sociálních služeb, poskytující odbornou sociálně právní pomoc ohroženým osobám a koordinující spolupráci mezi dalšími navazujícími službami sociální i zdravotnické záchranné sítě v daném regionu včetně neziskových organizací.*“<sup>21</sup>

Služby intervenčního centra poskytují především:

- *sociálně terapeutické činnosti*
- *pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí*
- *poskytnutí ubytování a stravy nebo pomoc při zajištění stravy*
- *zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, OSPOD, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakožto i ostatními orgány veřejné správy*<sup>22</sup>

<sup>20</sup> ŠEVČÍK, D, ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. s. 131

<sup>21</sup> VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2.*, přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. s. 163

Pomoc v intervenčním centru se poskytuje jako služba ambulantní, terénní nebo pobytová. Na území České republiky se nachází celkem 16 intervenčních center.

#### **4.1.1 Asociace pracovníků intervenčních center**

Tato asociace je občanským sdružením a sdružuje subjekty, které poskytují sociální službu ve formě intervenčních center, a jež jsou zaměřeny na pomoc osobám, kterým hrozí nebezpečí domácího násilí. Cílem tohoto sdružení je hájit zájmy svých členů a pomáhat jejich spolupráci při zkvalitňování nabízených služeb. S tímto sdružením spolupracuje i Policie České republiky, kdy v roce 2011 došlo k uzavření dohody týkající se vzájemné spolupráce a školení policistů v oblasti domácího násilí; viz příloha B

#### **4.1.2 Bílý kruh bezpečí**

Tento spolek poskytuje pomoc obětem trestných činů na území České republiky a jeho členy jsou psychologové, právníci, sociální pracovníci. Jejich posláním je především poskytnutí informací, ať už z oblasti práva, psychologického poradenství či různých dalších informací.

Bílý kruh toto poradenství a služby nabízí bezplatně a nabízí obětem různé způsoby, jak se s nimi spojit, například využívá bezplatné nonstop linky pro oběti domácího násilí, které je mohou kdykoliv zkontaktovat. <sup>23</sup>Bílý kruh bezpečí je založen na čtyřech principech, a to: nestrannost, diskrétnost, nezávislost a již zmiňovaná bezplatnost. <sup>24</sup>

Obvodní ředitelství policie pro Prahu II taktéž uzavřeno v roce 2008 dohodu o spolupráci, kdy předmětem této dohody je poskytování podpory a pomoci obětem a svědkům trestných činů či prevenci kriminality, viz příloha C

---

<sup>22</sup> Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s. [online]. [cit. 2018-01-13] Dostupné z: [http://www.domaci-nasili.cz/?page\\_id=123](http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123)

<sup>23</sup> [www.bkb.cz](http://www.bkb.cz); Bezplatné nonstop linky 116 006, Linka BKB - 257 317 110, Dona linka – 251 511 313,

<sup>24</sup> Bílý kruh bezpečí. [online]. [cit. 2018-01-13] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-principy-cinnosti/>

## 5 Výskyt domácího násilí v České republice

První pokus o získání přehledu domácího násilí na území České republiky je zaznamenán v roce 1991. Tento pokus získat informace o dané problematice vedl Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Předmětem šetření byly spáchané přestupky dle § 49 odst. 1 písm. c zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Z tohoto šetření bylo zjištěno, že násilnými osobami jsou v 78 % muži a v 15% ženy.

V roce 2001 agentura STEM pro Bílý kruh bezpečí, o. s. ve spolupráci se společností Philip Morris ČR, a.s., provedla výzkum, který se zabýval názorem a postojem obyvatelů k existenci domácího násilí. Ze zjištěných výsledků vyšlo, že celkem 61 % obyvatel ČR zná případy domácího násilí z doslechu, 47% obyvatel by váhalo s poskytnutím pomoci a nejvíce nemile překvapujícím zjištěním bylo, že 29% dotázaných se vyjádřilo v tom smyslu, že by se domácí násilí mělo tolerovat, jelikož jak už bylo zmíněno výše, jedná se o soukromou záležitost dvou partnerů.<sup>25</sup> Na základě těchto zjištěných skutečností Bílý kruh bezpečí podnikl kroky v preventivní oblasti a otevřel téma problematiky domácího násilí jako celospolečenského problému.

Za rok 2010 bylo podle zdrojů Bílého kruhu bezpečí zaznamenáno celkem 1058 případů vykázaní, přičemž v roce 2013 dle stejného zdroje došlo k 1361 vykázaním násilných osob ze společného obydlí.<sup>26</sup>

Za rok 2017 bylo v České republice vykázano celkem 1348 osob, přičemž na území hlavní města Prahy se jednalo o celkem 200 případů. V roce 2016 poté došlo celkem k 1316 vykázaní, za rok 2015 k 1306 případům. Podle statistiky Bílého kruhu bezpečí ve spolupráci s APIC byl nejvyšší počet zaznamenaných případů vykázaní byl v roce 2011, kdy došlo k vykázaní u 1430 osob.

Z celkového počtu vykázaní v roce 2017 Policie ČR označila celkem 2125 osob za ohrožené, přičemž se jednalo o 615 nezletilých dětí, 1346 žen a 164 mužů. Z tohoto počtu se nejčastěji jednalo o případy násilí mezi partnery, tj. 505 případů a případy násilí mezi rodiči a nezletilými dětmi, kde bylo zjištěno 487 případů.

---

<sup>25</sup> VOŇKOVÁ, Jiřina. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. V Praze: Bílý kruh bezpečí, 2007. s. 23

<sup>26</sup> Bílý kruh bezpečí. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>

U celkem 763 domácností s nezletilými dětmi, ze kterých byl daný agresor vykázán, vyrůstalo 1392 dětí.

V roce 2017 vyhledalo pomoc u intervenčních center v rámci celé České republiky celkem 6373 osob ohrožených, z toho 5416 žen, 495 mužů a během těchto násilných jednání bylo přítomno 462 dětí.<sup>27</sup>

Graf 1



**Zdroj:** Statistika intervenčních center 2017 (vlastní zpracování)

<sup>27</sup> Asociace pracovníků intervenčních center. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: <http://www.domaci-nasili.cz/wp-content/uploads/Koment%C3%A1%C5%99-APIC-2017.pdf>

Tabulka 1

**Přehled počtu vykázání Policií ČR podle krajů za rok 2017**

| KRAJ                   | Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR - 10. 1. 2018 |            |            |            |            |           |            |            |           |           |            |            | 2017        |
|------------------------|---|------------|------------|------------|------------|-----------|------------|------------|-----------|-----------|------------|------------|-------------|
|                        | I.  | II.        | III.       | IV.        | V.         | VI.       | VII.       | VIII.      | IX.       | X.        | XI.        | XII.       |             |
| Jihočeský              | 6   | 7          | 3          | 8          | 7          | 2         | 6          | 4          | 2         | 8         | 2          | 2          | 57          |
| Jihomoravský           | 21  | 10         | 9          | 10         | 6          | 9         | 11         | 8          | 5         | 4         | 7          | 6          | 106         |
| Karlovarský            | 5   | 11         | 8          | 8          | 10         | 2         | 5          | 3          | 7         | 5         | 9          | 9          | 82          |
| Královéhradecký        | 10  | 13         | 8          | 14         | 8          | 5         | 3          | 7          | 11        | 13        | 11         | 10         | 113         |
| Liberecký              | 9   | 7          | 5          | 6          | 13         | 4         | 11         | 8          | 6         | 2         | 6          | 3          | 80          |
| Moravskoslezský        | 10  | 15         | 13         | 6          | 11         | 11        | 9          | 5          | 7         | 5         | 12         | 11         | 115         |
| Olomoucký              | 9   | 5          | 11         | 7          | 8          | 10        | 11         | 6          | 2         | 4         | 8          | 12         | 93          |
| Pardubický             | 4   | 2          | 8          | 4          | 8          | 4         | 5          | 5          | 5         | 3         | 3          | 9          | 60          |
| Plzeňský               | 3   | 3          | 4          | 1          | 4          | 1         | 3          | 4          | 0         | 4         | 2          | 2          | 31          |
| Hlavní město Praha     | 21  | 15         | 14         | 21         | 17         | 16        | 13         | 17         | 11        | 17        | 17         | 21         | 200         |
| Středočeský            | 10  | 6          | 14         | 5          | 9          | 9         | 12         | 15         | 6         | 6         | 5          | 6          | 103         |
| Ústecký                | 18  | 20         | 24         | 24         | 15         | 16        | 18         | 15         | 15        | 13        | 14         | 12         | 204         |
| Vysočina               | 4   | 3          | 4          | 7          | 3          | 0         | 2          | 6          | 5         | 3         | 5          | 5          | 47          |
| Zlínský                | 6   | 3          | 4          | 3          | 7          | 6         | 1          | 7          | 5         | 4         | 3          | 8          | 57          |
| <b>CELKEM VYKÁZÁNÍ</b> | <b>136</b>  | <b>120</b> | <b>129</b> | <b>124</b> | <b>126</b> | <b>95</b> | <b>110</b> | <b>110</b> | <b>87</b> | <b>91</b> | <b>104</b> | <b>116</b> | <b>1348</b> |

## 6 Legislativní úprava domácího násilí

V české právní legislativě se pojem domácího násilí, čím dál tím více stává diskutovaným tématem a na základě toho došlo i ke spoustě zásadních legislativních změn. Pokud se člověk dostane do role oběti, netuší, jaké, nakonec toto agresivní jednání pachatele může mít dopad a jak je vlastně násilí řešeno v právní úpravě. Právní úprava je poměrně značně roztržena, a to jak do oblasti trestního práva, tak i do oblasti práva občanského a správního.

V textu se budu zabývat legislativní úpravou, kterou považuji vzhledem k tématu domácího násilí za tu nejpřínosnější a nejčastěji aplikovatelnou.



## 6.1 Trestní zákoník

Pokud se oběť rozhodne ohlásit svůj problém orgánům činným v trestním řízení, ty musí poté celou záležitost prošetřit a kvalifikovat takovéto jednání jako trestný čin. Pod pojmem násilí se dá identifikovat spousta forem jednání, kdy třeba může jít zprvopočátku o psychické týrání, vyhrožování až po fyzické násilí, přičemž i v těch nejzávažnějších případech může dojít k těžkému ublížení na zdraví či zabití. Nyní se zaměřím na nejčastěji aplikovaná právní ustanovení.

### 6.1.1 Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Dle § 199 trestního zákoníku může být domácí násilí považováno za trestný čin tehdy, kdy: „*kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.*“<sup>28</sup>. Je-li tento čin spáchán zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, způsobí-li těžkou újmu na zdraví, je páčán nejméně na dvou osobách, nebo páchá-li takový čin pachatel již po delší dobu, hrozí mu odnětí svobody na dvě léta až osm let. Pokud pachatel způsobí tímto činem těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo při něm dojde ke smrti, může být potrestán odnětím svobody na pět až dvanáct let.<sup>29</sup>

Z tohoto je zřejmé, že osoby žijící ve společné domácnosti s pachatelem mají velmi blízké rodinné vazby a vztahy, které jim brání v řešení násilí, a toto je zpravidla nejčastějším důvodem, proč týrané osoby nechtějí tuto skutečnost řešit.

V hlavním městě Praze bylo za rok 2017 zjištěno celkem 48 případů domácího násilí, což je o 21 případů méně, než tomu bylo v roce 2016. Dle statistik získaných z policejních materiálů počet zjištěných případů klesá. Co je důvodem eliminace týrání osob žijících ve společném obydlí na území hlavního města Prahy se můžeme jen domnívat. Zde se může jednat o více faktorů, kupříkladu Městská část Praha 4 se už podruhé v roce 2017 zapojila do projektu „Zkus to říct“, který se zaměřuje na prevenci

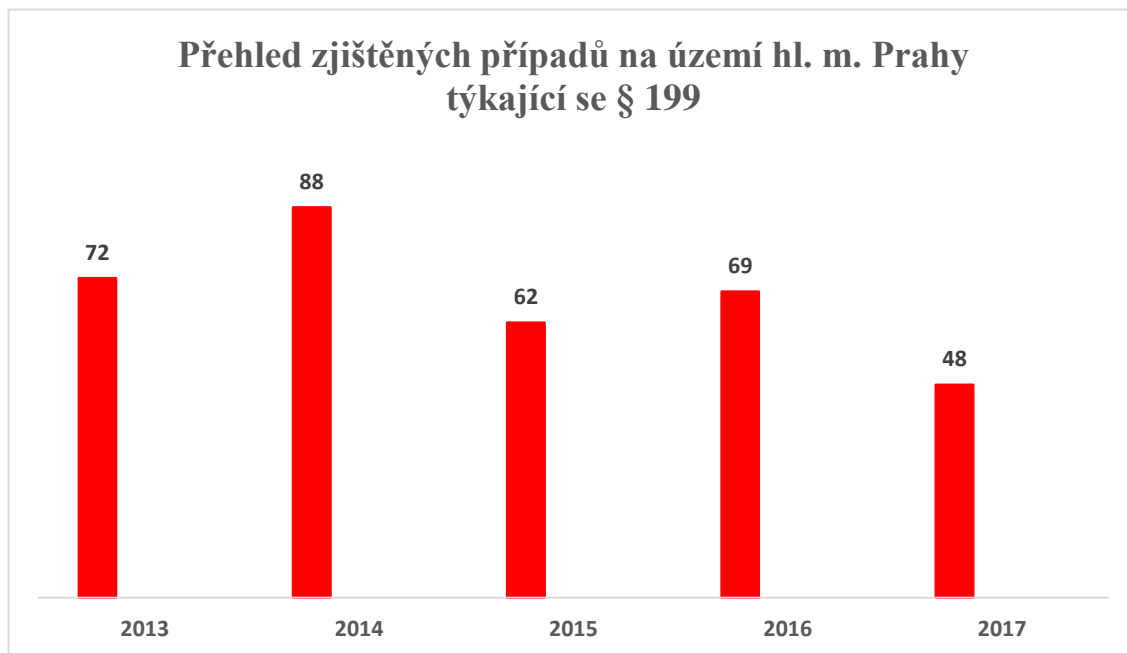
---

<sup>28</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>29</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

domácího násilí, a jež ženám objasňuje, co vlastně pojem domácí násilí znamená, kam je možné se obrátit nebo, jak případně své kamarádce pomoci s řešením domácího násilí.<sup>30</sup>

Graf 2



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

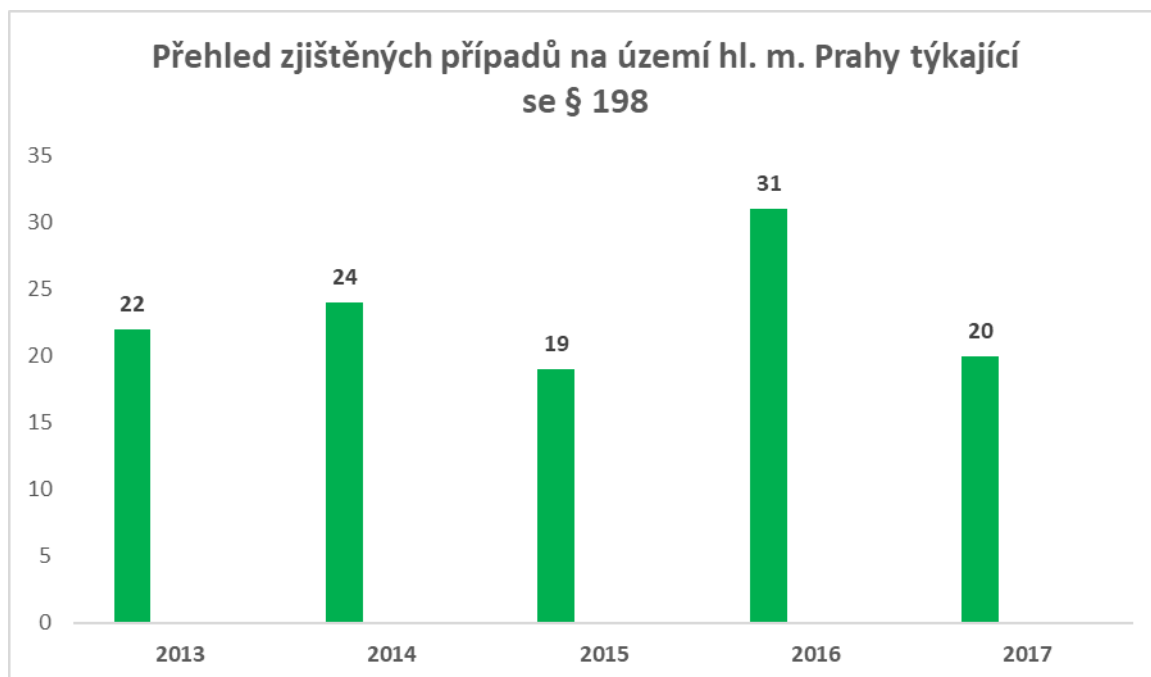
### 6.1.2 Týrání svěřené osoby

Skutková podstata trestného činu „Týrání svěřené osoby“ je stanovena v § 198 trestního zákoníku a pod tímto jednáním se rozumí hrubé zacházení se svěřenou osobou. Obětí může být jak svěřená osoba, tj. dítě, ale i zletilá osoba, která je například v důsledku stáří, nemoci odkázána na pomoc druhých. Podle rodinného práva mají povinnost péče rodiče a prarodiče vůči nezletilým potomkům, ale může to být i naopak, kdy se zletilí jedinci musí postarat o své rodiče, kteří to potřebují. Pachateli tohoto trestného činu nemusí být ale pouze rodiče, ale například i zdravotnický personál, personál pečovatelské služby apod. Za týrání se považuje fyzické násilí (bití, kopání atd.), zanedbávání hygienických, stravovacích potřeb a kupříkladu i dlouhodobé psychické týrání.

V tomto ustanovení je dáno, že kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

<sup>30</sup> Projekt proti prevenci domácího násilí: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z: <http://prahatv.eu/zpravy/praha/praha/3971/odstartoval-projekt-prevence-proti-domacimu-nasilii>

Graf 3



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

### 6.1.3 Znásilnění

Domácí násilí může mít také formu sexuálního násilí a jako takové se může vyskytovat i ve formě vynuceného pohlavního styku, přičemž zde pachatel zneužívá své dominanci a agresivity vůči oběti a chce ji účelně ponížit. Znásilnění se nejčastěji odehrává mezi osobami blízkými, kdy může dojít ke zneužití jak žen, mužů, dětí ale i v neposlední řadě se také objevují případy zneužití seniorů.<sup>31</sup>

Trestný čin znásilnění je upraven v § 185 trestního zákoníku a za pachatele uvedeného trestného činu je považován každý:

*„kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.“<sup>32</sup> Dojde-li při tomto sexuálním násilí k souloži, pohlavnímu styku provedeném způsobem srovnatelným se souloží, k sexuálnímu násilí páchaném na dítěti nebo se zbraní, hrozí mu trest odnětí svobody na dvě léta potažmo až na 10 let.*

<sup>31</sup> ČÍRTKOVÁ, L. Moderní psychologie pro právníky, 1. vyd., Praha: GradaPublishing, 2008, s. 10 -11

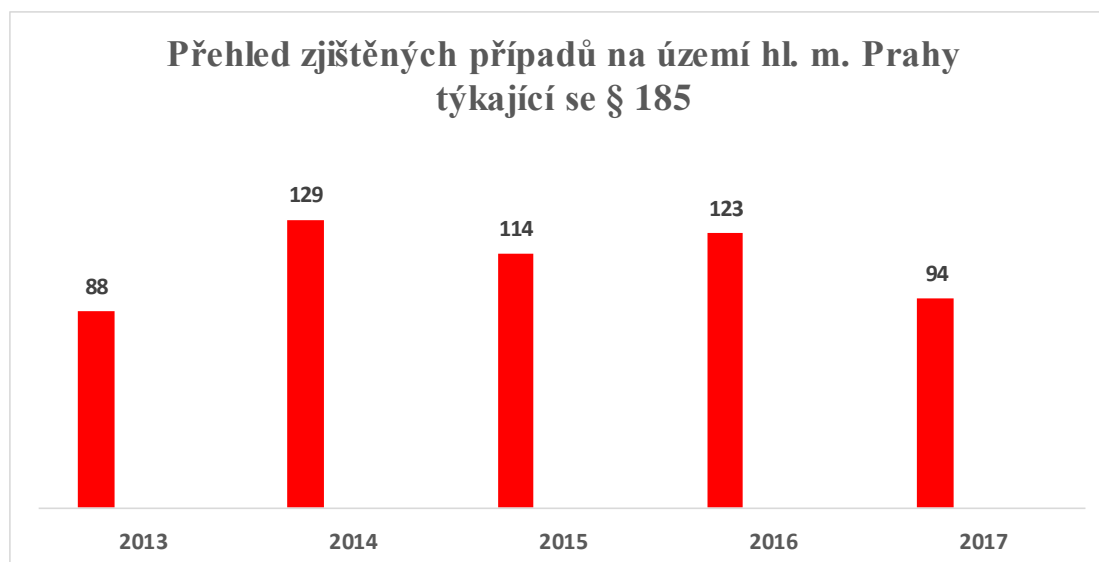
<sup>32</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Za pohlavní styk se ve smyslu zákona považuje jakýkoli způsob ukájení pohlavního puđu na těle jiné osoby. Může se jednat i o jinou formu pohlavního styku, než jsou soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží, může se tedy například jednat i o osahávání genitálií.<sup>33</sup>

Pokud se pachatel dopustí takového činu, který je uvedený v odstavci 1 tohoto zákonného ustanovení, a to na dítěti mladším patnácti let či spáchá tento čin například na osobě v ochranném léčení nebo způsobí takovýmto činem těžkou újmu na zdraví, hrozí mu trest odnětí svobody na pět až dvanáct let. V nejzávažnějších případech, kdy pachatel může tímto jednáním zapříčinit až smrt, mu hrozí trest odnětí svobody na deset až osmnáct let.

Na území hlavního města Prahy bylo za rok 2017 zjištěno celkem 94 případů znásilnění. Dle statistiky počet zjištěných případů od roku 2014 klesá. I zde je nutné se zamyslet nad příčinou takového snížení. V tomto případě to může být i nedůvěra v Policii ČR a často se oběti tohoto trestného činu stydí jít přiznat, co se jim stalo, a hlavně vzhledem k takovému zásahu do jejich intimity, se jim nechce popisovat okolnosti, jak k onomu znásilnění došlo. Počet znásilnění páchaných doma za zavřenými dveřmi se čítá k páchanému domácímu násilí a ženy tyto skutky hlásí až po několika letech.

Graf 4



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

<sup>33</sup> Stop znásilnění – definice: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z: <http://stopznasilneni.ecn.cz/cz/znasilneni/definice>

#### 6.1.4 Pohlavní zneužití

V mnoha případech násilí dochází i k pohlavnímu zneužívání dětí mladší patnácti let, kdy tento čin je ustanoven v § 187 trestního zákoníku. Tohoto činu se dopustí ten, „kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije.“ Pachateli v tomto případě hrozí trest odnětí svobody na jeden rok až osm let. „Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším patnácti let svěřeném jeho doзору, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu.“<sup>34</sup>

V případě, že způsobí svým činem těžkou újmu na zdraví, hrozí pachateli trest odnětí svobody až dvanáct let, v případě smrti, mu může hrozit trest odnětí svobody až osmnáct let.

#### 6.1.5 Ublížení na zdraví

Pod pojmem ublížení na zdraví se rozumí změna zdravotního stavu, která musí být potvrzena znaleckým posudkem nebo lékařskou zprávou.

Ublížení na zdraví oběti znesnadňuje osobě obvyklý způsob života, která pak z dlouhodobého hlediska trpí poruchou zdraví nebo jiným onemocněním, ale je zde také důležité prošetřit na základě, jakých skutečností došlo k tomuto ublížení na zdraví, jaké jsou příznaky, jaká zdravotní funkce byla narušena a do jaké míry toto ublížení poškozené osobě narušilo běžný život.<sup>35</sup>

Trestný čin ublížení na zdraví je zakotven v § 146 trestního zákoníku, kde se stanoví: „Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.“<sup>36</sup>

Ublížení na zdraví páchané například na dítěti mladším patnácti let, je dále ustanoveno v odstavcích 2 až 4 § 146 citovaného zákona, kdy, pokud na základě spáchání tohoto úmyslného trestného činu ublížení na zdraví dojde až ke smrti postiženého, může být pachatel potrestán trestem odnětí svobody až deset let.

---

<sup>34</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>35</sup> Stop znásilnění – definice: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/ublizeni-na-zdravi/>

<sup>36</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

### 6.1.6 Vražda a zabití

Mezi případy domácího násilí mohou být bohužel i případy, kdy tyto tragické okolnosti mohou vyústit až v úmrtí týrané osoby. K vraždě zpravidla dochází po dlouhodobém stupňujícím se psychickém i fyzickém násilí, neboť dochází k ohrožení důležitých hodnot oběti. Nejčastěji k tomuto činu dochází mezi partnery, manželi nebo jinými blízkými osobami žijícími převážně ve společném obydlí, převážně se jedná tedy o partnerky pachatelů.<sup>37</sup>

Dle trestního zákoníku by se tato skutečnost dala kvalifikovat jako trestný čin vraždy podle § 140 trestního zákoníku či trestný čin zabití podle § 141 uvedeného zákona.

Trestný čin vraždy je v trestním zákoníku vymezen tak, že: *„Kdo jiného úmyslně usmrtí, dopustí se trestného činu vraždy a bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let. Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.“*<sup>38</sup>

Poměrně novým trestným činem je v trestním zákoníku ustanovena skutková podstata zabití, tj. § 141 trestního zákoníku, jež má přihlížet na případy, v nichž *„pachatel jiného úmyslně usmrtí v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného, bude potrestán trestem odnětí svobody na tři léta až deset let.“*<sup>39</sup>

### 6.1.7 Ohrožování výchovy dítěte

Vzhledem k ustanovení § 201 trestního zákoníku platí, že:

*„Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že*

*a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,*

*b) umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život,*

*c) umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo*

---

<sup>37</sup>Vraždy v kontextu domácího násilí: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z: [http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy\\_v%20kontextu%20DN.pdf](http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy_v%20kontextu%20DN.pdf)

<sup>38</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>39</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

*d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.*<sup>40</sup>

Pod pojetím ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte zahrnujeme například situace, kdy dítě propadne návykovým látkám, alkoholu, nezřídká páchá majetkové trestné činy a přestupky, žíví se různými formami prostituce, ale taktéž se může jednat i delší dobu trvající záškoláctví.

Pachatel, který se dopouští takového jednání, způsobuje to, že dítě má pro další vývoj do budoucnosti větší sklon k různým negativním jednáním, neboť jeho zahálčivý život má už určitý vzorec chování, který si přenáší i dále. Soudy považují za umožnění vést dítěti zahálčivý život i jednání rodičů, kteří neposílají po delší dobu své děti do školy a ani jiným způsobem nezajišťují jejich vyučování.<sup>41</sup>

### **6.1.8 Omezování osobní svobody**

*„Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“*

Tento trestný čin omezování osobní svobody je ustanoven v § 171 trestního zákoníku a pod tímto jednáním se rozumí takový zásah do osobní svobody, který znemožňuje volný pohyb člověka, a to, byť i jen na krátkou dobu. Omezení v užívání osobní svobody musí být nesnadno překonatelné. Pod tento čin spadá kupříkladu uzamykání osoby oběti v bytě či místnosti, spoutání, zabavení zdravotních pomůcek (brýle, hůl, berle, invalidní vozík) osobě tělesně postižené, držení rukou, odpírání jídla, pití a spánku a podobně.<sup>42</sup>

Je zde velmi důležitá délka doby, po jakou dochází a trvá, k omezování svobody, neboť má velký význam při posouzení závažnosti trestného činu.

---

<sup>40</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

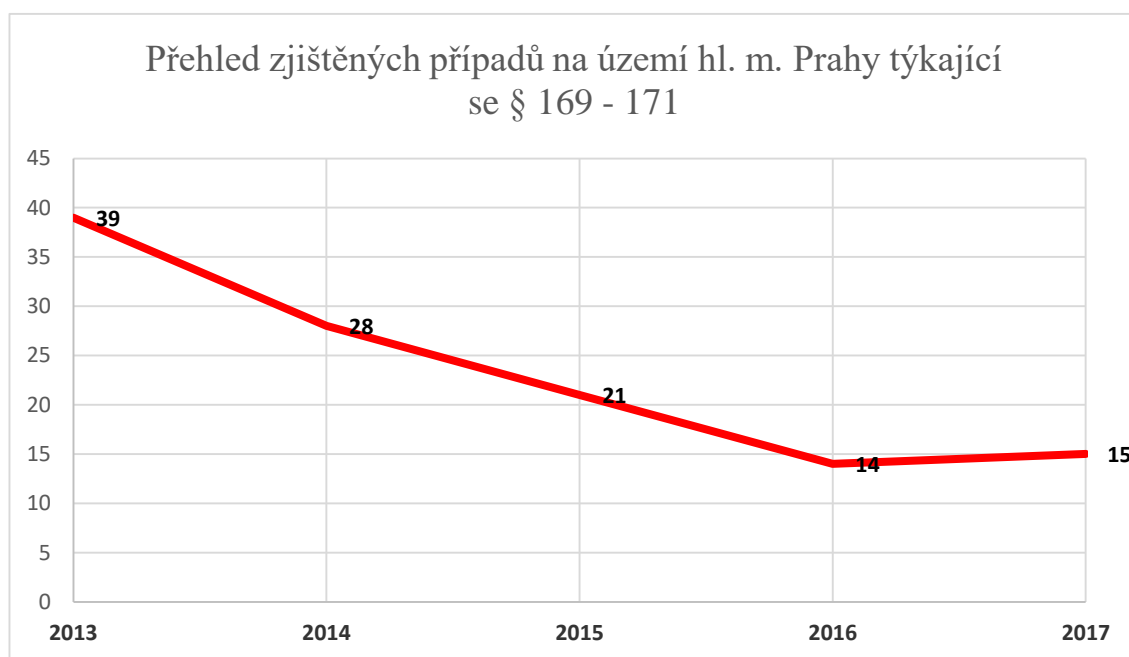
<sup>41</sup> Právní rádce: [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://pravniciradce.ihned.cz/c1-50634850-k-trestnym-cinum-proti-rodine-a-detem-v-novem-trestnim-zakoniku>

<sup>42</sup> Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/omezovani-osobni-svobody/>

Pod omezování osobní svobody lze zařadit zásahy, které nemají dlouhodobé trvání, poněvadž pokud by se jednalo o omezování v delším časovém horizontu, jednalo by se o trestný čin zbavení osobní svobody.

V roce 2017 bylo na území hlavního města Prahy zjištěno v této věci společně s § 169, 170 celkem 15 případů. I v tomto případě se jedná oproti předešlým rokům o pokles.

Graf 5



Zdroj: Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

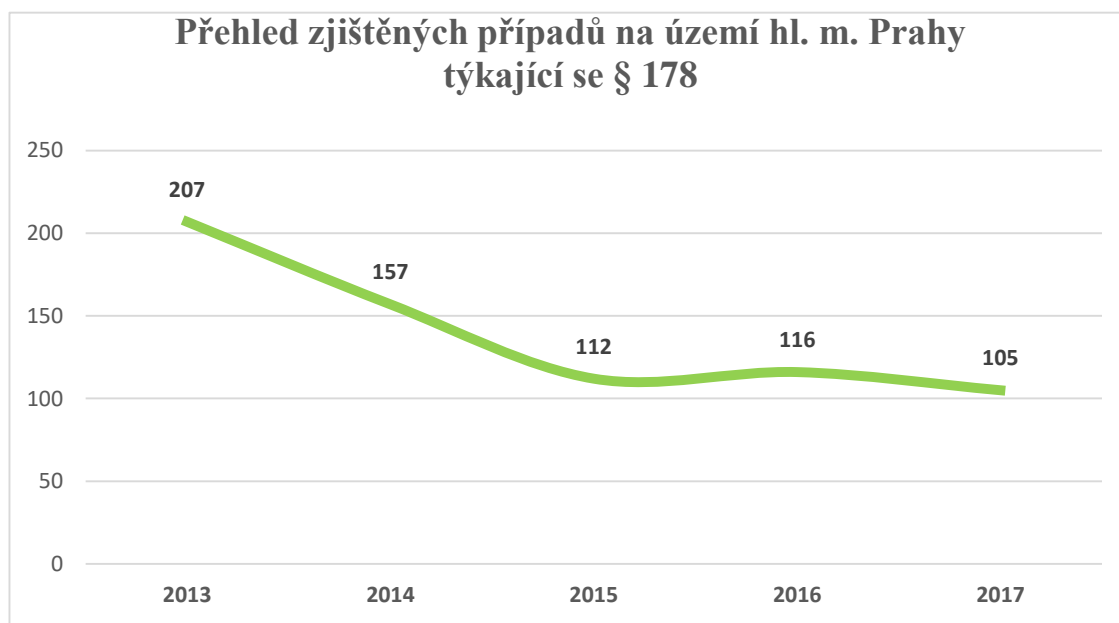
### 6.1.9 Porušování domovní svobody

Kdo dle § 178 trestního zákoníku *neoprávněně vnikne do obydlí jiného nebo tam neoprávněně setrvá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, v případě, že užije-li při činu uvedeném v odstavci 1 násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí nebo překoná-li překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí, hrozí pachateli trest odnětí svobody na šest měsíců až tři léta.*



*Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, jestliže užije při činu uvedeném v odstavci 1 násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí a takový čin spáchá se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami.*<sup>43</sup>

Graf 6



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

### 6.1.10 Vydírání

Trestného činu vydírání dle § 175 trestního zákoníku se dopustí ten, *kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem.*<sup>44</sup>

Trestem odnětí svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán:

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami,
- c) spáchá-li takový čin se zbraní,
- d) způsobí-li takovým činem značnou škodu,

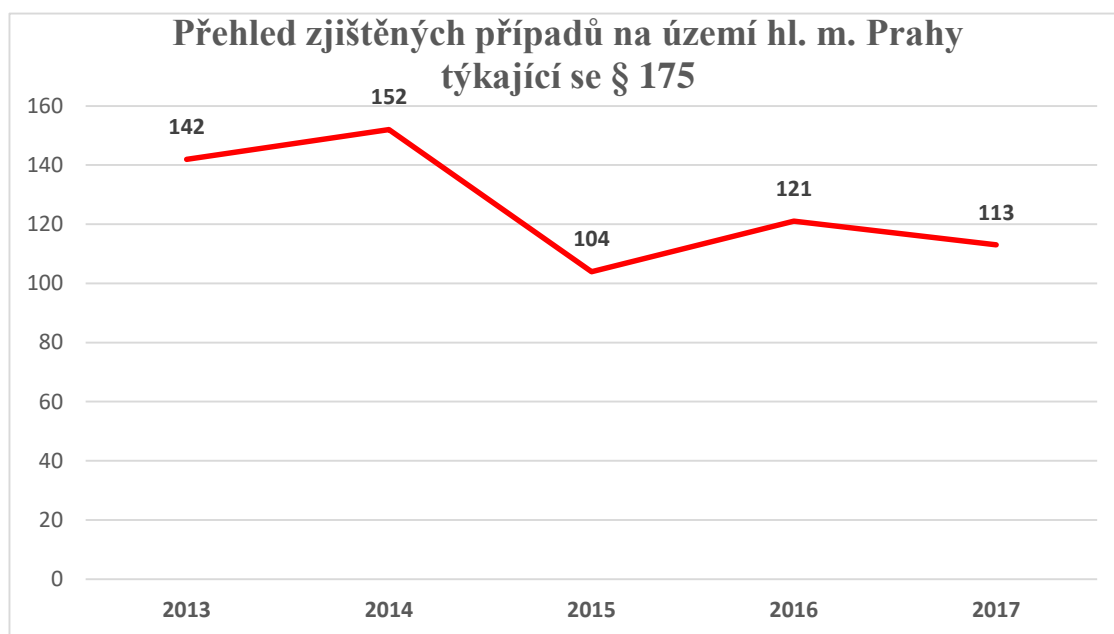
<sup>43</sup> Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/porusovani-domovni-svobody/>

<sup>44</sup>zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- e) spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, nebo
- f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.

Pachatelé hrozí odnětí svobody až šestnáct let, pokud svým jednáním způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

Graf 7



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

### 6.1.11 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru

Kdo dle § 208 trestního zákoníku protiprávně obsadí nebo užívá dům, byt nebo nebytový prostor jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem. Stejně bude potrestán, kdo oprávněné osobě v užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru neoprávněně brání.

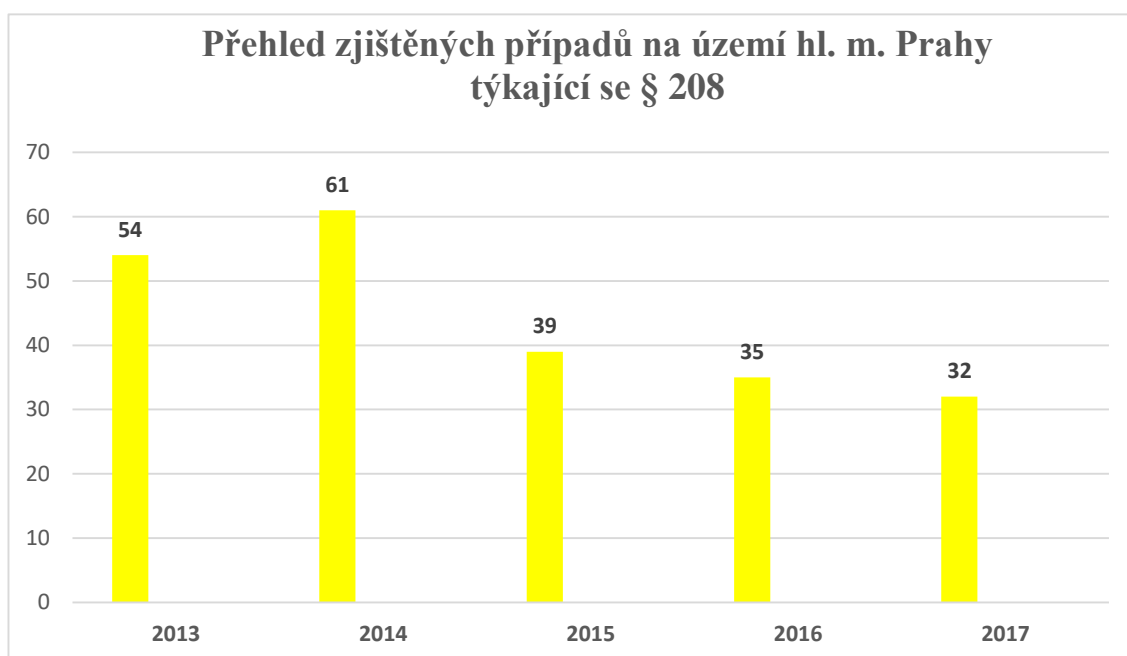
Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin jako člen organizované skupiny, nebo

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.<sup>45</sup>

Za takovéto jednání, při kterém někdo neoprávněně brání oprávněné osobě v užívání bytu, domu nebo nebytového prostoru, se považuje skutečnost, kdy například jeden z partnerů, manželů neoprávněně druhému z nich brání nebo znemožňuje přístup do obydlí.

Graf 8



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

### 6.1.12 Nebezpečné vyhrožování

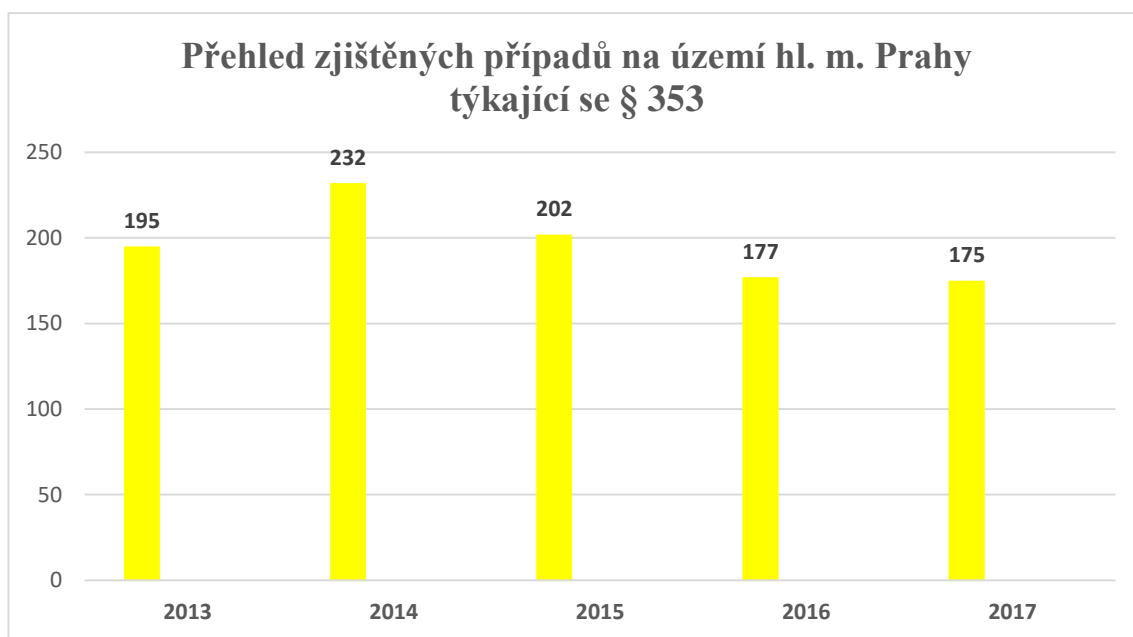
Nebezpečné vyhrožování, které je ustanoveno v § 353 trestního zákoníku, také zajisté patří k domácímu násilí, poněvadž pachatel na adresu oběti násilí vede nejrůznější

<sup>45</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

výhrůžky, čímž může v oběti vzbudit strach, obavu z toho, že jí bude například poničen její majetek nebo jí vyhrožuje ublížením na zdraví.

V tomto ustanovení se dále říká, že, „*kdo jinému vyhrožuje usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.*“<sup>46</sup>

Graf 9



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

### 6.1.13 Nebezpečné pronásledování (stalking)

Kdo jiného dle § 354 trestního zákoníku dlouhodobě pronásleduje tím, že *vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým, vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje, vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje, omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život*

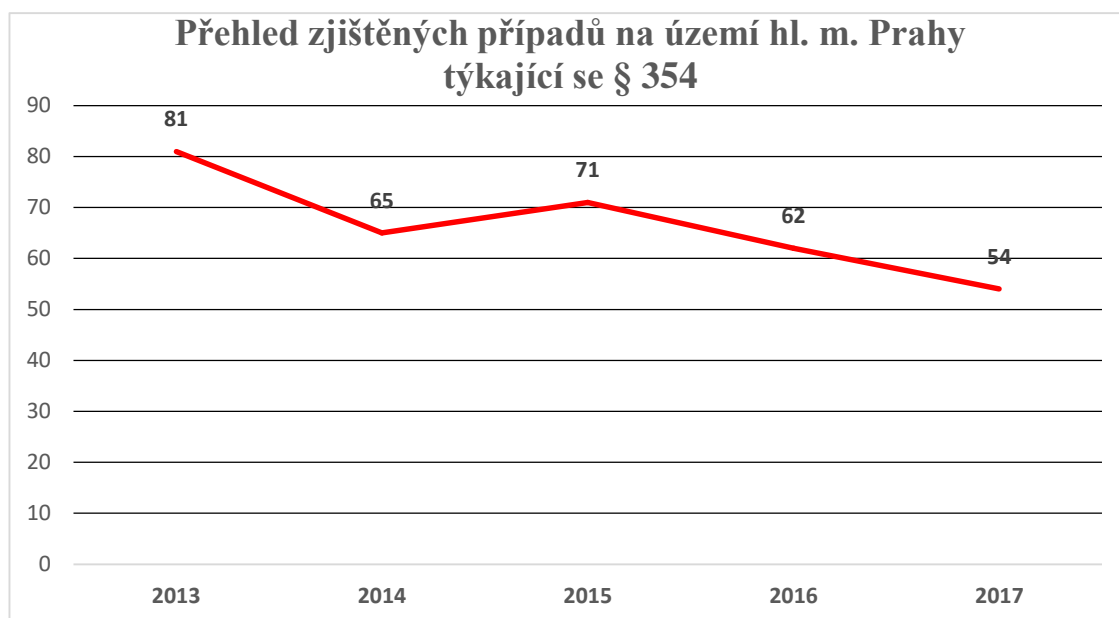
<sup>46</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.<sup>47</sup>

Pod pojmem nebezpečné pronásledování, známým spíše pod označením „stalking“ rozumíme pronásledování, sledování a obtěžování jiné osoby, kdy se pachatel snaží být v neustálém kontaktu s pronásledovanou obětí, a to i přes její projevený nesouhlas.

Na základě tohoto pronásledování je oběť vystavena ztrátě a narušení svého soukromí, je jí odebrána osobní svoboda a mnohdy toto jednání způsobí oběti následky především na duševním, ale mnohdy i tělesném zdraví. Motivem pachatele přitom může být sledování oběti z důvodu neopětované lásky, žárlivosti, platonického obdivu apod. Mezi typické projevy patří pokusy o kontakt, ať už prostřednictvím telefonátů, SMS zpráv, E-mailů, vyhledávání blízkosti oběti (sledování v místě bydliště či při cestě do zaměstnání), pozorování, výhrůžky a jiné. V případě domácího násilí se zpravidla pachatel dopouští spáchání trestného činu nebezpečného pronásledování tím, že například nadále obtěžuje svoji bývalou partnerku a není ochoten přijmout například vykázání z jejich společného obydlí.

Graf 10



**Zdroj:** Statistika Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (vlastní zpracování)

<sup>47</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ze statistiky jasně vyplývá, že počet zjištěných případů týkající se nebezpečného pronásledování na území hlavního města Prahy má klesající tendenci.

#### **6.1.14 Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání**

Maření výkonu je upraveno v § 337 odst. 2 trestního zákoníku, kdy dle tohoto ustanovení platí, že *„trestem odnětím svobody až na dvě léta bude potrestán, kdo se dopustí závažného nebo opakovaného jednání, aby zmařil vykázání provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí o předběžném opatření soudu, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním.“*<sup>48</sup>

Pokud byl agresor vykázán Policií ČR nebo k vykázání došlo nařízením soudního rozhodnutí a on i přesto toto rozhodnutí nerespektuje, dopouští se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání. Mnohdy agresor, který byl vykázán ze společného obydlí, nedodrhuje podmínky vykázání a nadále se vrací do místa bydliště, odkud byl vykázán, neboť není ochoten se smířit se s danou skutečností. Pokud pachatel není ochoten toto rozhodnutí respektovat, musí se znovu oběť obrátit na Policii ČR, která zabrání pachateli v pokračování násilí a obtěžování.<sup>49</sup>

## **6.2 Občanské právo**

Občanské právo rozdělujeme na hmotněprávní a procesněprávní.

Občanské právo hmotné upravuje občanský zákoník, který je rozdělen do pěti částí, přičemž jmenovitě se jedná o: obecnou část (§ 1 až 654), rodinné právo (§ 655 až 975), absolutní majetková práva (§ 976 až 1720), relativní majetková práva (§ 1721 až 2990) a společná, přechodná a závěrečná ustanovení.<sup>50</sup>

Od ledna roku 2014 pozbyl účinnosti a již tak není v platnosti § 76b občanského soudního řádu, který reguloval uložení předběžného opatření ve věcech domácího násilí, nyní o vykázání rozhoduje dle ustanovení § 400 až § 414 a § 492 až § 496 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, civilní soud.

---

<sup>48</sup> zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>49</sup> Právní linka – domácí násilí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/domaci-nasili.html>

<sup>50</sup> zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

### 6.2.1 Občanský zákoník

Od 1. ledna, kdy vstoupil v účinnost nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb., se problematika domácího násilí dá regulovat i dle §751 – 753, části druhé, jež má na starosti ustanovení týkající se oblasti rodinného práva, přičemž v tomto případě se jedná o zvláštní ustanovení proti domácímu násilí. Pro toto ustanovení platí, že „*stane-li se další společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.*“<sup>51</sup>

Stejně tak lze postupovat i v případě, že se jedná o manžele rozvedené, jakož i v případě, kdy manželé nebo rozvedení manželé bydlí společně jinde než v rodinné domácnosti.

Dle § 752 občanského zákoníku určí soud, nejdéle však na dobu šesti měsíců, omezení, popř. rozhodne o vyloučení práva bydlet v daném bydlišti, poté může znovu soud rozhodnout, jsou-li k tomuto omezení vedeny zvlášť závažné důvody.

Podle § 753 občanského zákoníku má právo se domáhat ochrany proti domácímu násilí v rodinné domácnosti každá jiná osoba, která žije společně v obydlí, ať už jsou manžely či rozvedenými manžely a také dle ustanovení § 3021 i jiné osoby, než jsou manželé.<sup>52</sup>

Právní úprava tohoto ustanovení je cílena tak, aby byla řešena v dlouhodobém horizontu, neboť během této doby může dojít k vyřešení situace, ať už rozvodem a jeho následným vypořádáním v rámci společného jmění manželů, nebo majetkovým vypořádáním a zakládá legitimitu k omezení případného práva druhého manžela k bytu nebo domu bez ohledu na případnou sílu jeho právního postavení ve vztahu k této nemovitosti.<sup>53</sup>

---

<sup>51</sup>zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>52</sup>zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>53</sup>ČUHELOVÁ, K., ŠÍNOVÁ, R. Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rekodifikací soukromého práva, *Právní rozhledy*, 2013, č. 3, s. 104.

Z důvodové zprávy k zákonu č. 89/2012 Sb., lze vyrozumět, že problematika domácího násilí se stala fenoménem a je potřeba stanovit a řešit skutečnosti, které by mohly zamezit dalšímu násilí a přispět tak k vyšší ochraně obětí.<sup>54</sup>

### **6.3 Zákon o zvláštních řízeních soudních**

Zákon o zvláštních řízeních soudních řeší právní úpravu domácího násilí v právní úpravě předběžného řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí a dále v právní úpravě o výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí.

#### **6.3.1 Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí**

Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí je ustanoveno v § 400 až 414 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (HLAVA V – řízení ve věcech rodinně právních).

Dle § 401 zákona o zvláštních řízeních soudních smí být předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí vydáno jen na základě návrhu (§ 401). Z návrhu musí vyplývat, že navrhovatel požaduje nařízení předběžného opatření dle § 400 a násl., pokud to však není z návrhu zřejmé, soud vyzve navrhovatele k upřesnění návrhu a poučí ho o důsledcích nevyhovění této výzvě. V návrhu musí být jasně uvedeny ony skutečnosti, díky kterým se navrhovatel rozhodl tento návrh podat. Návrh musí obsahovat účastníky řízení, tj. tedy navrhovatele a odpůrce, v případě, že by byl navrhovatelem nezletilý, je zapotřebí, aby jeho jménem podal návrh jeho zákonný zástupce, nebo v případě, že se jedná o osobu nesvéprávnou, podává jejím jménem návrh určený opatrovník nebo jiný stanovený orgán. Návrh také musí obsahovat, jakého předběžného opatření se navrhovatel domáhá. Náležitosti návrhu jsou uvedeny v § 402.<sup>55</sup>

Soud o tomto předběžném řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí rozhodne do 48 hodin, a to bez jednání. Lhůta pro toto rozhodnutí je stanovena v § 404 uvedeného zákona.

---

<sup>54</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb.

<sup>55</sup> zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů



Pokud soud návrhu vyhoví, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval, nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam, zdržel se setkávání s navrhovatelem, nebo aby se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.<sup>56</sup>

Soud také odpůrce poučí o právu odnést si ze společného obydlí věci, o dalších vhodných opatřeních směřujících k jeho ochraně, zejména o právu podat návrh na zahájení řízení ve věci samé a o možnosti podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 410.

Není-li podán návrh na prodloužení předběžného opatření, trvá předběžné opatření po dobu jednoho měsíce a začátek běhu lhůty se počítá od okamžiku vykonatelnosti rozhodnutí.

Podání návrhu na prodloužení doby předběžného opatření se řídí dle § 410 zákona o zvláštních řízeních soudních a prodlužuje se tím i základní doba trvání předběžného opatření, a to do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne.

O návrhu na prodloužení doby trvání soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání a soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou.<sup>57</sup>

### **6.3.2 Výkon rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí**

Zákon o zvláštních řízeních soudních dále obsahuje ve svých ustanoveních v § 492 až 496, kdy se jedná o zvláštní právní úpravu výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí. Výkon rozhodnutí zajistí bezodkladně vždy příslušný obecný soud prvního stupně, a to na základě již vydaného předběžného opatření dle § 405 zákona o zvláštních řízeních soudních.<sup>58</sup>

Výkon rozhodnutí se provádí v součinnosti s orgánem Policie ČR, který pachatele z místa obydlí podle svého zákonného oprávnění vykáže a zajistí všechny klíče, které od společného obydlí vlastní. V rámci provedení tohoto výkonu rozhodnutí by soud

---

<sup>56</sup>zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

<sup>57</sup>zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

<sup>58</sup>zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

měl povinnému zakázat setkání s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Při výkonu tohoto rozhodnutí soud povinnému také sdělí územní rozsah zákazu setkávání se s oprávněným.

Povinnému musí soud umožnit příležitost, aby si bezprostředně při výkonu vyzvedl ze společného obydlí své osobní doklady, cennosti, dokumenty a další věci sloužící jeho osobní potřebě. V případě, že bude povinný potřebovat k výkonu svého podnikání nebo povolání, případně z jiného vážného důvodu, další své věci, musí o umožnění vyzvednutí věci požádat soud, který rozhodne, zda mu tento výkon umožní.

#### **6.4 Zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím**

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, s účinností od 1. ledna 2007 zavedl realizaci důležitého institutu vykázání násilníka ze společného obydlí, který je nyní ustanoven v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon dále novelizoval občanský soudní řád, který byl doplněn zejména v rámci institutu předběžného opatření o oprávnění k vykázání ze společného obydlí; tato zákonná úprava však byla postupem dalších legislativních prací převedena do zákona o zvláštních řízeních soudních.

V současné době novely tohoto zákona pozbyly účinnosti a byly nahrazeny již uvedenými právními úpravami.

#### **6.5 Zákon o Policii České republiky**

Dne 1. ledna 2009 vešel v účinnost zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který přinesl novou právní úpravu institutu vykázání. Policisté České republiky se při vyšetřování domácího násilí řídí především trestním zákoníkem, trestním řádem, zákonem o přestupcích (od 1. 7. 2017 zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích), zákonem o Policii ČR, a vydanými interními akty řízení.

### 6.5.1 Podmínky a náležitosti vykázání

Pokud se daná oběť rozhodne vyhledat pomoc a obrátit se na Policii ČR, která má za úkol zastavit násilí na dané osobě a poté ho případně vyšetřovat, kdy se může jednat o trestný čin týraní osoby žijící ve společném obydlí atd., může policista využít institutu vykázání, přičemž není možné ho použít pro každý případ domácího násilí, ale podle § 44 odst. 1 tohoto zákona pouze „*lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykazat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykazat i v její nepřítomnosti.*“<sup>59</sup> Vykázání ze společného obydlí zahrnuje i vykázání z bezprostředního okolí společného obydlí.

Institut vykázání trvá po dobu 10 dnů a nelze jej nijak zkrátit. Policista, který po příjezdu na místo vyhodnotí závažnost domácího násilí, musí sepsat úřední záznam o výjezdu k incidentu se znaky domácího násilí, oznámit zahájení správního řízení proti vykazované osobě, ústně vyhlásit rozhodnutí o vykázání, přičemž toto rozhodnutí musí obsahovat výrok, do kdy platí vykázání včetně specifikace bezprostředního okolí, které se k vykázání vztahuje, odůvodnění a poučení o odvolání. Po těchto náležitostech, které musí policista v souladu s §44, odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, splnit, vyzve policista násilnou osobu (pachatele) k tomu, aby předala klíče, které vlastní od bytu či nemovitosti, ve které došlo ke spáchání domácího násilí. Policista musí i přes tuto vyhrocenou situaci předat vykázané osobě seznam ubytovacích zařízení, ve kterých se po dobu tohoto vykázání může ubytovat a vyzvat ji k tomu, aby si vzala své osobní věci, načež jí následně oznámit, aby neprodleně opustila obydlí. Mnohdy se stává, že tato osoba odmítá opustit své obydlí, tudíž musí policista, upozornit vykazovanou osobu na to, že mohou být proti ní použity donucovací prostředky a zajistit prosazení vykázání.

Pokud ani tak přesto násilná osoba výzvu policisty neuposlechne, je policista oprávněn použít donucovací prostředky, popřípadě násilnou osobu zajistit.

---

<sup>59</sup> zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Násilná osoba si taktéž může, pokud nesouhlasí s vykázáním, podat ve lhůtě do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání, námitku písemně příslušnému krajskému ředitelství.<sup>60</sup>

### **6.5.2 Povinnosti a práva vykázané osoby**

Ustanovení § 45 zákona o Policii České republiky stanovuje povinnosti vykázané osoby. Vykázaná osoba musí nejdříve splnit uloženou povinnost, a to opustit prostor, který vymezí policista, to jest obydlí a jeho bezprostřední okolí. Tento prostor je zadokumentován v potvrzení o vykázání.

Další z povinností vykázané osoby je vydat policistovi všechny klíče od společného obydlí. Jak ji bylo zmíněno výše, vykázaná osoba má právo vzít si s sebou ze společného obydlí věci své osobní potřeby, osobní cennosti, osobní doklady a dokumenty a dále má vykázaná osoba právo ověřovat si, zda byla skutečně právně vykázána, a to prostřednictvím tísňové telefonní linky 158.

### **6.5.3 Poučení ohrožené osoby**

Dle ustanovení § 46 zákona o Policii ČR policista poučí ohroženou osobu o:

- a) *možnosti podání návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních,*
- b) *možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí a*
- c) *následcích vyplývajících z uvedení vědomě nepravdivých údajů, k nimž policista při vykázání přihlíží.<sup>61</sup>*

### **6.5.4 Povinnosti vykazujícího policisty**

Policista, který provedl vykázání, má povinnost do 24 hodin od chvíle, kdy vstoupil do společného obydlí, zaslat kopii sepsaného úředního záznamu o vykázání soudu, který je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních

---

<sup>60</sup> zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

<sup>61</sup> zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

řízení soudních a místně příslušnému intervenčnímu centru. Pokud se v domácnosti nachází nezletilý jedinec, je policista povinen ve stejném časovém omezení zaslat úřední záznam i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Policista, který provedl vykazání, a popř. i jiný určený policista, je povinen nejpozději do tří dnů od vykazání osobně zkontrolovat, zda vykázaná osoba dodržuje všechna omezení, která z vykazání vyplývají.<sup>62</sup>

Policista ve lhůtě 3 dnů od vykazání provede kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje povinnosti vyplývající z vykazání a o všech úkonech, které policista provedl, je povinen sepsat úřední záznam.

## 6.6 Zákon o sociálních službách

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, reguluje podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci, což znamená, že napomáhá i obětem domácího násilí.

V ustanovení § 37 odst. 3 stanoví, že *„odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.“*<sup>63</sup>

Osobám, které jsou v nepříznivé sociální situaci, jsou nabízeny sociálně terapeutické činnosti, je jim nabízena pomoc při uplatňování jejich práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

V § 60a tohoto zákona je také uvedeno, že osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby je nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykazání intervenčnímu centru. Osobě ohrožené násilným chováním je rovněž poskytnuta pomoc v případě, že se daná osoba sama zkontaktuje s intervenčním centrem.

---

<sup>62</sup>zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

<sup>63</sup> zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Intervenční centrum zajišťuje také spolupráci mezi jinými intervenčními centry, orgány sociálně-právní ochrany dětí, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.<sup>64</sup>

## **6.7 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích**

Násilí vůči osobě žijící ve společné domácnosti může dosáhnout jisté míry intenzity násilí, a pokud tato intenzita nedosahuje stupně intenzity k naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů, může být násilník potrestán za spáchání přestupku, nikoliv za spáchání trestného činu. Vždy záleží na prošetření orgánů Policie ČR, která skutek vyhodnotí a kvalifikuje, zda už se jedná znaky domácího násilí či jen dochází ke konfliktům mezi partnery. Policista oznámí příslušnému správnímu orgánu, že byl spáchán přestupek, přičemž musí zaslat oznámení o přestupku a úřední záznam o zjištěných skutečnostech.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích pak upravuje násilí v § 7 odst. 1, kdy se jedná přestupky proti občanskému soužití.

Tento paragraf stanoví, že přestupku se dopustí fyzická osoba tím, že:

- a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
- b) jinému ublíží na zdraví, nebo
- c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví, jiného nepravdivě obviní z přestupku, se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.

Policejní orgán po provedení nezbytných šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, nasvědčují-li okolnosti že přestupek byl spáchán, oznámí věc příslušnému orgánu, tj. zašle mu spisový materiál obsahující toto oznámení a minimálně úřední záznam o zjištěných skutečnostech. Výzvu k udělení souhlasu se zahájením či pokračováním v již zahájeném řízení o přestupku si vyžádá po osobě přímo postižené spácháním přestupku sám správní orgán.

---

<sup>64</sup>zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Sankcí za uvedený přestupek může být v případě domácího násilí uložena pokuta až 20 000 Kč, v případě opakovaného spáchání až 30 000 Kč.

V mnoha případech je počátek domácího násilí stanoven jako právě onen přestupek, mnohdy se, ale stává, že násilí později vygraduje a vyústí ve spáchání trestného činu, a tudíž je nutné věnovat zvýšenou pozornost, zda nedochází ke skutečnostem, které by nasvědčovaly domácímu násilí.

## **7 APLIKAČNÍ ČÁST**

V této části práce se budu zabývat komparací zahraniční a české právní úpravy v rámci domácího násilí a vybranou kazuistikou týkající se tohoto násilí, přičemž vzhledem k zachování ochrany osobních údajů, budou zde uvedené osobní údaje o poškozených a pachatelích upraveny takovým způsobem, aby byla zachována jejich anonymita. Také se v této části zaměřím na prevenci proti domácímu násilí a možným potřebným změnám ve stávající legislativní úpravě.

### **7.1 Komparace zahraniční a české právní úpravy v oblasti domácího násilí**

Pokládám za vhodné uvést komparaci vybraných zahraničních úprav a jejich boji proti domácímu násilí. Je důležité si uvědomit, že domácí násilí není páčáno jen na území našeho státu, ale je to celosvětový problém, přičemž jsem si vybrala komparaci s okolními státy a Čínou. V těchto státech také došlo k upravování legislativy týkající se domácího násilí a je možné se na to podívat i z pohledu inspirace, kdy bych já osobně ocenila také například prodloužení lhůty vykazání na 14 dní, tak jak je tomu v Rakousku.

#### **7.1.1 Rakousko**

Historicky významným mezníkem v Rakousku v této oblasti byla reforma trestního a rodinného práva, k níž došlo v polovině 70. let 20. století. Do této doby měl muž v rodině privilegované postavení a v jeho rámci měl také právo použít fyzické násilí jako trest pro ženu a děti, a dokonce ani tehdy, pokud jim způsobil zranění, nebyl za toto stíhán. Až v roce 1975 došlo ke změně, a i pro tento druh násilí začala platit obecná ustanovení rakouského trestního zákoníku. Od roku 1976 je v Rakousku rovněž zrušeno postavení muže jako hlavy rodiny a platí zásada manželství na základě rovného partnerství.

Přesto dodnes přetrvávají zakořeněné modely jednání a uvádí se, že více jak 80 procent případů domácího násilí je páčáno muži na ženách. Podnětem pro přijetí prvního akčního programu rakouské spolkové vlády proti násilí v rodině byla rozsáhlá kampaň ženského hnutí proti násilí na ženách, kterou argumentačně podpořila rakouská ministryně pro ženské otázky Johanna Dohnal. V rámci legislativního záměru byl posléze



diskutován názor, že násilí v soukromí je potřeba a nutno považovat za celospolečenský problém a tím tedy i za problém vnitřní bezpečnosti státu, tudíž předcházení tomuto nežádoucímu jevu a odpovědnost za tuto oblast musí, nést stát. Rakouský spolkový zákon o ochraně před násilím v rodině byl přijat na podzim roku 1996 a účinnosti nabyl od května roku 1997.

Prvořadým významným ustanovením bylo stanovení práva policie vykázat násilníka na sedm dní z bytu či domu a zakázat mu na tuto dobu do něj vstup a zřízení systému intervenčních center. Od doby přijetí zákona do současné doby byl zákon několikrát novelizován, došlo například k prodloužení doby vykázání na 14 dnů.

V roce 2006 byl dále přijat také zákon o nebezpečném pronásledování („stalkingu“).<sup>65</sup>

Právní institut vykázání z bytu a zákaz vstupu do něj pro násilníky je stanoven v § 38a rakouského zákona o policii. Vykázání a zákaz vstupu jsou pojaty jako preventivní opatření, jejichž uložení je podmíněno bezprostředně hrozícím nebezpečím spáchání trestného činu. Zákaz vstupu vydávají policisté na základě vlastního uvážení po vyhodnocení situace přímo na místě zákroku, a to bez ohledu na vůli oběti. V případě již spáchaného trestného činu se podává souběžně trestní oznámení. Policejní vykázání na ochranu v místě bydliště může být o dalších 14 dnů prodlouženo vydáním předběžného opatření soudu na základě žádosti podané u místně příslušného občanského soudu ohroženou osobou. Během této lhůty soud vyhodnotí opodstatněnost tohoto opatření a v případě důvodnosti pak vydá soudní zákaz vstupu, a to až na dobu šesti měsíců.

Kromě vstupu do bytu může být soudem v rámci takového preventivního opatření dále navíc zakázán také pohyb v jeho bezprostředním okolí, a pokud o takovou ochranu a takový zákaz ohrožená osoba soud požádá, tak rovněž zákaz zdržovat se na určitých místech (pracoviště ohrožené osoby, mateřská školka škola dětí apod.) nebo zákaz kontaktů (osobní, telefonický, prostřednictvím e-mailu).

Zvláštní pozornost je věnována problematice násilí na dětech ze strany rodinných příslušníků, k čemuž státní ochrana, zabezpečovaná koordinovanou spoluprací teritoriálních orgánů policie, justice a center pro ochranu před násilím, disponuje

---

<sup>65</sup> Systém ochrany před domácím násilím v České republice, Rakousku, Itálii a Velké Británii, CSSP, 2014, s. 35-37

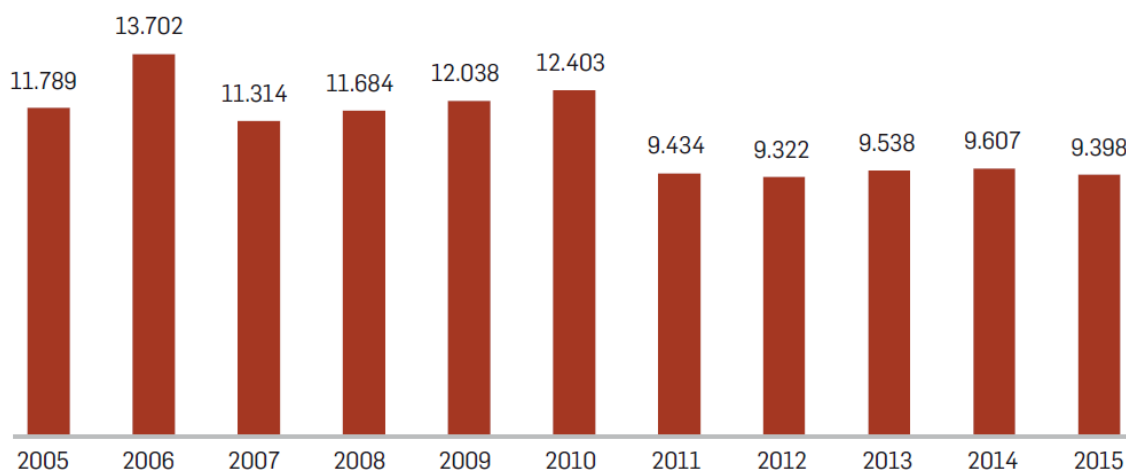
rozsáhlými možnostmi intervence. Závaznou spolupráci policie a center pro ochranu před násilím stanoví ostatně přímo zákon o ochraně před násilím.<sup>66</sup>

Ve výčtu zainteresovaných subjektů obecně zapojených do spolupráce v oblasti problematiky domácího násilí nelze opomenout ani řadu rakouských nestátních institucí a zástupce specializovaných zařízení pro ochranu a pomoc obětem, ať již se jedná o sociálně právní orgány pro děti a mladistvé na úrovni rakouských spolkových zemí, intervenční centra a azylové domy pro ženy, terapeutické instituce či krizová a pečovatelská centra, právní a psychosociální poradny a v neposlední řadě také celostátní rakouská linka tísňového volání pro oběti trestných činů a krizová linka pro ženy; linka č. 0800 112 112.<sup>67</sup>

Nejvýraznější a nejvýznamnější postavení mezi zařízeními pro pomoc obětem zaujímá celostátní rakouská organizace Weisser Ring (v českém překladu „Bílý kruh“).

Graf 11

#### Statistika počtu obdržených oznámení ve věci domácího násilí na území Rakouska



**Zdroj:** <https://www.interventionsstelle-wien.at/download/?id=461.pdf>

<sup>66</sup> Systém ochrany před domácím násilím v České republice, Rakousku, Itálii a Velké Británii, CSSP, 2014, s. 38-39

<sup>67</sup> Opfer-Notruf. [online]. [cit. 2018-03-22] Dostupné z: <http://www.opfer-notruf.at/opferhilfe/>

## Statistika počtu vykázaní na území Rakouska v letech 1997 - 2015

Grafik 20: BV 1997–2015 österreichweit



**Zdroj:** <https://www.interventionsstelle-wien.at/download/?id=461.pdf>

### 7.1.2 Německo

Ve Spolkové republice Německo je systém ochrany před domácím násilím poměrně precizně nastaven, již od roku 2001 zde existuje speciální zákon na ochranu proti násilí *Gesetz zum zivilrechtlichen Schutz von Gewalttaten und Nachstellungen* (*GewSchG* - tzv. „*Gewaltsschutzgesetz*“). Zákon stanoví v případě způsobení osobě protiprávně zranění, újmy na zdraví nebo omezení její osobní svobody povinnost soudu na návrh poškozené osoby provést opatření k zamezení dalšího poškození této osoby. V zákoně se rovněž přímo vymezuje, že se vztahuje i na případy vyhrožování ublížením druhé osobě či nepřiměřeného obtěžování nevhodným způsobem (neboli tím, že proti její jednoznačně vyjádřené vůli opakovaně omezuje její osobní svobodu) a pronásledování telekomunikačními prostředky. Pachateli při zjištění tohoto násilného chování hrozí trest odnětí svobody až na 1 rok.

„*GewSchG*“ dokonce nadstandardně obsahuje ustanovení o možnosti určení výhradního užívacího práva k bytu, který oběť užívá s násilnou osobou, nicméně pouze maximálně na dobu 12 měsíců.

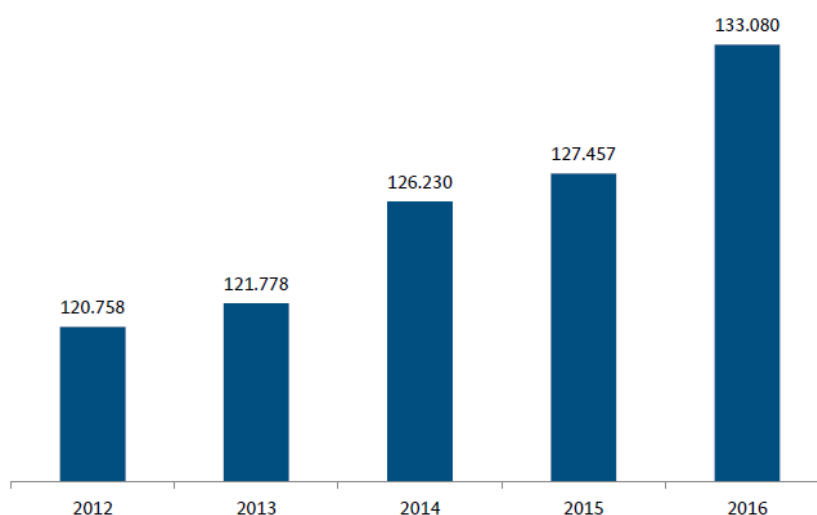
Za porušení opatření vydaného příslušným civilním soudem v souladu se zákonem na ochranu proti násilí hrozí násilníkovi v Německu trestní stíhání a postih podle německého trestního zákoníku.

V roce 2016 bylo zaznamenáno celkem 133.080 obětí, na kterých se pachatelé dopustili trestných činů vraždy, znásilnění, ublížení na zdraví, stalkingu nebo vyhrožování v rámci páchaného domácího násilí.

Graf 13

### Statistika přehledu obětí domácího násilí na území Spolkové republiky

#### Německo



#### Zdroj:

[https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/JahresberichteUndLagebilder/Partnerschaftsgewalt/Partnerschaftsgewalt\\_2016.pdf](https://www.bka.de/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/JahresberichteUndLagebilder/Partnerschaftsgewalt/Partnerschaftsgewalt_2016.pdf)

### 7.1.3 Itálie

Itálie má sice od roku 2008 vládou přijatý Národní akční plán na ochranu před násilím v rodině, přesto zde však do současné doby nebyla vytvořena adekvátní legislativa jak na ochranu před domácím násilím a násilím na ženách, tak ani pro ochranu obětí trestných činů v obecné rovině. Neexistující zákonná povinnost a úprava systému povinné koordinace policie, soudů, sociálních služeb, veřejných organizací a zařízení psychologického poradenství má bohužel za důsledek nejednotnost postupu při řešení případů domácího násilí. Z důvodu laxního přístupu a absence systému státní finanční

podpory organizacím zaměřeným a poskytujících ochranu ohroženým ženám nemohla být dosud realizována efektivní opatření na řádnou ochranu před násilím, citelný je zde také nedostatek míst v azylových centrech sloužících ženám jako útočiště.

Významnou úlohu tak v Itálii zastává nezisková asociace GEA, jež provozuje Centrum proti násilí („*CentroAntiviolenza*“) a azylový dům pro ženy („*CasadelleDonne*“) v Bolzanu v severní Itálii. Další italská národní nezisková organizace sdružující 63 center/azylových domů je DIRE („*Donne in Rete contro la violenza*“ – D.i. Re), která je zastřešující asociací ženských center v Itálii.<sup>68</sup>

Dle provedené statistiky bylo zjištěno, že přes 8,3 milionu žen v Itálii se setkalo s psychickým násilím, 4, 5 milionu žen se sexuálním násilím, přičemž podobný údaj vyšel i u žen, které byly obětí fyzického násilí, tj. 4.3 milionu žen.<sup>69</sup>

#### 7.1.4 Velká Británie

Ve Velké Británii není ochrana před domácím násilím řešena speciálním zákonem, nicméně zde byl zaveden velice propracovaný právní systém na ochranu obětí trestných činů. Samotná ochrana před domácím násilím je však poskytována zejména v rámci práva trestního a občanského. V rovině občanského práva lze najít oporu v zákoně o právu rodinném z roku 1996 nebo zákoně o dětech z roku 1998, britské soudy pro rodinné záležitosti (*Familycourts*) využívající tato zákonná opatření mohou nařizovat řadu předběžných opatření, jako např.: zákaz obtěžování, zákaz vstupu do obydlí a jeho okolí a podpůrné příkazy k ochraně.

V britském trestním soudnictví se na projevy domácího násilí v trestněprávní rovině vztahuje kupř. zákon o obtěžování z roku 1997, v němž jsou zakotveny trestný čin „obtěžování“ a trestný čin „vystavení jiné osoby strachu z násilí“. V případě postihu trestněprávního jednání soud následně vydává rozhodnutí, jež odsouzenému násilníkovi přikazuje zdržet se určitého jednání.<sup>70</sup>

---

<sup>68</sup> Systém ochrany před domácím násilím v České republice, Rakousku, Itálii a Velké Británii, CSSP, 2014, s. 56-67

<sup>69</sup> The Local.it – Abuse in Italy. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: <https://www.thelocal.it/20170328/over-8-million-women-suffer-psychological-abuse-in-italy>

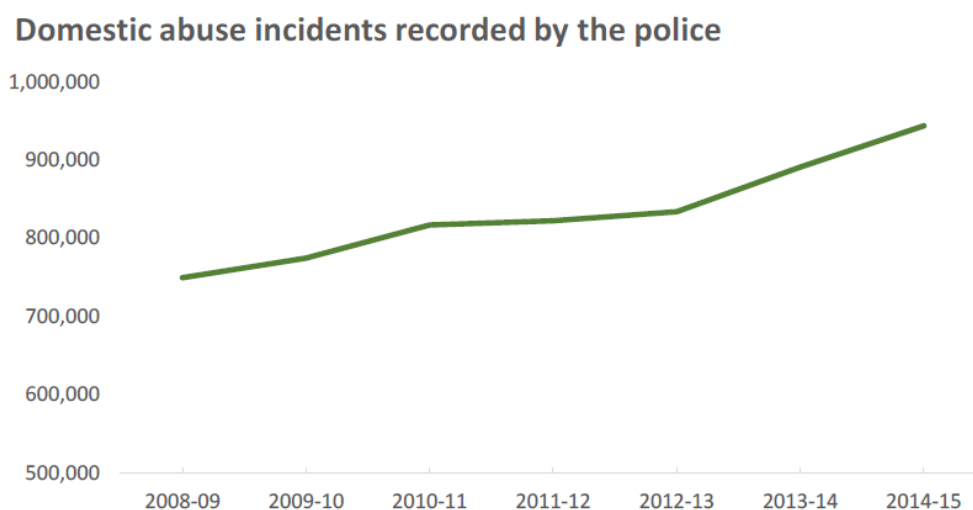
<sup>70</sup> Růžička, M. domácí násilí – impulsy ze zahraničních trestněprocesních úprav, návrhy de lege referenda pro trestní právo, *Trestněprávní revue*, 2003, č. 8, s. 224

Orgány justice – soudy a státní zastupitelství společně s britskou policií mají vytvořeny velmi dobré mantinely spolupráce a propracované interní směrnice a metodiky k jednotnému postupu při šetření případů domácího násilí. Nedílnou a neoddělitelnou součástí systému ochrany je rovněž spolupráce s dalšími pomáhajícími institucemi a neziskovými organizacemi.

V provedeném statistickém šetření na území Velké Británie bylo zjištěno, že celkem 7 % žen a 4,4% mužů bylo v roce 2015/2016 obětmi domácího násilí. Tento výsledek odpovídá přibližně 1,2 milionu žen a 651 000 mužům jako obětí domácího násilí.<sup>71</sup>

Graf 14

### Počet zaznamenaných případů týkající se domácího násilí u policie



**Zdroj:** [researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf](https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf)

#### 7.1.5 Čína

Ze zahraničních práv úprav ochrany před domácím násilím bych ale zmínila například i Čínu, kde však stále ještě tato problematika je závažným a dlouhodobě neřešeným problémem. Konzervativní zaostalá a zkosnatělá společenská pravidla dávají přednost udržování manželství i za cenu, kdy jde týrané ženě o život. Soudní i policejní orgány, které by měly případy domácího násilí řešit a vydávat opatření, tak mnohdy

---

<sup>71</sup> Domestic violence in England und Wales. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: [researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf](https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf)

namísto pomoci týraným ženám radí, jak získat přízeň manžela tyrana zpět. Společnost je vázána tradicí, že manželství je pro ženu jediným a základním smyslem jejího života. Toto tradiční pojetí je však kuriózně názorově prezentováno a prosazováno i Čínskou ženskou federací, pro kterou by však měla být naopak názorovou prioritou ochrana ženských práv. Teroru mužů tak podlely bez pomoci policie a úřadů již desítky žen.

První žádoucí změna zde přišla až v roce 2012, kdy se stal čínským prezidentem Si Ťin-pching, jenž měl řešení problematiky domácího násilí jako jeden z pilířů svého volebního programu. Teprve v roce 2015 tak byl schválen první komplexní zákon postihující domácí násilí. Přijetí zákona lze pochopitelně považovat za krok správným směrem, přestože k problematice přistupuje poněkud vágně a opatrně a řadu forem domácího násilí zcela opomíjí.

Jako příklad zmíním, z mého pohledu zvláště otřesný, případ dvaceti čtyřleté LiChung-sia. Tato musela každodenně snášet od manžela ustavičné ponižování a fyzické týrání, které nepřestávalo ani v období těhotenství, kdy posléze navíc po jednom z útoků skončila v péči lékařů s poraněnými zády. V péči lékařů skončila opakovaně posléze ještě několikrát. Z manžela měla opodstatněný a stálý strach, bála se dalšího napadení a měla důvodnou obavu, že ji chce manžel uskrtit. Ve svých příspěvcích na sociálních sítích si její příspěvky přečetly desítky přátel a lidí. Přesto jí však drtivá většina radila, aby se pokusila rozpory s manželem urovnat a myslela na dítě. Při jednom z dalších incidentů v roce 2016 po útoku manžela na následky zemřela. Ironií osudu se tomu tak stalo pouhý jeden den předtím, kdy přijatý zákon vstoupil v platnost.<sup>72</sup>

Obdobných případů a foto-ilustrací jsem jen na internetu objevila více, například jedné z týraných žen tam partner doslova rozdrtil ruku (doloženo rentgenovým snímkem), jiná byla potrestána uříznutím nosu, další ženě manžel v opilosti vypíchl oči.

Je až zarážející, že se toto děje v dnešní moderní civilizované, a jedné z nejlidnatějších, zemí světa, která je otevřená a čile zapojená do světového zahraničního obchodu a průmyslu.

---

<sup>72</sup>Idnes – zprávy: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: [https://zpravy.idnes.cz/cina-domaci-nasili-zeny-0vd-/zahranicni.aspx?c=A160513\\_151538\\_zahranicni\\_ert](https://zpravy.idnes.cz/cina-domaci-nasili-zeny-0vd-/zahranicni.aspx?c=A160513_151538_zahranicni_ert)

## 7.2 Kazuistika

Nyní se podíváme na vybrané případy domácího násilí, jak byly řešeny a v důsledku toho bych se ráda v této kapitole ráda věnovala prevenci boje proti domácímu násilí, která je potřebná, a která může napomoci osvětě tohoto fenoménu násilí.

### 7.2.1 Kazuistika č. 1

V době od 1. 1. 2010 do 17.7. 2017 docházelo opakovaně v obci Praha – Záběhlice k přečinu vydírání podle § 175/1 TZ, kdy tímto byl obviněn Jan D., nar. v roce 1975, který spáchal přečin vydírání tím, že vydíral poškozenou, tj. svoji matku Moniku D., nar. 1950. Své matce vyhrožoval poškozením a zdemolováním zařízení bytu či automobilu, prodáním zařízení bytu, ale především ji opakovaně a soustavně nejméně jednou za dva dny napadal fyzickým násilím, ale i svými hrubými a velmi vulgárními výrazy. V této věci bylo již proti němu v roce 2007 vedeno trestní řízení ve věci týrání osoby a vydírání, kdy poškozenými byly nejen matka obviněného, ale i jeho babička, kterou neustále napadal především ranami do hlavy. V tomto roce se také dopustil odcizení jejich platebních karet, z nichž poté vybral hotovost, a také z bytu, kde poškozené společně bydlely, postupně odcizil spoustu cenných předmětů.

V roce 2010 bylo proti němu vedeno další trestní řízení kvůli tomu, že pravidelně svoji matku uráží a pod pohrůžkou násilí nebo sebepoškozování jí nutil k tomu, aby mu vydávala peníze, zpravidla se jednalo o finanční obnos v částce 500,- Kč, které následně obviněnému sloužily k nákupu drog.

V roce 2012 byla matka obviněného znovu oznamovatelkou páchaného násilí, kdy posuzovaný demoloval byt babičky.

V roce 2012 bylo opět oznámeno týrání osob ve společné domácnosti, poškozenými byly znovu babička a matka, přičemž sled události byl stejný jako doposud a v září 2012 byl dokonce vykázán policií z bytu, v němž ve společné domácnosti s matkou a babičkou bydlel, přestože na výdaje spojené s chodem domácnosti nikterak nepřispíval. Trestní rejstřík tohoto muže je velmi pestrý, poněvadž i pod vlivem drog řídil motorové vozidlo, napadl další lidi včetně své tehdejší přítelkyně. Matka, tedy poškozená, dala naposledy „šanci“ v období od 14. června 2017 až do 9. srpna 2017, kdy svému synovi a jeho přítelkyni, též drogově závislé, poskytla ubytování v jejím bytě. Toto soužití nakonec



vyústilo v to, že si obviněný pod pohrůžkou násilí a pohrůžkou jiné těžké újmy na zdraví zpravidla denně vymáhal a vynucoval vydání finanční částky ve výši až 1000,- Kč, kdy své matce Monice D. říkal o peníze těmito slovy "dej mi peníze na ven", "dej mi peníze na pivo", přičemž ji vždy vyhrožoval, že pokud mu peníze nedá, klidně ji zabije, a že si to klidně odsedí. Při těchto jeho agresivních scénách házel různými předměty po bytě, dokonce, opakovaně demoloval byt i zařízení bytu a vyhrožoval, že rozprodá vybavení bytu, což dokonce dne 20. 7. 2017 uskutečnil tím, že prodal v zastavárně na Praze 10 televizi zn. Samsung. Tuto televizi své matce odcizil, když byla na dovolené, a poté, co toto matka zjistila, si ji šla do zastavárny znovu odkoupit.

Celá tato záležitost působila poškozené značný psychický stres, načež v důsledku toho musela začít užívat léky proti úzkosti, ale v důsledku její silné mateřské lásky k synovi a jeho věčnému omlouvání se postupně sama zadlužila až do částky ve výši 300.000 Kč, neboť mu neustále pod strachem z jeho násilí dávala finanční částky, které on později používal k nákupu drog, anebo pokud si našel bydlení na krátkou chvíli, ona mu platila i nájem z obavy toho, že by se znovu vrátil domů a psychicky a fyzicky ji týral.

Matka sice na svého syna několikrát podala trestní oznámení, ale vždy mu odpustila, a i přes to, co všechno jí její syn činil, ho vždy vzala zpět.

Poslední oznámení učinila v srpnu roku 2017, a to na popud a za podpory své přítelkyně paní Ilony S., jež se stala svědkem zjištění prodeje televize a následného agresivního chování pachatele.

Obvodní soud pro Prahu 10 rozhodl v hlavním líčení konaném dne 3. prosince 2017 v Praze tak, že obviněný byl na základě uvedených informací, které byly popsány již výše, odsouzen dle přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku v jednočinném souběhu s přečinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 let. Obviněnému bylo taktéž uloženo protitoxikomanické ochranné léčení.

## **7.2.2 Kazuistika č. 2**

Po dobu nejméně 7 let ve společném obydlí na území hlavní města Prahy 44-letý Otakar S. fyzicky i psychicky týral svoji 42-letou manželku Radku S.

Zpočátku jí několikrát do měsíce, později minimálně třikrát do týdne, vulgárně urážel a vyhrožoval zabitím. Otakar S. byl alkoholik a vždy, když byl pod vlivem alkoholu, ji bil otevřenou dlaní nebo pěstmi do obličeje, kopal do ní, tahal jí za vlasy a ohrožoval ji nejrůznějšími předměty. Nejen svoji ženu psychicky a fyzicky týral, ale také i svého nezletilého syna, kterého jedenkrát za dva měsíce a poté i několikrát denně trestal bitím otevřenou dlaní do obličeje, někdy došlo i ke kopání po celém těle, a to například z důvodu špatného prospěchu ve škole či kvůli pozdnímu příchodu domů.

Při posledním útoku v roce 2016 svoji ženu bil pěstmi do obličeje, kopal ji po celém těle, čímž ji způsobil tržné zranění rtu, modřiny na hlavě i končetinách, chvilkovou ztrátu vědomí, padala bolestí a vysílením. Po pokusu útěku z bytu ji manžel dostihnul na chodbě panelového domu a za vlasy dotáhl zpět do bytu, kde jí poté znovu několikrát napadl a uhodil, přičemž se v rámci toho poškozená pokálela a on i přesto ji nutil, aby byt po sobě uklidila, ponižoval ji a znovu opakovaně hrubě udeřil, čímž jí způsobil mnohačetná poranění krvácejícího charakteru. Díky tomu, že se předtím paní Radce S. podařilo na okamžik vyběhnout na chodbu na patře domu, ve kterém s agresorem bydlela a zanechala po sobě stopy krve, její soused celou věc ohlásil na tísňovou linku 158.

Hlídka po podaném oznámení ihned vyjela na místo, Otakar S. bránil vstupu hlídky policie do obydli, přičemž policejní hlídka ihned zaznamenala viditelné krevní stopy při vstupu do bytu a požádala o kontakt s jeho ženou. Oběť byla nalezena zakrytá v zakrvácené posteli, přičemž její manžel uváděl, že tato zranění si způsobil tím, že spadla ze schodů. Zraněná Radka S. byla převezena do nemocnice, policistovi v sanitním voze začala popisovat skutečnosti páchaného domácího násilí u nich doma.

Při kontrole v nemocnici byla zjištěna další četná poranění různého staří. Policie poté podezřelého zajistila, tento však ještě synovi zakázal, aby otevíral dveře, a nutil ho k úklidu matčiny krve předtím, než policisté Policie ČR vstoupí do jejich společného obydli. Policie ihned zkontaktovala i jejich, již zletilou dceru, která již s rodiči nebydlí, a ta jim domácí násilí potvrdila i přesto, že měla z otce také velký strach. Poškozená Radka S. musela být po provedeném ošetření v nemocnici hospitalizována. Podezřelý byl v celé věci vyslechnut a bylo mu oznámeno zahájení trestního stíhání dle § 160/1 trestního řádu pro zločiny dle § 199/1,2d trestního zákoníku v souběhu s trestným činem § 198/1,2d trestního zákoníku.

V celé věci byla také vyslechnuta pochopitelně manželka Radka S. Nezletilému poškozenému synovi byl opatřením soudu ustanoven opatrovník, a chlapec byl taktéž vyslechnut společně se svou zletilou sestrou. Po necelých šesti měsících bylo Obvodním soudem pro Prahu 5 rozhodnuto v této věci tak, že byl obžalovaný uznán vinným z trestných činů dle § 199, odst. 1,2d trestního zákoníku a § 198, odst. 1,2d trestního zákoníku. Poslední incident byl soudem kvalifikován jako pokus ze zločinu těžké újmy na zdraví dle § 21 k § 145, odst. 1 trestního zákoníku, přičemž byl obviněný odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání 4 a půl roku.

### **7.2.3 Kazuistika č. 3**

Tento případ je sice nicméně v současné době stále ještě v řešení, neboť ještě nebylo příslušným soudem vydáno pravomocné rozhodnutí v této věci, ale znovu se to týká domácího násilí páchaného na ženě. Necelé tři roky paní A. trpěla fyzické i psychické násilí, kdy ji její manžel pan R. zesměšňoval, ponižoval a bil. Poslední napadení, které Alici donutilo tuto záležitost řešit, bylo napadení na veřejnosti při cestě na městskou hromadnou dopravu. Po cestě ji několikrát opakovaně silně uhodil a kopal. V důsledku toho se paní A. otočila a šla zpět domů si sbalit své věci s úmyslem od něj dobrovolně již definitivně odejít. Agresor celou věc nenechal jen tak být, dohnal jí zpět do bytu, kde jí několikrát znovu udeřil. Toto násilné jednání viděl z okna jejich sused, který přivolal policii, která pachatele z místa obydlí vykázala.

Paní A. později na policii vypověděla, že pan R. ji psychicky i fyzicky týrá zhruba tři roky, kdy ze začátku se jednalo pouze o žárlivé scény a kontrolu nad jejím osobním časem. Postupem času se intenzita násilí zvyšovala a pan R. jí například z důvodu okamžitého nezvednutí jeho telefonu hrubě zbil. Paní A. se poté snažila být vždy velmi loajální a nenaštvat Radka, ale ten si vždy našel nějaký zástupný důvod, za který ji ponižoval nebo uhodil.

Tento případ je řešen jako trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí, kdy obžalovanému hrozí trest odnětí svobody až čtyři léta. Nyní v této věci rozhodne soud.

### **7.2.4 Kazuistika č. 4**

Zhruba od roku 2008 až do roku 2014 obviněný M. B. opakovaně hrubými a vulgárními nadávkami ponižoval svoji manželku E. B., kdy jí zamezoval v kontaktu s rodinou, vyžadoval po ní v denních, ale i nočních hodinách opakovaný pohlavní styk, a to i v době kdy byla v šestinedělí a taktéž jí zamykal v bytě. Obviněný jí neustále kontroloval všechny věci, telefonické hovory,

SMS zprávy, přičemž v počátku jejich společného soužití jí atakoval drobným fyzickým násilím, poté se situace zhoršovala a docházelo k větší intenzitě násilí. Již během jejího těhotenství ji obviněný několikrát udeřil. Několikrát jí dokonce ohrožoval kuchyňským nožem, který jí přiložil ke krku a současně s tím jí vyhrožoval, že ji podřízne. Neustálé napadání, bití, kopání do celého těla, házení věcí poškozené, ale především psychický nátlak způsobil poškozené to, že začala trpět těžkou posttraumatickou stresovou poruchou dlouhodobého charakteru. Poškozená v tomto případě nebyla sama jedinou obětí, ale oběťmi byly i jejich další tři nezletilé děti.

Na základě špatného duševního stavu matky děti trpěly a obviněný dokonce nezletilým vyhrožoval, že je a jejich matku podřízne. Pokud nesouhlasil s jejich chování, nepřiměřeně je trestal bitím páskem přes záda a zadek, nutil je například psát abecedu, ačkoliv nejmladší z nich toho nemohl být ani schopen vzhledem ke svému nízkému věku. Pakliže děti nerespektovaly pokyny otce, opakovaně je udeřil otevřenou dlaní do obličeje nebo v případě, že nejmladší sourozenec odmítal sníst větší porce jídla, shodil jej na zem a mlátil pěstmi do zad či po něm hodil židli, když si ráno ke snídani vzal sušenku. V důsledku tohoto agresivního chování nejmladší z nich začal trpět posttraumatickou stresovou poruchou dlouhodobého charakteru a další z nich neurotickým vývojem osobnosti.

Za uvedené jednání byl Městským soudem v Praze obviněný Martin B. uznán vinným ze spáchání trestných činů dle § 145 odst. 1 tr. zákoníku, § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d tr. zákoníku, § 198 odst. 1, odst. 2 písm. c tr. zákoníku a dle § 201 odst. 1 písm. d, odst. 3, písm. a, písm. b. tr. zákoníku, přičemž za výše uvedené jednání byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání osmi let.

### **7.2.5 Kazuistika č. 5**

Klára se svým tříletým synem a přítelem Jakubem žila ve společné domácnosti na Praze 5. Klára s Jakubem žila celých deset let a během této doby došlo z Jakubovy strany k psychickému, fyzickému a i sexuálnímu násilí. Už v průběhu soužití s Jakubem si Klára všimla agresivního chování Jakuba, ale snažila se tomu ze začátku nedávat větší význam. K prvnímu fyzickému napadení došlo při posezení s přáteli v jedné hospůdce, kdy se Klára bavila i s ostatními, zejména podle Jakuba hlavně s muži, a tak ji po příchodu domu udeřil fackou za to, že ho údajně zesměšnila před ostatními a on si nepřeje, aby se takto bavila s cizími muži. Jakub byl velmi dobrý manipulátor, a tak si postupem času získal Kláru na svoji stranu, přičemž se ji

snažil izolovat od přátel a také, a to hlavně, od rodiny, která Kláru upozorňovala na zvláštní chování Jakuba.

Po šesti letech vztahu přišla Klára do jiného stavu a Klára to viděla jako vidinu šance, že by se mohl Jakub změnit. Jakub mezitím začal pracovat jako číšník v jedné hospodě a začal často chodit domů pod vlivem alkoholu, kdy přitom Kláru vždy urážel a vysmíval se jí, jak „je tlustá velryba“ a nikdo by ji stejně nikdy nechtěl, a ať je ráda a vděčná za to, co má. V této době již několikrát občas dokonce Jakub Kláru fyzicky napadl, a to i když už byla například v 7. měsíci těhotenství. Pravidelné požívání alkoholu se na něm podepsalo a on začal být čím dál tím více agresivní. Okolí Kláry jí říkalo, ať odejde, ale vzhledem k tomu, že byla velmi psychicky vyčerpaná a věřila všemu, co jí Jakub říkal, odmítala pomoc. Po porodu přišla vlna euforie, kdy se Jakub na půl roku uklidnil a užíval si svého syna. Poté znovu k fyzickému násilí začalo opětovně docházet, velmi často za „prohřešky“ kdy Jakub Kláru například udeřil za to, že nemá teplou večeri nebo se cítí unavená a na základě toho s ním nechce mít sex. Jakub si i přes Kláry pocity a únavu, sex vynutil a vymohl a ona vždy pod strachem z násilí podvolila k tomuto aktu.

Násilí se stupňovalo, když nebyly věci podle Jakuba a Klára vždy ze strachu udělala vše, co řekl. Pověstnou pomyslnou „poslední kapkou“ pro ni bylo napadení, kdy ji zbil tak, že měla tržná zranění v obličejí, rozstříhal jí veškeré oblečení, rozbil ve vzteku televizi a toto vše dělal přímo před očima jejich syna. Klára zavolala své kamarádce o pomoc, která pro ni okamžitě přijela a odjela s ní a jejich synem k mamince Kláry. Za podpory rodiny a přátel se Klára rozhodla od Jakuba odejít, což bylo pro Jakuba samozřejmě nemyslitelné, a tak se jí snažil neustále přemlouvat, kdy se u něj střídaly fáze lásky, a říkal, jak moc ji miluje, nemůže bez ní být a pak nastaly fáze vzteku, kdy jí vyhrožoval, že ji zabije nebo si naopak něco udělá, pokud se nevrátí.

Klára získala na síle a i přes počáteční obavu, zda to vůbec bez něj zvládne, se jí podařilo postavit na vlastní nohy a nyní už je to sedm let, co od něj odešla. Ještě sice stále spolu řeší problém úpravy styku s otcem, kdy Klára nechce svého syna, nechávat o víkendu přespat u svého otce. Její postoj vůči této úpravě styku je odůvodněný tím, že Jakub stále pil alkohol a v nynější době je v psychiatrické léčebně v Bohnicích na léčení ze závislosti na alkoholu. Nynější úprava styku s otcem je stále v řešení a uvidí se, k jakému rozhodnutí soud dojde.

Tento příběh je pro mě velmi citlivým tématem, neboť se týká mé blízké osoby. Klára celou věc nechtěla řešit s policií, neboť měla strach z toho, co jí čeká a chtěla na vše zapomenout, a ne si připomínat bolestivé události, které se jí s Jakubem staly. Okolí její přání

respektovalo a Klára se naučila postavit na vlastní nohy, rozhodovat o sobě sama, a hlavně je nyní šťastná se svým synem. Proto jsem si vlastně téma domácího násilí vybrala, abych sama získala přehled i o jiných podobných případech, právních ustanoveních, které řeší problematiku domácího násilí a dalších eventualitách možných řešení.

### **7.2.6 Shrnutí a zhodnocení kazuistik**

V kazuistice č. 1 se setkáváme s domácím násilím páchaným na seniorech, což se v současné době více a více probírá, neboť senioři jsou i také ve větším počtu oběťmi násilí. V této skutkové podstatě je pachatelem syn, který psychicky, ale i fyzicky týral svoji matku a babičku. Z případu jasně vyplývá, že senioři z důvodu strachu z opuštění vlastních dětí či vnoučat jsou ochotni, zapomenout na ono násilí a znovu jim dají možnost, jak jim ublížit.

V kazuistice č. 2 se setkáváme s násilím páchaném na manželce pachatele, ale i na jeho synovi. Zde se ukazuje, že agresori bývají často závislí na alkoholu a v důsledku toho se jim pozmění i styl chování a jednání, kdy už jim je jedno, zda ubližují ženě či dítěti. Násilí páchané na dětech nebo i před očima dětí má velký dopad na jejich budoucí chování. Zde považují za velmi důležité budoucí spolupráci s intervenčními centry, příp. psychology.

Kazuistika č. 3 nám ukazuje typický příklad násilí páchaném na ženě, která ze strachu vše manželovi, případně partnerovi odpustí a toto chování snáší i několik let. Agresori často nejen fyzicky, ale hlavně psychicky týrají své oběti a snaží se je tak odizolovat od okolí. Alice vyhledala pomoc Policie ČR, i když na základě zavolání souseda, a rozhodla se celou věc řešit.

V kazuistice č. 4 nacházíme případ domácího násilí páchaném, jak na manželce obviněného, tak i jeho dětech. Všem poškozeným způsobil psychickou újmu a upřímně dle mého názoru je trest odnětí svobody v délce 8 let krátký, za to vše, co rodině způsobil. Je zde dlouhá doba, kdy týral svoji oběť a ubližovat dětem mu také nepřišlo nijak zvrácené. Oběti musí po tomto jednání vyhledávat psychologickou pomoc a je zcela možné, že děti, které také byly oběťmi, budou mít psychické následky až do konce života.

Kazuistika č. 5 nám představuje případ, kdy se žena nakonec odhodlá odejít od svého partnera, který ji týral, ale z obavy studu, strachu, ponížení, že nechala celou záležitost dojít až tak daleko, se neodhodlá věc oznámit Policii ČR.

Na základě zjištěných skutečností se zde setkáváme s jedním velkým problémem, a to s tím, že oběti domácího násilí věc nenahlásí a snaží se omlouvat svého partnera, dítě, vnuka. Nikdo z nás neví, kolik právě domácností zažívá domácí násilí, může to být i náš soused, který se na veřejnosti chová slušně a poté doma týrá svoji ženu nebo i naopak. Oběť vždy musí sama chtít celou situaci řešit, jinak nebude mít násilí nikdy konec.

To spatřuji jako velký problém a je na místě ujistit oběti, že se mají na koho obrátit a nemusí se stát oběťmi násilí. Proto je zde velmi důležitá prevence a informovanost, která pomůže obětem domácího násilí, co mohou v takové situaci udělat. Je pro ně velmi důležité vědět, kam se mají obrátit, ať už je to policie, lékař, sociální služby.

### **7.3 Prevence proti domácímu násilí**

Účinná prevence je velmi důležitá, neboť má za cíl, aby se počet případů domácího násilí snížil, a hlavně nám napomáhá ukázat i různé postupy řešení, pokud jsme sami oběťmi a nevíme, jak z násilí ven či na koho se obrátit. Dnes funguje dostatečné množství intervenčních center, linek důvěry, pečovatelských služeb, poraden, že se může poškozená osoba obrátit opravdu na kohokoliv a bude jí nabídnuta potřebná pomoc.

Prevence domácího násilí má být propagována jak ze strany státu, tak i ze strany soukromoprávních subjektů. Důležitá je také provázanost služeb, které obětem domácího násilí pomáhají s řešením jejich situace.

Jako další možnou formu prevence spatřuji různá školení, workshopy připravované pro děti na základních školách nebo třeba přednášky i na vysokých školách. Tuto prevenci vidím jako velký potenciál, neboť si mnohdy nevšimáme svého okolí, ale tyto přednášky nás donutí se zamyslet nad onou situací a třeba může být spolužák, který navštěvuje kamaráda, a u něhož doma probíhá domácí násilí, zachráncem oběti. Poté bych navrhla více zpropagovat různé přednášky neziskových organizací, které se násilím zabývají, tak, aby se zapojila i laická veřejnost.

### **7.3.1 Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018**

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 je už druhým vydaným strategickým dokumentem vlády ČR, který řeší problematiku domácího násilí a rovnosti žen a mužů. Při přípravě tohoto akčního plánu byly využity jako zdroj inspirace slovenský Národní akční plán na prevenci a eliminaci násilí na ženách na léta 2014 – 2019, norský Akční plán proti domácími násilí na rok 2012, norský Akční plán proti násilí mezi osobami v blízkém vztahu na léta 2014 – 2017 a příručka OSN pro národní akční plán prevence násilí na ženách.<sup>73</sup>

Je všeobecně známo, že ohroženými osobami jsou především ženy a dle výzkumu Agentury Evropské unie pro základní práva z roku 2013 v České republice postihlo fyzické či sexuální násilí 32 % žen, nebezpečné pronásledování 9 % žen, sexuální zneužívání 12 % žen a znásilnění 5 % žen.

Tento plán má za úkol vylepšit úroveň ochrany osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím, rozvoj informovanosti u vybraných profesí a zlepšení a zviditelnění prevence, která se zabývá oním problémem domácího násilí. Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 je rozdělen do 7 oblastí, přičemž se například jedná o podporu osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím, děti ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím a legislativní ustanovení.<sup>74</sup>

### **7.3.2 Projekt „Mlčení bolí“**

Cílem projektu je zlepšení praxe při prevenci, identifikaci a potírání domácího násilí. Snahou je taktéž podávat větší informovanost o problematice domácího násilí a navázat a vylepšit spolupráci s pracovníky, kteří tuto problematiku řeší, ať už se jedná o neziskové organizace orgán sociálně-správní ochrany dětí či Policii ČR. Metou projektu

---

<sup>73</sup> Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 - 2018 : [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943/>

<sup>74</sup> Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 - 2018: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943/>



bylo také zaujmout laickou veřejnost, rozšířit osvětu problematiky domácího násilí a poukázat na neplatnost mýtů o domácím násilí.

Tento projekt zastřešuje Asociace pracovníků intervenčních center ČR, známá jako APIC.

Projekt byl velmi medializován, ať už na internetu či v televizi a zapojila se do nich velká řada známých osobností, např. Roman Šebrle, Jiří Bartoška či Nela Boudová. Projekt má také za cíl výzkum mezi klienty intervenčních center, tedy jak je vnímáno domácí násilí mezi ohroženými osobami.

Díky projektu byl také založen e-learningový kurz, který je zpřístupněn zaměstnancům Policie ČR, pracovníkům intervenčních center, pracovníkům OSPOD, státním zástupcům a soudcům. Projekt si klade na důraz proškolení ony pracovníky, tak aby v rámci projektu získali další cenné informace a rady, jak jednat s ohroženými osobami.<sup>75</sup>

## **7.4 Návrhy na právní úpravy**

Jelikož jsem při psaní této diplomové práce spolupracovala především s pracovníky zabývající se problematikou domácího násilí, tj. policisty, kteří pracují na mravnostním oddělení a metodikem domácího násilí u odboru služby pořádkové policie a zabývala se studiem současné legislativy ohledně domácího násilí, zamyslela jsem se, jak vylepšit některé právní úpravy.

### **7.4.1 Zvýšení trestních sazeb a prodloužení délky doby vykázání**

Český trestní zákoník v § 199, odst. 1 ukládá pachateli, jenž týral osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, trest odnětí svobody až na čtyři léta, což považuji za velmi nízkou sazbu trestu oproti tomu, kdy například dle slovenského trestního zákoníku §208, odst. 1 ukládá pachateli, který spáchal obdobný trestný čin, trest odnětí svobody až na osm let. Zde je důležitá brát v potaz závažnost onoho násilí a také jeho intenzitu. Každá oběť snáší situaci jinak, ale zpravidla se vždy podepíše na psychice a tyto špatné zkušenosti, prožitky, vnímání si pak přenáší i do dalšího vývoje života.

Sazba trestu odnětí svobody v délce trvání 4 roky mi připadá nízká, s ohledem na závažnost situace bych osobně navrhla zvýšení sazby, tak jak je tomu u slovenského

---

<sup>75</sup> Mlčení bolí: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <http://www.mlceniboli.cz/o-projektu>

trestního zákoníku. V důsledku toho by se musely zvýšit i další trestní sazby v § 199 odst. 2 a 3.

Taktéž bych vzala v potaz otázku délky doby vykázání, kdy bych se pro změnu inspirovala rakouskou právní úpravou, která dle § 38a zákona „*Sicherheitspolizeigesetz Betretungsverbot und Wegweisung zum Schutz vor Gewalt*“ stanoví délku doby vykázání na 14 dní. Během této doby má oběť možnost se s touto událostí nějak vyrovnat a vyřešit alespoň nejnnutnější záležitosti. Oběť je mnohdy pod velkým psychickým stresem a není pro ni jednoduché si například vyřídit osobní záležitosti, vystěhování, možné podání žádosti o rozvod, a i když se prakticky jedná o prodloužené délky doby vykázání o 4 dny, než je tomu doposud, oběť by byla zajisté ráda za delší lhůtu a nemusela by být tolik pod velkým stresem, že nestihne vyřešit své záležitosti.

#### **7.4.2 Specializace u orgánů činných v trestním řízení**

Osobně se domnívám, že by měla být vytvořena specializovaná pracoviště na každém krajském ředitelství, kde by se policisté zabývali pouze problematikou domácího násilí a jeho řešení. Je zapotřebí, aby tito policisté byli náležitě v této problematice proškoleni a prošli různými přednáškami, psychologickými školení, jak jednat s oběťmi, neboť mnohdy oběti nejsou v dobrém psychickém stavu a policista je ten, který s nimi jedná, a to pro něj znamená určitou profesionalitu, empatii a citlivý přístup. Na základě mých zjištěných informací jsem zjistila, že výjezd policejních hlídek do domácnosti, kde dochází k domácímu násilí, je velmi neoblíbený, neboť sami policisté neví, jak v této situaci kolikrát jednat. Situace na místě bývá mnohdy velmi vyhrocená, ať už ze strany pachatele, tak i ze strany oběti, kdy oběť je ve velmi špatném psychickém někdy i fyzickém stavu. Policista musí taktéž vyhodnotit znaky domácího násilí a v případě, že si je jist, že v domácnosti dochází k násilí, má tu možnost pachatele vykázat, což také pro policistu nebývá snadné, zpravidla z důvodu velké byrokracie.

Tato specializovaná pracoviště, kde by byli oni proškolení policisté, by pořádala různé přednášky a školení pro policisty, kteří pracují na základních útvarech policie, tj. na místních odděleních, odkud vyjíždějí policejní hlídky na místo případu. Tato školení bych udělala pro policisty povinná, neboť se mi zdá velmi důležité, aby věděli, jak

pracovat v takovýchto situacích a jak jednat nejen s pachatelem, ale i obětí/oběťmi domácího násilí.

### 7.4.3 Majetkové vypořádání

Oběti domácího násilí mnohdy dlouho čekají na rozhodnutí soudu, který rozhoduje v rozvodovém řízení o majetkovém vypořádání manželů, a pokud se manželé nejsou ochotni dohodnout, tato řízení vedou dlouhodobé spory. Je pochopitelné, že například matka s dítětem, která odešla od agresora a chce se postavit na vlastní nohy, si musí zajistit bydlení, ale je zde řešena i další otázka, kdy si může manžel, v tomto případě agresor udělat dluhy bez vědomí oběti a ta se i přes jeho agresivní jednání musí smířit s realitou, že bude splácet dluhy za něj, neboť vznikly během jejich manželství a počítají se do společného jmění manželů. Toto vidím jako velký problém, ale to už není jen otázka domácího násilí ale celkového vyrovnání mezi manžely.

Dalším problémem, který se může vyskytnout v souvislosti s rozvodovým řízením, je otázka placení výživného na nezletilé dítě. Jsou případy, kdy bývalý manžel, kterého žena opustila z důvodu domácího násilí, úmyslně neplní vyživovací povinnost, neboť si myslí, že takto bývalou partnerku potrestá. Poškozené osoby, které jsou finančně závislé na agresorovi, mnohdy právě z důvodu tohoto neudělají žádný krok, neb mají obavy z toho, co by s nimi bylo, kdyby od násilníka odešly, a tak se rozhodnou dále raději snášet toto jednání.

V roce 2016 byl Poslanecké sněmovně ČR předložen návrh zákona o náhradním výživném, který by měl za účel to, že by stát sám od neplatičů výživného vymáhal dlužné částky. Náhradní výživné by bylo bráno podle tohoto zákona jako zvláštní sociální dávka, kterou poskytuje stát.<sup>76</sup> Přijetí zákona by zajisté mnoha ženám pomohlo a usnadnilo jim nelehkou finanční situaci.

---

<sup>76</sup>Návrh zákona o náhradním výživném: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=964&CT1=0>

## 8 Shrnutí výsledků a diskuze

V této části práce si shrneme výsledky z teoretické a aplikační části, kde jsme se zabývali případovou studií, komparací zahraniční a domácí legislativní úpravy, co se týká domácího násilí a taktéž jsme se zabývali sběrem dat a jejich analýzou.

Na začátku psaní této diplomové práce byly určeny výzkumné dílčí cíle, kdy si autorka dala za cíl na základě zjištěných statistických údajů, se zamyslet nad onou problematikou a navrhnout řešení, která by napomohla k eliminaci domácího násilí. S ohledem na zjištěná data, to jest, že velká část osob ohrožených domácím násilím jsou zejména ženy společně s dětmi, a že konkrétně v roce 2017 z celkového počtu vykázaní Policie ČR označila celkem 2125 osob za ohrožené, přičemž se jednalo o 615 nezletilých dětí, 1346 žen a 164 mužů. V roce 2017 bylo poté v České republice vykázano celkem 1348 osob, přičemž na území hlavního města Prahy se jednalo o celkem 200 případů.

Podle statistik týkající se institutu vykázaní, se jejich počet snížil a je důležité se zamyslet nad otázkou, proč tomu tak je. V České republice funguje osvěta, jak ze strany státu, tak i neziskových organizací. Ze strany státu nyní na problematiku domácího násilí probíhá „Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018“, který už je druhým strategickým dokumentem vlády ČR. Ze studie, která byla provedena v roce 2010 bylo zjištěno, celková částka ekonomických dopadů domácího násilí v České republice za rok 2010 byla odhadnuta na 1,400 milionu Kč. Největší položkou mezi náklady je oblast zdravotnictví či soudů.<sup>77</sup> Je proto žádoucí, aby si stát dal za cíl, snížit počet obětí domácího násilí, je to tak především v jeho zájmu. V České republice funguje Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách, který je poradním orgánem Rady vlády pro rovnost žen a mužů, a jež se soustředí na opatření v rámci prevence domácího násilí, zpracovává nejrůznější koncepty, vyhodnocuje statistické údaje apod. Tento výbor si dal pro rok 2017 nejrůznější úkoly kupříkladu vyhodnotit plnění výše zmíněného Akčního plánu, soustředit se na oblast pomoci dětem jako osob ohrožených či monitoring domácího násilí na území České republiky.<sup>78</sup>

---

<sup>77</sup> Autor neuveden. *Ekonomické dopady domácího násilí na oběť a příklady mezioborové spolupráce*. Praha. CSSP. 2014. s. 8

<sup>78</sup> Vláda ČR – Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách [cit. 2018-03-28] Dostupné z: [https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/prevence\\_domaciho\\_nasili/vybor-pro-prevenci-domaciho-nasili-121940/](https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/prevence_domaciho_nasili/vybor-pro-prevenci-domaciho-nasili-121940/)

Ze zjištěných dat se rovněž na prevenci proti domácímu násilí soustředí i Policie České republiky. Zde je logické, že policie, která má tu pravomoc vykázat násilnou osobu ze společného obydlí, se snaží ochránit ohrožené osoby a snaží se je varovat před domácím násilím. Policie České republiky má několik preventivních programů, kdy kupříkladu spolupracuje s Centrem sociálních služeb Praha či Městskými částmi hlavního města Prahy.

Zde bych jako potenciál viděla větší propagaci těchto přednášek, kde by třeba Policie mohla natočit poutavou reklamu a sdílet ji do určitých médií nebo zahájit propagaci ve formě různých reklam, které by třeba byly v dopravních prostředcích, vyvěšené na různých informačních deskách apod. Může jít o reklamu ve formě letáčků, kde by byly poskytnuty nezákladnější údaje o pojmu domácího násilí, a na koho se v případě řešení obrátit. Rovněž bych více dbala na preventivní školení pořádané na základních, středních ba i vysokých školách, kde by zástupci policie hovořili o tématu domácího násilí a snažili se veřejnosti poskytnout nejrůznější informace, přičemž se může stát, že nějaký student je sám obětí domácího násilí nebo někoho takového zná. Je důležité dát obětem jistotu, že v případě řešení domácího násilí nejsou samy a mají se na koho obrátit.

Možný způsob eliminace je také větší propagace intervenčních center a nejrůznějších krizových linek. Osobně se mi zalíbil projekt „Mlčení bolí“, kdy Asociace intervenčních center vsadila na to, že možné oběti domácího násilí zaujme postavení známých osobností k problematice domácího násilí. Tento projekt byl medializován, jak v televizi, tak i na internetu, kde je dnešní reklama velmi oblíbená. Já bych se pokusila propagaci rozšířit například i do rádií, kde by známé osobnosti propůjčily svůj hlas a upozornily na problém s domácím násilím, přičemž by zmínily telefonní číslo, na které se oběti mohou dovolat. Známé osobnosti jsou veřejností sledovány a v dnešní moderní době, kdy by propagovali osvětu prevence domácího násilí například na svých sociálních sítích, by zajisté přilákaly osoby, které by se o domácí násilí začaly více zajímat. Taktéž bych se zaměřila na propagaci kupříkladu již zmíněných letáčků, které by pro změnu byly k dostání u praktických lékařů, kam dochází spousta občanů bez ohledu na věk.

Mladé lidi by pro změnu mohly zaujmout plakáty v nákupních centrech, kam mnohdy chodí či dnes se uplatňuje fenomén „YouTube“, kde spousta lidí natáčí nejrůznější videa a sdělují své pocity, zkušenosti či recenze. Nebylo by od věci i takto propagovat nějakou myšlenku bojující proti domácímu násilí.

Osobně shledávám stávající propagaci prevence za nedostačující, neboť, pokud si člověk, který se o dané téma nezajímá, málokdy informace vyhledá sám a dále žije ve světě plných předsudků a mýtů. Oběti mají strach z onoho odsouzení společnosti, proto dále snášejí násilí v různých formách a nejsou s to, se rozhodnout ke kroku odejít „z vězení zvaném domácí násilí“. Ze zkušenosti s případem, který jsem popsala výše, vím, že daná oběť ani sama nevěděla, na koho by se pořádně obrátila, a co případně institut vykázání znamená, jaká je délka vykázání či co by vlastně následovalo, kdyby se rozhodla celou záležitost řešit. Obavy, pocit odsouzení mnohdy oběti nejsou schopny „překročit“ a raději se rozhodnou celou situaci ještě nějakou dobu vydržet. Osoby hrožené násilím si musí, ale uvědomit, že se nemusí nechat takto „ničít“ a může jim pomoci spousta organizací, okolí, stát. Oběti musí získat sílu odejít a k tomu by pomohla právě větší propagace prevence řešení problematiky domácího násilí.

Dalším dílčím cílem byla komparace zahraniční a domácí legislativní úpravy v oblasti domácího násilí a na základě toho se pokusit navrhnout legislativní úpravy. Ze zjištěných informací jsem došla k závěru, že by bylo vhodné s ohledem na psychickou zátěž oběti prodloužit délku doby vykázání, a to na 14 dní, jak je tomu i v Rakousku. Rovněž bych se soustředila na zvýšení trestních sazeb, neboť se mi zdá, že stávající legislativní úprava je v této věci mírná. Jaká je cena za to, že oběť, která snášela kupříkladu sedm let týraní ve společné domácnosti, kde docházelo ke všem formám násilí a oběti byl i mimo jiné syn pachatele? Pachatel za toto chování obdržel trest odnětí svobody v délce trvání 4,5 let, což se mi osobně zdá nepřiměřené. Nejen, že žena má jizvy na duši, ale byla ohrožena výchova dítěte, které se leckdy nemůže ani bránit fyzickému napadení. Osobně bych tedy navrhla zvýšení trestních sazeb, ačkoliv každý případ je jiný, ale vždy oběť snáší násilí a každý to neseme jinak. Může se stát, že oběť bude mít psychické problémy už do konce života, anebo to naopak někoho posílí k tomu, aby bojoval s takovýmto jednáním.

## 9 Závěr

Tato diplomová práce pojednává o domácím násilí, kdy tento sociálně-patologický jev popisuje představení současné legislativní úpravy, kterou i porovnává s právními a systémovými úpravami ochrany před domácím násilím v některých okolních evropských státech a v Číně. Podle mého názoru je to s největší pravděpodobností patrně rakouský model, který se stal předlohou při tvorbě a budování systému ochrany před domácím násilím v České republice.

V rámci stávající vytyčené trestněprávní i občanskoprávní legislativní úpravy je možno v případech spáchaného deliktu domácího násilí v dostatečné míře zakročovat, řešit je a postihovat. Takto nastavený současný právní rámec ochrany před domácím násilím v České republice je podle mého názoru uspokojivý a funkční. Při řešení protiprávních případů domácího násilí, které jsou svou podstatou specifickou trestnou činností, je však nanejvýš potřebná jednotná aplikační praxe ať už policejních orgánů, státních zástupců či soudců. Je nutné mít například na zřeteli, že k těmto skutkům dochází v soukromí, takzvaně „za zavřenými dveřmi“, to znamená, že tak může často nastat takzvaná důkazní nouze, neboli „slovo proti slovu“. Nezřídka rovněž oběti domácího násilí v průběhu trestního řízení mění postoj a odmítají dále s orgány činnými v trestním řízení spolupracovat, to znamená, že odmítnou vypovídat, podrobit se znaleckému zkoumání, udělit souhlas k pořízení jejich lékařské dokumentace, dát souhlas s jejich trestním stíháním apod. Z tohoto úhlu pohledu je skutečně mimořádně důležitý profesionální postup všech zainteresovaných subjektů, aby se vyhnulo viktimizaci osob, z nichž největší možný podíl zodpovědnosti připadá na Policii ČR. Její příslušníci jsou zpravidla při zásahu u incidentu nebo při podání trestního oznámení prvními, a na jejich správném vyhodnocení skutku a zadokumentování scény domácího násilí a nastalé situace je závislý následný procesní postup. Policejnímu orgánu jsou dány adekvátní zákonné prostředky, na jejichž základě je možno efektivně předejít možnému nebezpečnému útoku, který v budoucnosti hrozí, neboť v případě domácího násilí se vždy jedná o násilí opakujícím, dlouhodobé a eskalující. Nejrychleji po oznámení je potřebný například podrobný výslech poškozené osoby a v případě trestního řízení co nejdříve přibrat soudního znalce a nechat z důvodu hrozící pozdější nespolupráce oběti vypracovat znalecký posudek. Znalec by měl být vybrán se zkušenostmi s domácím násilím tak, aby dokázal u hlavního líčení u soudu pod tlakem obhajoby závěry svého znaleckého posudku obhájit. K systematickému řešení

aplikační praxe jsou vyvolávána mimorezortní pracovní jednání, v teritoriální působnosti hlavního města Prahy jsou to pravidelné pracovní schůzky za účasti odborníků Městského státního zastupitelství v Praze a Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy.

Co se týká postihu a sankcí za delikty domácího násilí, je možno o této otázce vést mnohé diskuze, nicméně po seznámení se a po prostudování rozličných četných materiálů, které jsem ke své práci využila, se přikláním k názoru, že aktuální dané trestní sazby jsou dostatečné, jejich navýšením by se problematika domácího násilí nikterak výrazně neeliminována, nevyřešila.

Represivní opatření nejsou sama o sobě s to účinně pomoci ohroženým obětem, zde leží tato úloha především na zřízených Intervenčních centrech (v Praze je to státní příspěvková organizace Centrum sociálních služeb Praha – středisko intervenční centrum). Zákonným prostředkem pro jejich činnost na úseku pomoci obětem domácího násilí je především zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, který nabyl plné účinnosti dnem 1. 8. 2013, a který pro oběť trestného činu představuje důležitou ochranu a poskytuje jim náležité a patřičné záruky pro uplatnění jejich práv.

Po vyhodnocení všech dostupných informací, se kterými jsem při zpracování této diplomové práce pracovala, jsem dospěla k závěru, že je sice nezbytné mít funkční propojený trestní systém se systémem sociálně právním, nicméně že stěžejní úlohu na řešení problematiky ochrany před domácím násilím tedy nemohou nést výhradně represivní instance, ale musí ji nést především systém účinné a efektivní prevence.

Prevence musí v oblasti účinné ochrany před domácím násilím zastávat klíčové postavení a je zapotřebí k tomuto využívat veškeré dostupné nástroje a prostředky. Je nezbytné využít všech dostupných preventivních nástrojů a strategie opírat i o konkrétní výstupy ze zahraniční praxe a jejich tamních zkušeností, zapojováním se do společných preventivních programů a projektů je umožněno operativně přesouvat a přizpůsobovat slibné a efektivní postupy. Je potřeba průběžně aktivně vyvíjet osvětové aktivity ke zvyšování právního vědomí obětí i široké veřejnosti a problematiku násilí v domácím prostředí soustavně cíleně medializovat. Další potřebné, a dle mého názoru naprosto nezbytné, preventivní opatření spatřuji v přenesení těžiště efektivní a účinné prevence zavedením oblasti ochrany před domácím násilím do školských právních norem a školních osnov, a to na všech stupních výchovného a vzdělávacího systému. Doporučovala bych tedy rozhodně iniciovat v tomto směru konkrétní mezirezortní aktivity. V neposlední řadě



je pochopitelně účinná především výchovná role v rodinách, optimálním předpokladem je například, aby rodiče vedli své děti od nejútlejšího věku od vštěpování „*Holčičky se nebijí!*“ přes to, aby se naučily rozpoznávat tyto situace, kdy se příkladně s nepatřičným chováním třeba v rodinách spolužáků setkají. Je potřeba v nich vypěstovat jasno v tom, co je správné a co ne.

Jedině souborem proaktivních preventivních opatření lze systémově dosáhnout požadované eliminace patologického společenského jevu domácí násilí. Domácí násilí není privátní záležitost a problém dvou lidí, je na místě širokou veřejnost neustále poučovat, jak k tomuto typu násilí přistupovat. To, že budou lidé vědět, jak se k násilí chovat, zvýší jejich ochotu poskytnout obětem násilí nějakou pomoc. Jedním z hlavních neblaze ovlivňujících faktorů je totiž lidská netečnost a lhostejnost, kterou považuji za velmi rizikový a škodlivý faktor. Jsem naprosto přesvědčená, že je potřeba v co nejvyšší míře úsilí a pozornost celé společnosti, a tedy i všech lidí, směřovat a vést k netoleranci domácího násilí.

Naplnění zásad úzké spolupráce s občany je jeden z neúčinnějších a nejdůležitějších preventivních prostředků společnosti ke zvyšování bezpečnosti a eliminaci nežádoucích škodlivých jevů jakým domácí násilí bezesporu je.

Cílem práce bylo tedy, jak už bylo zmíněno v úvodu, zhodnotit současné právní uspořádání ve vztahu k celé šíři problémů domácího násilí a ochraně před ním, a zjistit, zda legislativní úprava je dostačující. Právní úprava týkající se domácího násilí je velmi pestrá a především je na místě zmínit institut vykázání, který bezesporu napomohl k řešení eliminace domácího násilí. I přes dostačující právní úpravu, je vždy, co vylepšit a mým možným návrhem by byla úprava délky vykázání prodloužením na optimálních 14 dní. Dalším dílčím cílem bylo navrhnout možné náměty preventivních opatření, která vyplynula z rozebraných kazuistik a statistických údajů. Potenciál k prevenci boje proti domácímu násilí shledávám ve větší propagaci ze strany neziskových organizací, ale i státu. Jak bylo zmíněno v předešlé kapitole, já osobně bych navrhla různé propagační materiály, které by byly rozdávány u praktických lékařů, zviditelnila bych různé reklamy v hromadných prostředcích či bych se zaměřila na propagaci boje proti domácímu násilí na internetu, kde dnes více než polovina obyvatel tráví čas. V rámci prevence je nutné zapojit všechny zainteresované subjekty a společně tak minimalizovat vznik domácího násilí.

## 10 Seznam použitých zdrojů

### Literatura

Autor neuveden. *Ekonomické dopady domácího násilí na oběť a příklady mezioborové spolupráce*. Praha. CSSP. 2014.

Autor neuveden, *Systém ochrany před domácím násilím v České republice, Rakousku, Itálii a Velké Británii*, CSSP, 2014.

Autor neuveden. *Intervence v případech domácího násilí – manuál pro zdravotníky*. Praha. Rosa. 2016.

Autor neuveden. *Posttraumatická stresová porucha v kontextu domácího násilí – mezinárodní konference Praha 2011, sborník přednášek* Praha. CSSP. 2011.

CIMRMANNOVÁ, Tereza. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2205-7

ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, 2008, 150 s., ISBN 978-80-247-2207-8.

ČUHELOVÁ, K., ŠÍNOVÁ, R. *Ochrana proti domácímu násilí v kontextu harmonizace právní úpravy civilního procesu s rekodifikací soukromého práva*, *Právní rozhledy*, 2013, č. 3

DALIGAND, Liliane a Véronique BEDIN. *Násilí v partnerských vztazích*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0718-4.

DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Domácí násilí se zaměřením na problematiku obětí*. Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra, Středisko pro výchovu k lidským právům a profesní etiku], 2005. ISBN 80-239-5686-8.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, Eva BRUCKNEROVÁ a Radovan DÁVID. *Právo proti domácímu násilí*. V Praze: C.H.Beck, 2011. Beckova skripta. ISBN 978-80-7400-381-3.

LEVOVÁ, Jana, ed. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. Brno: Spondea při ČČK Brno, 2010. ISBN 978-80-254-8499-9.

RŮŽIČKA, M. *Domácí násilí - impulsy ze zahraničních trestněprocesních úprav, návrhy de lege ferenda pro trestní právo*, *Trestněprávní revue*, 2003, č. 8

ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. et al. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

ÚLEHLOVÁ, D. a kol. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. 1. vyd., Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně, 2009. 116 s. ISBN 978-80-7013-502-0

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2., přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3.

VOŇKOVÁ, Jiřina. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. V Praze: Bílý kruh bezpečí, 2007. ISBN 978-80-239-9448-3.

## **Právní předpisy**

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů

Gesetz zum zivilrechtlichen Schutz von Gewalttaten und Nachstellungen

Sicherheitspolizeigesetz

## **Internet**

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018

[online]. [cit. 2016-06-03] Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943>

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 - 2018:

[online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili-na-leta-2015--2018-126943/>

Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o.s. [online]. [cit. 2018-01-13] Dostupné z: [http://www.domaci-nasili.cz/?page\\_id=123](http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=123)

Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/omezovani-osobni-svobody/>

Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/porusovani-domovni-svobody/>

Bílý kruh bezpečí. [online]. [cit. 2018-01-13] Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/zakladni-principy-cinnosti/>

Bílý kruh bezpečí. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/statistiky/>

ČÍRTKOVÁ, L. Domácí násilí ve faktech a teoriích. *Gender a výzkum*, 2002, č. 1.[online]. [cit. 2017-10-15]. Dostupné z: <http://www.genderonline.cz/cs/issue/21-rocnik-3-cislo-1-2002>

Domestic violence in England und Wales. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: [researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf](http://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/.../SN06337.pdf)

Idnes – zprávy: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: [https://zpravy.idnes.cz/cina-domaci-nasili-zeny-0vd-/zahranicni.aspx?c=A160513\\_151538\\_zahranicni\\_ert](https://zpravy.idnes.cz/cina-domaci-nasili-zeny-0vd-/zahranicni.aspx?c=A160513_151538_zahranicni_ert)

Mlčení bolí: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <http://www.mlceniboli.cz/o-projektu>

Návrh zákona o náhradním výživném: [online]. [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=964&CT1=0>

Opfer-Notruf. [online]. [cit. 2018-03-22] Dostupné z: <http://www.opfer-notruf.at/opferhilfe/>

Právní linka – domácí násilí [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/domaci-nasili.html>

Právní rádce: [online]. [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <https://pravniradce.ihned.cz/c1-50634850-k-trestnym-cinum-proti-rodine-a-detem-v-novem-trestnim-zakoniku>

The Local.it – Abuse in Italy. [online]. [cit. 2018-03-20] Dostupné z: <https://www.thelocal.it/20170328/over-8-million-women-suffer-psychological-abuse-in-italy>

Stop znásilnění – definice: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z: <http://stopznasilneni.ecn.cz/cz/znasilneni/definice>

Stop znásilnění – definice: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z:

<https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/ublizeni-na-zdravi/>

Vraždy v kontextu domácího násilí: [online]. [cit. 2018-02-18] Dostupné z:

[http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy\\_v%20kontextu%20DN.pdf](http://www.profem.cz/shared/clanky/334/Vrazdy_v%20kontextu%20DN.pdf)

Život 90. [online]. [cit. 2018-01-18] Dostupné z: <https://www.zivot90.cz/202-senior-telefon/223-tyrani>

### **Ostatní prameny**

Důvodová zpráva k zákonu č. 135/2006 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb.

## **11 Přílohy**

Příloha A Otázky SARA DN

Příloha B - Dohoda mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ČR, o. s.

Příloha C Dohoda mezi Policií České republiky, Obvodním ředitelstvím policie Pro Prahu II a Bílým kruhem bezpečí, o. s.

## Příloha A – Otázky SARA DN

Č. j.

V

dne:

Počet listů:

Přílohy:

### **Otázky SARA DN:**

**U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.**

#### **Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě**

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

**ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>** (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

**ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>** (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>**

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>**

(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: **ANO- NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>**

(vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

#### **Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí**

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>**

(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>**

(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: ANO – NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:  
ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup> (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

### **Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby**

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup> (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: ANO- NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO<sup>\*)</sup>  
(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)



Byly splněny podmínky pro vykázání násilné osoby? **ANO - NE<sup>1)</sup>**  
Když ANO tak **Odůvodnění vykázání:**

Zpracoval: .....  
(hodnostní označení, jméno, příjmení)

<sup>1)</sup> Nehodící se škrtně.



**Dohoda mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků  
intervenčních center ČR, o. s.  
o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí**

**Policie České republiky**  
zastoupená policejním prezidentem plk. Mgr. Petrem Lessy  
(dále jen „policie“)

a

**Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o. s.**  
zastoupená předsedkyní Mgr. Martinou Vojtíškovou  
(dále jen „APIC“)  
(dále jen „strany dohody“)

uzavírají za účelem stanovení společného postupu při provádění školení policistů a vzájemné spolupráci v souladu s § 17 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, tuto dohodu o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí (dále jen „dohoda“).

Strany dohody vědomy si toho, že problematika domácího násilí a zejména péče o ohrožené osoby je jejich společným úkolem, při vědomí si vlastních metod, prostředků a odpovědnosti, sledující zlepšení vzájemné spolupráce a předávání zkušeností a podnětů ke zkvalitnění služby pro ohrožené osoby, se dohodly na následujícím:

**Čl. 1  
Účel dohody**

Účelem dohody je zkvalitnit, zjednodušit a sjednotit vzájemnou spolupráci mezi stranami dohody a současně upravit oblasti a formy vzájemné spolupráce v oblasti řešení problematiky domácího násilí.

**Čl. 2  
Oblasti vzájemné spolupráce**

Vzájemná spolupráce stran dohody zahrnuje zejména tyto oblasti:

- a) vzájemné předávání poznatků a zkušeností,
- b) spolupráci na proškolení policistů se zaměřením na oblast činnosti intervenčních center,
- c) porovnání statistických údajů policie a příslušného intervenčního centra za účelem eliminace případných rozdílů a kontroly odesílání úředních záznamů o vykázání ze strany policie na příslušná intervenční centra (provádět nejméně 1x měsíčně),
- d) rozšíření katalogů možných opatření pro různé incidenty,
- e) kazuistiku.

Čl. 3  
**Úkoly policie**

(1) Jednotlivá krajská ředitelství policie budou aktivně spolupracovat na místní úrovni s jednotlivými intervenčními centry v jejich územní působnosti zejména v oblastech, uvedených v čl. 2 dohody.

(2) Ředitelství služby pořádkové policie zajistí v předmětné oblasti koordinaci a dále distribuci seznamu proškolených pracovníků/lektorů intervenčních center na jednotlivá krajská ředitelství policie.

Čl. 4  
**Úkoly APIC**

(1) Jednotlivá intervenční centra budou aktivně spolupracovat s příslušnými krajskými ředitelstvími policie zejména v oblastech uvedených v čl. 2.

(2) Zajistí předání aktualizovaného seznamu pracovníků/lektorů intervenčních center na Ředitelství služby pořádkové policie vždy, když dojde ke změně.

Čl. 5  
**Závěrečná ustanovení**

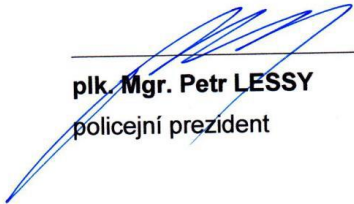
(1) Dohoda se uzavírá na dobu neurčitou a nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu zástupců obou stran dohody. Dohodu lze vypovědět bez udání důvodu s výpovědní lhůtou v délce dvou měsíců.

(2) Dohodu lze měnit pouze písemnými číslovanými dodatky odsouhlasenými oběma stranami dohody.

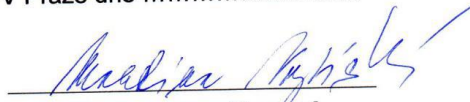
(3) Dohoda je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž každá strana dohody obdrží jeden výtisk.

Č. j. PPR-1586-1/ČJ-2011-0099UP

V Praze dne ..... 15-03-2011 .....

  
\_\_\_\_\_  
**plk. Mgr. Petr LESSY**  
policejní prezident

V Praze dne ..... 15-03-2011 .....

  
\_\_\_\_\_  
**Mgr. Martina VOJTÍŠKOVÁ**  
předsedkyně APIC

ASOCIACE  
pracovníků intervenčních center ČR  
Občanské sdružení  
IČ: 227 22 378

Příloha C – Dohoda mezi Policií České republiky, Obvodním ředitelstvím policie Pro Prahu II a Bílým kruhem bezpečí, o. s.

Česká republika – Ministerstvo vnitra  
se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 936/3  
IČ: 00007064  
zastoupené ředitelkou Policie ČR  
obvodního ředitelství Praha II  
se sídlem Sokolská 36-38, 120 00 Praha 2  
plk. JUDr. Zdeňkou Brotánkovou

a

Bílý kruh bezpečí, o.s.  
se sídlem U Trojice 2, 150 00 Praha 5  
IČ: 47607483  
zastoupený prezidentkou sdružení  
Petrou Vitoušovou

níže uvedeného dne uzavírají tuto

#### DOHODU O SPOLUPRÁCI

##### Čl. 1

###### Předmět dohody

Předmětem této dohody je spolupráce mezi Policií ČR Obvodním ředitelstvím Praha II a občanským sdružením Bílý kruh bezpečí zaměřená na poskytování podpory a pomoci obětem a svědkům trestných činů, na předcházení druhotnému poškození obětí a svědků násilných trestných činů a pozůstalých po obětech, na prevenci kriminality. Dohoda je vyjádřením společné vůle obou stran vytvářet podmínky nezbytné pro zmiňování následků trestných činů a pro zvyšování úrovně ochrany veřejnosti.

##### Čl. 2

###### Účel a cíl spolupráce

Účelem spolupráce mezi Policií ČR Obvodním ředitelstvím Praha II a občanským sdružením Bílý kruh bezpečí je koordinace aktivit obou zúčastněných stran dle závazného Rámcového rozhodnutí RE (2001/220/SVV) ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení (Příloha 1) a dle Doporučení Rec (2006)8 Výboru ministrů EU členskými státy ohledně pomoci obětem trestných činů ze dne 14. června 2006 (Příloha 2).

##### Čl. 3

###### Obsah spolupráce

- (1) Obsahové zaměření spolupráce vyplývá z Rámcového rozhodnutí RE. Konkrétní podoba spolupráce respektuje aktuální potřeby a priority v této oblasti.
- (2) Spolupráce se orientuje především na:

- a) spolupráci při školeních, seminářích a výcvicích zaměřených na oblast ochrany zájmů poškozených/obětí trestných činů s cílem zvýšit znalosti a dovednosti policistů PČR a poradců BKB v této oblasti,
- b) spolupráci v oblasti primární prevence kriminality (PR, osvěta, přednášky, distribuce tiskovin a letáků),
- c) informování poškozených a svědků násilných trestných činů a pozůstalých po obětech trestných činů ze strany policistů PČR – ředitelství Praha II (tj., v konkrétních případech, kdy vyplývá povinnost PČR poučit poškozeného resp. pozůstalého o peněžité pomoci obětem trestných činů) o pomoci v poradně BKB Praha,
- d) zlepšení výkonu spravedlnosti v praxi zaměřeným na oblast práv poškozených a prevenci sekundární viktimizace při vyšetřování zvláště závažných trestných činů (podpora poškozených v rámci náročných procesních úkonů, např. vyšetřovací pokus, rekonstrukce, rekognice).

#### Čl. 4

##### Podmínky spolupráce

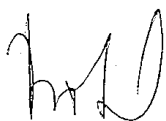
- (1) V rámci spolupráce budou zachovávána pravidla komplexního a koordinovaného přístupu tak, aby bylo zabráněno případnému přijímání částečných či nesourodých řešení.
- (2) Plnění dohody bude hodnoceno jednou za rok za účasti představitelů obou stran na základě ročního plánu plnění této dohody, který bude pro každý kalendářní rok ke konkretizaci této dohody smluvními stranami vypracován.
- (3) V průběhu spolupráce budou důsledně dodržována pravidla ochrany osobních údajů<sup>1</sup>.

#### Čl. 5

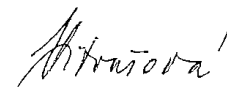
##### Závěrečná ustanovení

- (1) Všechna ustanovení dohody budou realizována s důrazem na zachování principu diskrétnosti, nestrannosti a nezávislosti občanského sdružení Bílý kruh bezpečí a v souladu s reálnými možnostmi Policie ČR a v mezích příslušných zákonných norem.
- (2) Dohoda obsahuje dvě strany textu a je vyhotovena ve dvou výtiscích. Každá ze zúčastněných stran obdrží jeden výtisk.
- (3) Dohoda je uzavírána na dobu neurčitou a nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma zúčastněnými stranami. Každá ze stran může dohodu vypovědět písemně v tříměsíční výpovědní lhůtě, která plyne od prvního dne měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla druhé straně doručena písemná výpověď.

V Praze dne 20. února 2008



plk. JUDr. Zdeňka Brotánková  
ředitelka  
OŘ Policie ČR Praha II



Mgr. Petra Vitoušová  
prezidentka  
Bílý kruh bezpečí, o.s.

<sup>1</sup> Zákon č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů